

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК
ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ
І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
КИЇВСЬКЕ РОДОВІДНЕ ТОВАРИСТВО
МУЗЕЙ ГЕТЬМАНСТВА

КОНДРАТЬЄВ І., КРИВОШЕЯ В.

**НАРИСИ ІСТОРІЇ ЧЕРНІГІВЩИНИ
ПЕРІОДУ КОЗАЦТВА**

ЛЮБЕЧ

*Видання здійснене за підтримки
Всеукраїнського благодійного фонду
«Соціальний захист»*

Київ
1999

Кондратьєв І., Кривошея В. Нариси історії Чернігівщини періоду козацтва: Любеч. – К.: ШІЕД НАНУ, 1999. – 106 с.

Кондратьєв Ігор – аспірант Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка

Кривошея Володимир – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Інституту політичних і етнонаціональних досліджень НАН України

Рекомендовано до друку Вченою радою
Інституту політичних і етнонаціональних досліджень
НАН України

Рецензенти:

Кравець М.М., доктор історичних наук,
професор Вишньового державного педагогічного університету
ім. М. Коцюбинського

Мицик Ю.А., доктор історичних наук, професор,
завідувач кафедри історії і політології Національного
університету «Києво-Могилянська академія»

© Кондратьєв І.,
Кривошея В., 1999

ISBN 966-7321-61-4

Небагато міст на терені Лівобережної України може похвалитися такою давньою, насиченою та яскравою історією, яку має м. Любеч. Відомий з часів Київської Русі підлітосередньовічний Любеч був важливим стратегічним форпостом, що природно стільки небезпідставно вважався «яблуком розбрату» у стосунках між Литвою, Польщею та Московщиною. Генезу середньовічного Любеча не можна уявити собі без підвалин, закладених ще у давньоруський період існування любецької фортеці. Безумовно, що Любеч займав важливе місце на тогочасній політичній карті. Це обумовлювалось його географічним розташуванням на схилістому лівому березі Дніпра, у місцевості, що утворює неариступну природну фортецю. Фактично Любеч замикав галовну транспортну артерію Східної Європи – р. Дніпро з притоками Сожем, Березиною та Прип'яттю, захищаючи з півночі землі Середнього Подніпров'я¹. Слов'янські поселення на місці Любеча існували вже у перші століття нашої ери. У IX ст. тут лишилося невелике місто з дерев'яними стінами². У «Поістіи конулях літ» під 882 роком згадується, що князь Олег на шляху з Новгороду до Києва «кня Любечь і посади мужь свои». У договорі Олега з греками 907 року серед давньоруських міст, яким Візантія зобов'язувалась сплачувати данину, згадується і Любеч³. Київським посадником у місті в середині X ст. був, очевидно, Мадк Любечанин – батько биланного Добрині й Малуши, ключиці княгині Ольги і однієї із дружин князя Святослава, матері Володимира. Із Любеча походив видатний церковний діяч, один з фундаторів Києво-Печерського монастиря Антоній Печерський⁴.

У другій половині XI ст. в Любечі був побудований дерев'яний замок. На думку Б.Рыбакова це відбулося, очевидно, за часів чернігівського князя Володимира Мономаха (1078–1094 рр.)⁵.

¹ Коваленко В.П., Коваленко О.В. Передня // Любечанський з'їзд князя 1092 року в історичній доці Київської Русі. Матеріали Міжнародної наукової конференції присвяченої 900-літтю з'їзду князя Київської Русі у Любечі. – Чернівці, 1997. – С. 5.

² Рыбаков Б.А. Замок // Археологический СССР с древнейших времен до средневековья. Древняя Русь. Город, замок, село. – М., 1985. – С. 95.

³ История городов и сел Украинской ССР. Черниговская область. – К., 1983. – С. 588.

⁴ Коваленко В.П., Коваленко О.В. Передня... – С. 5.

⁵ Рыбаков Б.А. Замок... – С. 95.

У XI ст. Любеч увійшов до складу Чернігівського князівства. У 1097 р. в Любечі був складаний перший з'їзд князів, поділений на окремі складні міжкнязівські стосунки та аргументувати сили перед лицем польової загрози. Однак, зупинити усобиць не вдалося. Під час однієї з них у 1147 р. Любеч було пограбовано і спалено, а у 1157 р. місто спустошили половці. Восени 1239 р. Любеч був захоплений монголо-татарами⁶.

Важко сказати, у якому році відбулося приєднання Любека до Литви. Велике князівство Литовське робить з міста своєрідний центр військової організації Чернігово-Сіверщини. Литовські князі стимулюють розвиток міст не лише як формальних юридичних одиниць чи центрів торгівельної і промислової діяльності, а перш за все як осередки формування військових сил. Якраз у північній частині Київського Полісся виникає багаточисельне зем'янство, яке рано «розбирає» володіння («отчини»), тут знаходимо найбільш давні і замкові зем'янські роди⁷.

На думку польського історика С.Кучинського, Любеч був приєднаний до Великого князівства Литовського ще до 1349 року⁸. В усюжню раз, до 1387 року ми не знаходимо майже ніяких даних щодо цього. Зважаючи на те, що Любеч тоді в Києві, який був приєднаний Ольгердом у 1362 році, можна стверджувати, що остаточно приєднання Любека також відбулося у цей час. За Густинським літописом у 1362 році Ольгерд послав у Києв, замість одицького намісника князя Фелера, свого сина Володимиря, хоча остаточно всі засідання Орди на Київщині були скасовані лише на початку XV ст. за Вітовта⁹. М.Любичский вивчає, що Чернігово-Сіверщина була інкорпорована до Великого князівства Литовського у першій половині XIV ст., а остаточно 1368 року під час походу Ольгерда, хоча на думку В.Антоновича у першій половині XIV ст. Київська земля ще знаходилась у політичній залежності від Орди¹⁰.

У другій половині XV ст. колонізація Південно-Руських земель пішла повільними темпами. Перш за все не було пов'язане з постійними татарськими набігами. Це примушувало Литовську державу створити цілу низку оборонних замків, які б могли зупинити руйнування здобутих територій. У 1471 році Київську землю очолив воєвода, якому підлягали так звані «пригородні» (Житомир, Канів, Овруч, Остер, Любеч, Черкаси, Звенигород, до 1500 року – Путивль), кожний з яких мав свою «околицю»¹¹. Любеч стає самим північним замком Київського воєводства, практично, північною «брамою», що відкривала шлях до Києва. Цікаво, що на відміну від інших, перш за все південних замків, Любеч стає центром волості¹². Велике князівство Литовське перетворює Любечську фортецю у надійний осередок на Подніпров'ї й залучає на військову службу населення, яке здавна мешкало у цьому куточку України¹³.

Але історію замків аж ніяк не можна розглядати окремо від їхніх «околиць». Якраз тут формується прощарок військовослужбової шляхти, яка приймає на себе обов'язок захисту кордонів. Держава, зацікавлена у постійному озброєному контингенті, надає замковій шляхті земельні пожалування на ланному праві. Поступово навколо замків виникає ціла мережа «околицьких» сел. Ця шляхетська спільнота називала себе «околицькою» шляхтою чи боярами-зем'янами і становила самостійні тяглові одиниці – «околиці». Набувши статус зем'янства любецька шляхта виконує військову службу «конем», з'являючись на «послугу» за наказом замкової адміністрації. Околицька шляхта Любечького замку являла собою невід'ємну частину української еліти, що ототожнювала себе з усім українським етносом і була речником і виразником ін-

⁶ Коваленко В.П., Коваленко О.В. Переяслав... – С. 6.

⁷ Антонович В.В. Предисловіе // Архивъ Юго-Западной Россіи. – К., 1896. – Ч. V. – Т. I. – С. 1, 3-4; Антонович В.В. Монографія по исторіи Западной и Юго-Западной Россіи. – К., 1885. – Т. I. – С. 248.

⁸ Kuczyński S.M. Znanie czernihowsko-siewierskie pod władzą Litwy. – Warszawa, 1936. – С. 109.

⁹ Леонтович Ф.И. Очерки по истории литовско-русского права. – Спб., 1894. – Ч. III. – С. 27, 183-184.

¹⁰ Любичский М.К. Очерк истории Литовско-Русского государства. – М., 1915. – С. 27; Любичский М.К. Областное деление и местное самоуправление

Литовско-русского государства во времена издания первого литовского статута // Чтения в Историческом обществе истории и древностей Российских. – М., 1892. – Кн. 3. – Отд. IV. – С. 36, 43; Антонович В.В. Монографія по исторіи Западной и Юго-Западной Россіи. – К., 1885. – Т. I. – С. 129.

¹¹ Акты об украинній адміністрації XVI-XVII вв. Предисловіе // Архивъ Юго-Западной Россіи. – К., 1907. – Ч. VIII. – Т. I. – С. 92.

¹² Jabłoński O.W. Zródła dawnoje. – Warszawa, 1897. – Т. XXII. – С. 679; Владимирский-Буданов М. Население Юго-Западной Россіи от второй половины XV века до Любичького уюм (1369 г.) // Архивъ Юго-Западной Россіи. – К., 1890. – Ч. VII. – Т. II. – С. 1, 17.

¹³ Див. детальніше: Кондратьєв І. Про походження любецької шляхти // Любичский з'їзд князів 1097 року в історичній долі Київської Русі. Матеріали Міжнародної наукової конференції присвяченої 900-літтю з'їзду князів Київської Русі у Любечі. – Чернівці, 1997. – С. 181-183.

тересів суспільства. Ідеологічні та політичні концепції шляхетства суттєво впливали на формування українського суспільства¹⁴.

Першим володарем Любеча за литовської доби був Ольбрехт Гаштольд (1471–1480 рр.). Він став першим відомим нам любецьким державцем, який започаткував надання любецькій шляхті земельних володінь¹⁵.

Після короткотривалого московського панування (десь з 90-х рр. XV ст. по 1503 р.) Любеч знов відходить до О.Гаштольда, який знову у 1542 р. не залишивши навадки. Його маєтності, у тому числі і Любеч, Сигізмунд I віддає своєму сину Сигізмунду II Августу. Останній володіє Любечем разом з удовою О.Гаштольда Софією Верейською, яка не набагато переживає свого чоловіка¹⁶.

На думку О.Яблоновського, вже за Сигізмунда I Любеч остаточно сформувався як «українний господарський замок»¹⁷. За часів Сигізмунда II Августа відбувалося енергійне «виправлення українських замків і впорядкування відносин серед тамтешніх жителів»¹⁸. Якраз у цей час проходить земська реформа, пов'язані з Люблінською унією 1569 р. Дрібне шляхетство намагалося вийти з-під влади старост і стати зем'янами. Після 1569 р. Зем'янство було прирівняне до польської шляхти. Постійна військова служба була замінена на участь у шляхетському ополченні – «виписи некоторых повинностей и работ до замку нашего любецкого полнити не повинны»¹⁹. Любецький замок остаточно закріплюється за Річчю Посполитою. У мирний утлі 1570 р. Московська держава зобов'язувалась не претендувати на Київ, Черкаси та Любеч – прикормовий замок Польсько-литовської держави²⁰. Одразу після 1569 р. Любеч разом із Ста-

родубом в адміністративному відношенні належить до Смоленського воєводства²¹.

На цей період приходяться перші відомі згадки про козаків у любецькій околиці. У реєстрі низових (запорозьких) козаків, які брали участь у поході на Москву 1581 р. знаходимо козаків із Любеча – Себастяна, Стефана, Богдана, Івана і Карпа. Поруч з ними бачимо представників боярських родів любецької околиці – Стефана Любчанина, Краковського (Кривковича) і Квіткова «з Любеча». Зустрічаємо козаків і із любецької околиці (с.Брагіна) – Дениса, Васка, Супруна, Бенедіка, Степана, Єрмолу, Дмитра та Івана Пашкевичів. Можливо, що деякі з них походили із дрібних боярських родів²².

Люблінська унія 1569 р., безумовно, різко змінила становище околицької шляхти Любеча. Відбулася активна роздача земель на Лівобережжі, значна частина замкового боярства «вийшла в повіт», отримала мобілітацію та маєтності. Підвищена увага держави до любечан пояснюється складними політичними відносинами, які на той час склалися у взаєминах між Польщею та Московщиною. Польща втратила Чернігово-Сіверську землю, а з нею й Чернігів, Стародуб, Новгород-Сіверський. Ці території фактично «вклинювались» в землі Речі Посполитої і залишали відкритими шлях як на Любеч, так і на Київ.

Процес набуття нових земельних володінь та підтвердження земної власності на землю не привинився і за часів королювання Сигізмунда III. У цей час Любецький замок розбудовується як класичне середньовічне місто-фортеця. Перший та найбільший опис Любецького замку вміщено в Інвентарі 1606 р. – «замок і містечко Любеч знаходиться на горі, в чотирьох чи п'яти гонах від Дніпра, а озеро в 100 гонах (озеро Болгач), передмістя знаходиться під самою Замковою горою з сторони Брагіна, що на правому березі (Дніпра) над рр.Бражинкою та Едучью (Езучью), ширма ж воротами займаємо до міста, вулицею, яка веде до ринку біля горня». Місто було досить невеликим – в доповіді «на постріл з луку». В ньому були усього чотири вулички, три з яких вели до замкового ринку, а одна до Брагінської брами. Замкову гору з'єд-

¹⁴ Антонович В.Б. Содержание актов об окоецной шляхте // Архив Юго-Западной России. – К., 1867. – Ч. IV. – Т. I. – С. 1.

¹⁵ Jablonowski O.W. Zrodla dziejowe. – Warszawa, 1897. – Т. XXII. – С. 609; Клепачко П.Г. Очерки по истории Киевской земли. – Одесса, 1912. – С. 271.

¹⁶ Акты об украинной администрации XVI–XVII вв. // Архив Юго-Западной России. – К., 1907. – Ч. VIII. – Т. I. – С. 111. →

¹⁷ Jablonowski O.W. Rzecz. – Warszawa, 1911. – Т. III. – С. 2.

¹⁸ Владимирский-Буданов М. Назеление Юго-Западной России. – С. 19.

¹⁹ Антонович В.Б. Содержание актов об окоецной шляхте // Архив Юго-Западной России. – К., 1867. – Ч. IV. – Т. I. – С. 7.

²⁰ Милорадович Г.А. Любеч Черниговской губернии Городничского уезда. Родина предпобитого Алексея Печерского. – М., 1871. – С. 12.

²¹ Историко-археологический отрывок календарь. – Чертаев, 1906. – 8 календар. – С. 16.

²² Jablonowski O.W. Zrodla dziejowe. – Warszawa, 1877. – Т. XX. – С. 154–157, 159–164.

чван з містом ланцюговою підйомний міст («свод з двома цепами»). При вході до замку стояла двоповерхова вежа, замкова стіна була двоорубна («дві городи, одна вище, а інша вище, на них бланкованіе» – тобто з надбудованою на стінах допоміжною спорудою, яка мала стелю і була пристосована до стрільби («подсябитья»)), воруч знаходилися козари. Ще одна вежа також була двоповерховою, під нею знаходимо 5 «міських комор». Крім вже згаданої Брагінської брами існувала ще одна – Київська. Саме місто було оточене частковою, що стоїла на валу.²³

На початок правління Владислава IV розпочинається війна із Московщиною. З часом, коли Смоленщина була втрачена Польшею, Любеч знов був включений до Київського господарства. У 1646 р. Москві були повернуті Трубівськ з навколишніми землями, які належали Великому князівству Литовському. Щоб уникнути конфлікту з останнім Варшавський сейм 1646 р. третім пунктом своєї ухвали (конституції) інкорпорував Любечке та Лобівське староство до Великого князівства Литовського.²⁴

О.Лазаревський вважав, що більша частина володінь любецького шляхетства була втрачена напередодні Хмельниччини шляхом їхнього розпродажу «нахлупувим на левий берег Дюпра полякам»²⁵. Ще з кінця XVI ст. зустрічаємо у Любечській околиці магнатські володіння. Наприклад, у 1587 р. с.Рогоща належало князю А.Котуринській. Перед війною 1648–1654 рр. с.Рогошею з Милуковським ґрунтом і частиною Бровенщиною заволодів польський магнат Оралський. Чернігівський підвоєвода В.Клорещський забрав у любецьких шляхтичів Пузиків Пузиковицю. Взаємні віддачі їм частину Бровенщини у Милуковському ґрунті. Як бачимо, Милуки повністю втрачають свої маєтності²⁶. Десь у ці ж часи Я.Стайловський заволодів Кувечинським

ґрунтом (с. Кувечичі)²⁷. До Любечької околиці проникають і дрібні польські шляхтичі. У 1642 р. частиною Петрушинського ґрунту володів «уроженець польської області» Омельні Стефанович²⁸. Значні маєтності у любецькій «околиці» уживав любецький староста та чернігівський воєвода Мартин Каліновський. До середини XVII ст. ще одним землевласником Любечької околиці стала церква. Відомо, що Київська Лавра заволоділа у першій половині XVII ст. сс.Миев, Деряжич, Серкі. Віленська капітула володіла частиною с.Листівена²⁹. Про таке становище та «товенія на християн» у Любечі згадує у своєму універсалі гетьман Острянниця 1638 р.³⁰.

Околиця шляхта (зем'яństwo і боярство), яка після Люблінської унії 1659 р. вивільнилась із-під підпорядкування старост, формально була зобов'язана з'являтися «на поклугу» як господарську так і земську лише за наказом воєводи³¹. Вищою інстанцією для неї став сам господар. Старостинський уряд залишав під своїм впливом лише незначну частину замкового боярства, а також тих зем'ян, які отримали свої земельні володіння безпосередньо від старости. Але фактично, замкові старости намагалися підпорядкувати собі околицю шляхти. Цьому сприяли і нечіткі перетинки між станом замкового боярства та зем'янами. Перш за все, за рахунок околиць шляхти старости намагалися збільшити свої земельні володіння. Конфлікт любецького шляхетства з староствою у 1641 р. скоріше за все був пов'язаний з небажанням шляхти виконувати розпорядження замкової адміністрації. Ситуація була ускладнена тим, що любецький староста М.Каліновський одночасно займав і уряд чернігівського воєводи.

Зберігся цікавий документ – скарга, подана у 1642 р. до Вального королівського сеймового суду любецькому шляхтою, яка постраждала від старостинського збройного нападу. На розгляд було подано звинувачення на любецького старосту та Черні-

²³ Миколарович Г.А. Любеч в XVIII веке // Черниговские губернские ведомости, 1867. – №883. – С. 2.; Jabłkowski O.W. Polska. – Warszawa, 1911. – Т. III. – С. 32–33; Клепачевский П.Г. Очерки по истории Киевской земли... – С. 130.

²⁴ Василенко М. Правне положення Чернігівщини за польської доби (1618–1648) // Чернівці і Північне Лубережжя: Огляд. розв. ідеї, матеріали (Під редакцією М. Грушевського). – К., 1928. – С. 291.

²⁵ Лазаревський А.Л. Историческое замечаніе о некоторых селах Черниговской губернии // Черниговская почта на 1896/97 ст. Карманья сираочная книга. – Чернигов, 1896. – Отд. III. – С. 1–2.

²⁶ Там само. – С. 1–2, 26.

²⁷ Акты фамилии Полуботок с 1609–1734 г. (Из архива графа Миколаровича). – Чернигов, 1889. – С. 48.

²⁸ Центральной церковной архива Украины у м. Києві (далі – ЦЦАУ). – Ф. 57. – Оп. 1. – Стр. 6. – Арх. 587.л.

²⁹ Клепачевский П.Г. Очерки по истории Киевской земли... – С. 130.

³⁰ Гумилевский Г. Историко-статистическое описание Черниговской епархии. – Чернигов, 1874. – Кн. 6. – С. 224.

³¹ Акты об украинской администрации XVI–XVII вв. Предисловіе // Архив Юго-Западной России. – К., 1907. – Ч. VIII. – Т. I. – С. 79.

гівського вояводу Мартина Калиновського. Скаргу подали постраждали «делатори» (просители) шляхтичі Любецької околиці «шляхетний Ждан Жлоба-Погорільський, Орефа Зенькевич-Зарельський (Зарельський); Тимофій та інший Тимофій, Отрошко, Лука, Овідій, Сидір Андрійович, Сава (...) Герасимович; Лаврій Семенович; Ежи Кондратович, Сидір Величковський (Величковський), Лукаш і Григорій Савинки-Величковські; Клим Меходич Величковський, Паша, Пантелей, Ежи, Григорій, Ілля, Андрій, Кирик, Михайло Демидович Величковські; Ежи, Марко Григорович, Мойсей Туркович Жлоби-Погорільські; Марія Кістонович; Зенькова Закецька (Зарельська); Іван, Федір, Сергій, Яцко, Тимофій Тушині; Максим, Богдан, Тонсер, Іван Сичковські (Щиковські); Ежи, Кирик Рачинські; Ілля Зенькович-Зарельський; Незай Машук; Йозеф Заровський; Лука Савич і Максим Кислий». Вони скаржились «з приводу того, що згаданий Калиновський, воевода Чернігівський забувши страх божий... бажав в своє подданство повернути, неждано слуг своїх насилати, також згаданих лиць, декілька сот людей з хоругвами наслав, які по наказу на мажисті акторів в поточному році, з хоругвами, барабанами, сурмами, нереальною зброєю, наскочиши на одних в домах... інших зо страху втікаючих з дружинами, з дітками, панянками левиними, – брали, гнали, позорно гвалтували, стріляли їм вслід, жважили, насмерть вбивали, кізнами насмерть тоттали, майно... забрали, самих в ув'язнення саджали, тортурам, різним жорстокостям підвергали...»²⁰ Як бачимо, боротьба старости з околничим шляхетством набула досить жорстокого характеру. У свою чергу, королівська влада фактично лише прийняла до уваги скаргу любечан, ніяких санкцій проти Мартина Калиновського не було вжито. Подібна скарга була подана любечанами і попереднього 1641 року²¹.

У 1643 р. староста Любецький та Лосвський позбавили шляхетства зем'ян любецьких та лосвських Погорельських, Закецьких (Зарельських ?), Злобів, Величковських, Шчуронських, Кислах (Кисловських), Масловичів, Казюжирських, Заровських, Ружичів та ін. У 1646 р. Люблінський трибунал розглядав цю справу і відновив покровджені родини в шляхетських пра-

вах. 1647.24.05 скаргу на старосту знову подали Лукаш Зарельський та Мануїло Тарасевич²², вказуючи, що «воняреки рішенням Люблінського трибунального суда, продовжаєт делать жалобникам различные притеснения», а помістик Київського замку Юрій Кохановський не приймає до замкових книг їх скаргу²³.

Ще одним доказом конфлікту любецької шляхти зі старостою стало те, що любечани перестають звертатися до захисту старости у вирішенні спірних земельних питань. У 1644 р. Бокевичі-Щуковські скаржились на самоуправне захоплення земель Щуковського ґрунту любецьким шляхтичем Мануїлом Даничем. Для розв'язання конфлікту вони звертаються до Київського замку²⁴.

Події які відбувалися в Любецькій околиці протягом 1641–1648 рр., безумовно, були зумовлені посилення польської експансії на Лівобережній Україні. Держава перестала бути захисником шляхетських інтересів, що приводить любечан до лав козацтва під час вибухнувшої війни 1648–1654 рр.

Околнична шляхта Любеча взяла найактивнішу участь у повстанні Б.Хмельницького. Якраз дрібні зем'яни та бояри напередодні Хмельниччини склали абсолютну більшість шляхетського загалу. Як вважає В.Линівський, участь зем'ян у війні обумовлювалась спільністю соціальних і економічних інтересів численної панівправляючої військово-службової верстви, ніяких категорій шляхетського стану та козацтвом²⁵.

І Кампані внаслідок любецької війну середини XVII ст. зем'янами козаками, коли у змінившися історичних умовах перетинки між шляхетством та козацтвом стають прозорими. З середини XVII ст. перед шляхтою стає вибір – або стати козаками і не втратити переваг свого стану, або ж звиснути у вірі історичних подій. Зустрічаємо любечан у лавах козацтва, польському війську, серед міщанства та селянства²⁶. О.Ефименко стверджувала, що околнича шляхта

²⁰ Литвинський В. Участь шляхти у великому повстанні під проводом гетьмана Б. Хмельницького. – Філадельфія, Пенсільванія, 1980. – С. 453.

²¹ Опис актовой книги Киевского центрального архива. – К., 1874. – № 18. – С. 8.

²² Російський державний історичний архів у м. Санкт-Петербурзі (далі – РДА). – Ф. 1343. – Оп. 17. – Ч. 2. – Спр. 4831. – Арх. 1-3.

²³ Литвинський В. Участь шляхти у великому повстанні... – С. 101-103.

²⁴ Кампані І.К. К вопросу о казачестве до Богдана Хмельницкого // Чтения в Историческом обществе Нестора-летописца. – К., 1894. – Кн. 8. – Отд. II. – С. 86-87.

²⁵ Державний архів Чернігівської області (далі – ДАЧО). – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 232. – Арх. 40-41.

²⁶ ДАЧО. – Ф. 86. – Оп. 2. – Спр. 17. – Арх. 281.

частково переживає «катастрофу» 1648–1654 рр. Частина шляхти підтверджує своє шляхетство у новій якості козацької старшини, частина – вистаєє до неправди ідейного становища³⁹.

Велике значення замків як прикордонних фортецій та наявність околиць шляхти – професійного війська, пояснюють великий інтерес Б.Хмельницького до любецької шляхти. У липні 1648 р. на Сіверщині з'являється «конфедент» гетьмана Петро Головацький, колишній жовієр Кодацької залоги, який походив з дрібної волинської шляхти⁴⁰. Чи не було його заданням привернути замкове шляхетство до української революції? Сам Б.Хмельницький неодноразово наголошував на велику роль шляхетства у Війську Запорозькому, надаючи їй «шляхте, якую Бог Всемогучий до войска Запорозького наклонил, маюностей и ґрунтов власних уживати, як адавно они уживали»⁴¹.

Перш за все повстанці розпродалися зі своїми безпосередніми ворогами – старостами. Відомо, що шляхта хотіла навіть «йти в повою за утікочними старостами, аж до Новогрудка». У 1652 р. був вбитий Чернігівський воєвода та Любечкий староста Самійло Калитовський. Він загинув у с. Бубнівці, «вистигнутий козаками»⁴².

До козацьких лав пішов Микола Басуринський зі своїм меншим сином Юрієм. Сам Микола Басуринський, за повеленням В.Липинського, «відомий перед повстанням жовієр військ Речі Посполитої», загинув під час війни. Крім нього, як повстанець загинув і «знатий шляхтич» Йосиф Велецький (Велицькозький)⁴³. Пасарем Чернігівського полку за Мартина Небаби був любецький шляхтич Іван Красковський (1649–1651 рр.)⁴⁴. Козаками Чернігівського

полку стали Орефа Зарєцький з синами Іваном та Андрієм⁴⁵. У Чернігівському та Ніжинському полках зустрічаємо представників багатьох родин любецького шляхетства відомих за джуратами Любечького старства – це Даничі (Пирозькі), Гутори, Юшкеничі, Ждановичі та ін. На боці повсталих виступили родини Мишуків та Пуликів, які напередодні Хмельниччини втратили свої володіння. У Ніжинському полку знаходимо Алгоновичів, Боруків, Пирозьких, Тарасевичів, Велицькозьких та Тушчицьких (Тушчинів). У другій половині XVII ст. нам відомі як козаки Бивалевичі, Богуїні, Бурдюки, Воронильські, Голобориновичі, Жлоби, Жуківці, Сельські, Козленічі, Орловські, Семаковичі, Станевичі, Стецькі, Сельські, Щуковські та багато інших любецьких шляхтичів.

Вочевидь, що сприйняття нових політичних обставин тяжко давалося любецькій шляхті. Свідченням цього може стати те, що під час війни в 1649 р. Даничі і Масловичі отримують підтверджувальний привілей Владислава IV на Щуковщині⁴⁶. У Лосві і Любечі стояли досить сильні передові залоги війська ВКЛ: «У Лосві у двох блокгаузах знаходиться 800 піхотинців, полковником котрих є пан Нольд...У Любечі – 5000 різного війська, над котрим є полковником пан Матвій Фроневич, мазирський староста»⁴⁷. Лише у 1651 р. маємо звістку: «У Любечу спалися сотня з міщан любецьких: вони неуставно стежуть міста, а козаки по селам. В тім Чернігівським полку низовські та кочовські (так) – козаки старинні, а седнівські і чернігівські – ясичина»⁴⁸. Звичайно, у замкових містах значна частина міщан була шляхтичами⁴⁹. Навіть любецький сотник Сава Посудевський у 1653 р. отримав листа Яна Казимира, який затвердив за ним маєтності у Любечській околиці⁵⁰.

³⁹ Ефимово А. Малороссийское дворянство и его судьба // Очерки, издательства и заметки по истории Малороссии. – К., 1885. – Т. I. – С. 145, 188.

⁴⁰ Липинський В. Участь шляхти у великому повстанні... – С. 131.

⁴¹ Лазаревский А.Л. Исторические заметки о некоторых селах Черниговской губернии // Черниговская панорама на 1896/97 гг. Карманова справочная книга. – Черновт. 1896. – Отд. III. – С. 6.

⁴² Даниський В. Участь шляхти у великому повстанні... – С. 145, Милорадович Г.А. Местечко Любеч // Черниговские губернские ведомости. – 1855. – №50. – Часть неофициальная. – С. 430.

⁴³ Микитин В.А. Очерки социальной истории Украины в XVII–XVIII ст. – Прага, 1924. – Т. I. – Вып. 1. – С. 36, 60–61; Липинський В. Участь шляхти у великому повстанні... – С. 155–157.

⁴⁴ Липинський В. Участь шляхти у великому повстанні... – С. 229; Gajdecky G. The Cossack Administration of Hetmanate. – Cambridge, Massachusetts, 1978. – Т. 1. – С. 78.

⁴⁵ Липинський В. Участь шляхти у великому повстанні... – С. 115, 453.

⁴⁶ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. I. – Спр. 6. – Арх. 572ав.

⁴⁷ Мицик Ю. З нових документів про національно-визвольну війну українського народу (1648–1658 рр.) на Сіверщині (частина 2) // Сіверський літопис. – 1998. – № 6. – С. 25.

⁴⁸ Грушевський М.С. Історія України-Руси. – К., 1996. – Т. IX. – Ч. I. – С. 215.

⁴⁹ Порівняй: Крижанів В.В. Вітчизна козацька (персональний склад старшини) // Україна: минуле, сьогоднішнє, майбутнє. – К., 1999. – С. 113–126.

⁵⁰ Лазаревский А.Л. Ахты по истории земледельцев в Малороссии // Чтения в Историческом обществе Нестора-летописца. – К., 1890. – Кн. 4. – С. 95–96; ЦДІАУ. – Ф. 37. – Оп. I. – Спр. 7. – Арх. 675–675ав; Чернігівський історичний музей (дхл. – 4134). – А.л. – 18.

Шляхта, яка взяла участь у повстанні, невдовзі почала «перетворюватись» у козацку старшину пристосовуючись до нових політичних умов. Як наголошує В.Мякотін, думка про те, що всі шляхетські вольності були «скасовані» козацькою шаблею, є звичайним непорозумінням⁵⁴. Безумовно, що селянська маса намагалась знищити усіх «ляцьких панів» не розділяючись, ким вони були за походженням та віросповіданням. Розуміючи це, гетьманська влада приймала шляхтичів до козацьких лав з гарантією збереження як їхніх прав, так і маєтків⁵⁵.

Любецька шляхта починає набувати собі нові володіння, або ж повертати старі, ще під час війни 1648–1654 рр. Одним із пераних це робить Семен Болдаковський, повернувшись собі с.Рогошу (Мишуковський грунт), відібрав у нього перед війною панам Оранським та Крещаким. Вочевидь, під час війни повертають свої маєтки Мишуки і Пузюк⁵⁶.

Безумовно, що не всі маєстності вдається зберігти. Родина Антоновичів втратила під час війни Антоновський «грунт» (с.Антонович). Відомо, що у 1671 р. половину цієї маєстності уживають Юскевичі-Красковські. Значною частиною цього «грунту» у 1691 р. користується Юско Злоба⁵⁷. Свої володіння загублюють Білдухи. До 1672 р. Білдоховщина знаходиться у власності козаків Ревячичів⁵⁸. Прощіці та Давичі втрачають с.Голубичі⁵⁹. Родина Прощіць загублює і с.Буянки – «маючи правом старовинним... іже право тоє презо воєнно криве змешаней немождоса задержати». Новим власником цього володіння став новгород-сінєрський шляхтич Колчачий⁶⁰. Пироцькі залишають за собою с.Густинку, частина якої незабаром переходить

до їхнього родича значного товариша Щуковського. Від нього Густинка переходить до його зятя козака Прищеми. Іншу частину села Прощіць віддають у заставу полковому писарю Михайлу Свободеському⁶¹.

За декимися джерелами перший гетьманський універсал любецькій шляхті був наданий ще 1650 р. Його отримав Сава Посудевський разом з іншими шляхтичами любецької околиці. У 1651 р. Б.Хмельницький надав універсал Лукашу Носачевичу, який отримав у володіння частину Роїської слободи. За це він повинен «у войску нашом так же повиність належну отдавати маєть»⁶². У 1654 р. був наданий універсал цілій групі любецької шляхти. На жаль, нам відоме лише прізвище лише Василя Добровицького, отримавшого с. Сулицьку⁶³. Про підтвердження своїх володінь потурбувався Юрій Бакуринський. 26 червня 1656 р. Б.Хмельницький наказав «ему Юрию Бакуринському універсал написати, ствержаючи по купле отца его села Великая вель, Осипки, Репни, Гусинка, Буянки и слободка вновь зачатая садить отцем его Николаем на дуброве Спипоуское, острон Грабовский с займою, на млин згожов, млин верх Вири, прозиваема Палича, млин на ріпце Гливице, яко овіе села имеют в себе ограниченіе...ему Юрию Бакуринскому и жене его в спокойное владеніе»⁶⁴. Бакуринські втратили с.Постовицю, віддану Б.Хмельницьким Оліферу Радченку⁶⁵. 31 березня 1656 р. Сава Кононович-Посудевський разом з Артемом Красковським отримав універсал «разом из всею шляхтою тамонішою», яка «от початку войны шире служачи у войску Запорозжском, в кождых потребах добре станавють и за веру православную бьются». Б.Хмельницький підтверджував усі привілеї «от королей адаша даных». Ніхто не міг «кридлити» любецьку шляхту, щоб вони «якобы найспокойнише добр своих зажитали». За виконанням

⁵⁴ Мякотин В.А. Очерк социальной истории Украины в XVII–XVIII вв. – С. 52–53.

⁵⁵ Там само. – С. 54–55.

⁵⁶ Мидзальський В.Л. Малороссийской родословник. – К., 1908. – Т. I. – С. 13; Лазаревский А.Л. Обзорное Рунышевской описи Малороссии. – Чернигов, 1866. – Вып. I. – С. 30; Лазаревский А.Л. Исторические заметки о некоторых селах Черниговской губернии. – С. 1–3.

⁵⁷ Из архива гр. Г.М.Милорадовича. (Под редакцией А. Лазаревского) – К., 1898. – С. 250.

⁵⁸ ЦДНАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Стр. 6. – Арх. 215.

⁵⁹ Лазаревский А.Л. Исторические заметки о некоторых селах Черниговской губернии. – С. 26–27.

⁶⁰ Комстагитович Н. Обзорное Рунышевской описи Малороссии. – Чернигов, 1885. – Вып. IV. – С. 52–53.

⁶² Василеико Н.П. Генеральное следствие по маестностям Черниговского полка. – Чернигов, 1908. – С. 18–19.

⁶³ ЦДНАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Стр. 7. – Арх. 668.

⁶⁴ Лазаревский А.Л. Обзорное Рунышевской описи Малороссии. – Чернигов, 1866. – С. 21.

⁶⁵ Милорадович Г.А. Родословная книга Черниговского дворянства. – Сиб., 1901. – Т. 1. – С. 11–12; Татищев Ю.В. Черниговские архивы (описи о командирских в Черниговскую губернию в 1899 году). – Харьков, 1901. – С. 13–14.

⁶⁶ Лазаревский А.Л. Исторические заметки о некоторых селах Черниговской губернии. – С. 28.

цього повипен був стежити чернігівській полковник⁶². Маєтності Сани Кононовича-Посудєвського злидик зростали. У 1636 р. він придбав у Синдита Краківської Краківщину⁶³. Серед родичів отримавших у 1636 р. трьохмільні універсали знаходимо родичу Богунів⁶⁴. 1637 р. універсал гетьмана отримав Павло Ярмаултонський. Він підтверджував його права на володіння с.Вербицями та «пести волок з млишками» у с.Горбово. Універсал був наданий шляхтичу «за злічність его в фортеці Быховской» (у XIX ст. с.Быховець знаходимо між с.Листівнем та Олдоховкою – це сучасне с.Бихальновка під Малим Листівнем)⁶⁵.

За нових політичних умов любецька околиця також змінюється. З утворенням нової адміністративної системи Любецька околиця виявилась розподіленою між сотнями Чернігівського полку – Любечською, Чернігівською, Городнянською, Ройською та Сосницькою. Але найбільша частина околиці все ж таки увійшла до Любечької сотні. Це пояснює чому Любечька сотня стає найбільшою з усіх 16 сотен Чернігівського полку. Вона утримувала в собі 185 поселень (за даними 1764 р.) з кількістю населення 11551 чоловік, що становило приблизно 24 відсотки від загальної кількості населених пунктів Чернігівського полку (729) та був 9 відсотків від загальної кількості населення (101556 чоловік)⁶⁶. Козак Любечької сотні продовжують нести сторожову службу. Відомо, що біля с.Недавичі існували три «городка» в урочищах Уборок, Темолют і Високий Град, де були розташовані «кордонніе деча, окремуиные глубокими рвами». З них козак «всматривали заднепровонних виходцев», щоб «тось не зайшов з Польши». Постійний дозор був виставлений і на Завконій горі Любеч⁶⁷.

⁶² Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник. – К., 1914. – Т. IV. – С. 161.

⁶³ Лазаревский А.Л. Акты по истории земледелия в Малороссии // Чтения в историческом обществе Нестора-Летописца. – К., 1896. – Кн. 4. – С. 103-104.

⁶⁴ Мазюк В.А. Очерки социальной истории Украины в XVII-XVIII веках... – С. 62; ДАЧО – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 28 – Арх. 277.

⁶⁵ Галица Ю.В. Черниговские архивы... – С. 14; Лазаревский А.Л. Акты по истории земледелия в Малороссии... – С. 104, 309; Васильев П.П. Генеральное следствие о маестностях Черниговского полка... – С. 25, 309-310.

⁶⁶ Романовский В.А. Хозяйство монастырских крестьян Любечской сотни в 1767 году. – К., 1916. – С. 83.

⁶⁷ Гумельский Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархии // Черниговские справочные известия. 1863. – 15 октября. – №20. – С. 666.

За Генеральним слідством про маєтності 1729–1730 рр. Любечька сотня складалася з таких населених пунктів: с.Антонівці, с.Баба, с.Бахали, с.Білоцерківка, с.Бондарівка, с.Борисоглібка, с.Борки, с.Брежули, х.Буда, с.Бутівка, с.Ведельці, с.Велике Злізє, с.Велички, с.Велички Мокрі, с.Велички Сухі, с.Вербоїне, рудня Вертецька, с.Веселійка, с.Високіш, гута Витівська, с.Волокшиці, с.Галків, с.Гетки, х.Гирмонівський, с.Голобуди, х.Голубівка, с.Грабін, рудня Грабінська, с.Губарі, с.Губичі, с.Губівка, х.Гутинь, с.Довгуни, с.Довжин, с.Домашин, с.Друге Злізє, с.Духівська, с.Жидоничі, гута Залізниця, с.Злізє Велике, с.Злізє Друге, с.Злізє Мале, с.Злізє Трєте, с.Злів, х.Змій, с.Зубаха, с.Калушніці, с.Кархівка, с.Кези, с.Кислі, с.Кюціш, с.Копитка, х.Козарки, с.Козел, с.Козли, с.Козлівці, с.Копонівка, с.Коробки, х.Корольчи, с.Корольчі, с.Корховець, с.Красносьмє, х.Красківський, вилкоуретний завод Кривичевський, с.Кротинь, с.Кувечичі, с.Кузари, рудня Лісківська, с.Лопатинь, с.Любеч, с.Львовик, с.Магдань, с.Мале Злізє, с.Малєйкі, с.Манка, с.Миси, с.Мийн, с.Мокрі Велички, с.Молочин, с.Мохавцівська, с.Мохавці, с.Мутинь, с.М'якошине, х.М'яшунівський, с.Навок, с.Недавичі, с.Низівка, рудня Нововертецька, с.Новосілка, с.Ольшане, с.Описніці, с.Онуцян, с.Оселівка, с.Осички, х.Остапінка, с.Палівка, с.Пакула, завод Папірний, с.Пасохівка, с.Переси, с.Петрич, с.Петруші, с.Плюхотів, х.Поповщина, с.Простори, с.Пузюки, с.Пушкарі, х.Пушкін, с.П'яшків, с.Радківка, х.Розківка, с.Розкудів, рудня Рокудівська, с.Рошкова, завод Рудокотлий, с.Сваричівка, с.Семаки, с.Семендів, с.Сеники, с.Сивки, х.Сидорівка, с.Ситки, с.Скугарі, с.Слобідка, с.Слободки, с.Смолигівка, с.Станецька, с.Старе Гутинь, с.Сухі Велички, с.Тобайва, с.Трєте Злізє, х.Тулегівський, с.Убежичі, рудня Угліська, с.Хавцішка, гута Хотлівська, хутір під Любечем, завод Цегельний, х.Чисті Луки, с.Шиберівка, с.Шумани, с.Ялиця⁶⁸.

За Генеральним описом Лівобережної України 1765–1769 рр. територія Любечької сотні включала до себе: с.Антонівці, с.Білоцерківка, млин Борисівський, с.Борисоглібка, с.Буда, с.Бурки, с.Ведельці, с.Вербоїне, гута Вертецька, с.Вертеца, с.Вертішка, с.Веселійка, с.Високіш, с.Гайдуки, с.Галків, с.Гитки, с.Голобуди, с.Грабін, рудня Грабінська, с.Губичі, рудня Гутівська, с.Довгуни, с.Довжин, с.Жданів, с.Жидоничі, с.Жидоничі, гута Залізниця.

⁶⁸ Черниговский полк // Генеральный опис Лівобережної України 1765–1769 рр. Показані населених пунктів. – К., 1859. – С. 128–131.

с.Злія, х.Змішаний, с.Зуби, с.Кеа, с.Кислі, с.Клюнів, с.Ковшета, с.Кохарів, с.Козел, с.Костів, с.Козли, с.Коробки, с.Королиця, с.Королиць, с.Краснівець, х.Краснівський, с.Кротин, с.Кувечів, с.Кукари, с.Кукори, с.Левонів, рудня Лісківська, с.Ловатин, с.Лончаків, рудня Лутова, м.Любеч, с.Малійки, с.Манот, с.Мибі, с.Мисів, млин Михайлівський, млини на р.Косовій, і ур.Долокотої, на р.Пакуляці, і ур.Пустинках та Чиконії, с.Мокрі Величкі, с.Моложці, с.Москалі, млин Мокшівський, сл.Мохнатинська, с.Мохнаці, сл.Мохнатинська, с.Мутинів, с.М'язюпівська, х.М'язюпівська, гута М'язюпівська, с.Наволі, с.Недагичів, гута Нова, гута Нова Озерська, гута Нова Угринська, рудня Нововертецька, с.Новосілка, гута Озерська, с.Описовів, с.Осарійки, с.Осіяки, с.Павлівка, завод Папирний, папірни б.т. Петра Ляозуба, с.Пересажі, с.Перохів, с.Пітрики, с.Петрушині, с.Петруші, с.Пакохів, с.Покуль, с.Посахівка, с.Посохівка, с.Присторонь, с.Пузюки, с.Пувсарі, с.Радівка, сл.Радул, с.Рапошів, с.Росуднів, рудня Росуднівська, с.Семаки, с.Семедей, с.Сенки, с.Синки, с.Скатки, с.Скутари, гута Стара, гута Стара Монастирська, гута Стара Хотилівська, с.Старе Гутиніє, с.Сухі Величкі, с.Табалівка (Тобалівка), с.Убожечі, сл.Угліська, рудня Угліська, с.Увучки, курорт селище Самійла Гаврилів на Чистих Лугах, з.т. Колчанівського Язюма, любецького отамана Петра Пузюки, с.Черв'яки, с.Шибир, с.Шобирівка, с.Шумани⁷⁰.

Село Антоновичі «при р. Вершине». Родовий маєток родини любецьких шляхтичів та козаків Антоновичів. Ще за Стігмунда II Августа їм була надана «земля Погарська». У листі 1571 р., який був наданий любецькій шляхті замість втрачених привілеїв, згадується Федько Антонович «який держит землю Погарськую и Алексеевську»⁷¹. Серед інших власників слід зазначити родини Злобів, Юскевичів-Красковських, Жлобів-Погорільських, Гушів та Богунів. За даними Румянцевського опису с. Антоновичі належало Ірині Ляозуб⁷².

Село Бахали «при болоте Мите». За даними Румянцевського опису у селі знаходилися два козацьких двори. Свої маєтності тут мала родина любецьких козаків-шляхтичів Бивалкеничів⁷³. На початку XVIII ст. тут мали землі шляхтичі Василь Кудач і Гаврило Шаповаленко⁷⁴.

Село Величкі «на р.Копачевке». Родова маєтність родини любецьких шляхтичів та козаків Величковських (Тарасевичів-Величковських). У 1696 р. Величковські назвали «старинними людьми» і одними із власників Величковщини. Серед «сабрів» (співласників) цього ґрунту знаходили Николу і Васка Тарасевичів, які у 1696 р. продають свої маєтності Я.Ляозубу⁷⁵. Деякий час Величковщиною володів І.Магел, який у 1707 р. продав її С.Ляозубу. Частину села уживала родина Полуботків. За даними Румянцевського опису тут знаходилися і володіння любецького сотника Івана Покусенського⁷⁶.

Село Галків згадується ще під 1571 р. Серед володарів знаходили любецьких шляхтичів Захлечів, які отримали цю землю від Стігмунда III⁷⁷. За даними Румянцевського опису – володіння удови б.т. Семена Полуботка⁷⁸.

Село Грабів. За часів литовсько-польського панування належало безпосередньо Любецькому замку. За даними Румянцевського опису селом володів Чернігівський Троїцько-Іллінський монастир⁷⁹. Серед інших власників слід згадати родину любецьких козаків та шляхтичів Юркевичів.

Село Довжик на р.Довжик. Згадується ще під 1571 р. як с.Должик⁸⁰. За даними Румянцевського опису знаходилося у володінні удови б.т. Семена Полуботка. Придане останнім «по купле у разых лиц» наприкінці XVII ст. У селі знаходилась церква Різдва Богородиці⁸¹.

⁷⁰ ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 23. – Арх. 347–348 зв.

⁷¹ ІР НБУ, Ф. 1, № 62541, арк. 1.

⁷² ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 899–901 зв.

⁷³ Захаревский А.Л. Оборонне Румянцевской описи Малороссии. – Чернігов, 1866. – С. 50.

⁷⁴ Jabłkowski O.W. Rzecz. – Warszawa, 1911. – Т. III. – С.24, 34.

⁷⁵ Захаревский А.Л. Оборонне Румянцевской описи Малороссии. – Чернігов, 1866. – С. 57.

⁷⁶ Захаревский А.Л. Оборонне Румянцевской описи Малороссии. – Чернігов, 1866. – С. 48.

⁷⁷ Jabłkowski O.W. Rzecz. – Warszawa, 1911. – Т. III. – С. 24.

⁷⁸ Захаревский А.Л. Оборонне Румянцевской описи Малороссии. – Чернігов, 1866. – С. 54.

⁷⁹ Науково-довідкові видання з історії України. Адміністративно-територіальної устрій Лівобережної України 50-х рр. XVIII ст. Каталог місцевих публікацій (за матеріалами архівних податкових реєстрів). – К., 1990. – С. 117–120.

⁸⁰ Jabłkowski O.W. Rzecz. – Warszawa, 1911. – Т. III. – С. 33; Янашич Н.М. Матеріали по історії козацього землевладіння (1694–1698) // Чтения в Историческом обществе Нестора-летописца. – К., 1894. – Кн. 8. – Отд. III. – С. 27; Акти об українській адміністрації XVI–XVII вв. // Архив Юго-Западной России. – К., 1907. – Ч. VIII. – Т. V. – С. 228.

⁸¹ Захаревский А.Л. Оборонне Румянцевской описи Малороссии. – Чернігов, 1866. – С. 60.

Село Засів «в 45 вер. от Чернигова, в 69 от Городни и в 12 от Любеча, в соседстве с Пушкарями и Кротыном». «Село старое Засево видно в актах 1672 и 1712 г., а в 1727 г. жители его показывали, что у них земли, признанные за предками их кн. Александром Вишневецким, который в знании старосты любецкого известен в 1587 г». Саме село виникло на старому шляхетському володінні – Засевському острові. У селі був храм побудований у 1724 р. любецьким сотником Іваном Савичем. У 1836 р. в селі мешкало 130 козацьких родин⁶².

Королецький хутор за Румянівським описом Малоросії належав б.т. Осипу Рахєвському⁶³. Вочевидь, був заснований любецькими шляхтичами Корольками, які були нобілітовані О.Гангольдом, який надав їм Шуконьську⁶⁴. Втрачають це володіння ще на початку XVIII ст. Серед інших власників села у XVIII ст. слід згадати родину Полуботків⁶⁵.

Село Красковське «на р.Кривичі». Родова маєтність любецької шляхетсько-козацької родини Юшкєвич-Красковських. За Сигізмунда II Августа у 1619 р. Данило та Пархом Юшкєвич разом з Юрієм Богущем підтверджують своє право на володіння Голєвницьькою землею з Красковським «островом», які були надані їм старостою Любєцького замку. В універсалі Владислава IV Йєтєсь про підтвердження прав на володіння придбаним за гроші Красковським «островом», яким обопільно володіли Юшкєвич та Богущ⁶⁶. З цієї маєтності Юшкєвич-Красковські та Богущі були «обидваи исполить службу вешую... как и преди исполвали, на равне с прочими жителями, без всяких других повинностей»⁶⁷. У 1631 р. Юшкєвичі згадуються вже як Юшкєвич-Красковські. 1633 р. Юшкєвич-Красковські та Богущі отримали ще один привілей Владислава IV на Красковщину. 1636 р любецький сотник Сана По-

судєвський купив у любецької міщани Синкліти Осипівни Красковської Красковський «грунт»⁶⁸. 1696 р. у селі мешкав козак Іван Васильович Красковський⁶⁹. У «Мазєвській книжці» 1726 р. знаходимо у с.Красковське козаків Омєлина Красковського з сином, які «з единого грунту служать»⁷⁰. Серед інших володарів у с.Красковське слід згадати як шляхетські так і козацькі родини – Рахєвських, Посудєвських, Жигченків, Петрових, Сфєрєнових, Заровних. У селі знаходиться церква св. Василя Великого⁷¹.

Село Корольча «на р. Ворзні». Родова маєтність любецьких шляхтичів Корольків, які були нобілітовані О.Гангольдом і отримали Шуконьську землю, де виникло с.Карольча (Карольчичі)⁷². Своє володіння вони втрачають ще до 1619 р., коли Григорій і Данило Юшкєвичі купують Корольську пашню⁷³. За даними Румянівського опису селом володі б.т. Семен Полуботок, серед інших власників слід згадати б.т. Йосифа Рахєвського⁷⁴.

Село Козли «в 18 верстах от Чернигова и в 8 от Княнки». На думку Ф.Гумілевського «поселение древнее, не гетманское... дотатарское». «Село пустое Козел, с мельницей» утверждено за борисоглебовскою кафедрою царем в 1667 году. Пустым оно было в это время от того, что при Бруховецком опустошены были многие сля около Чернигова»⁷⁵. Родова маєтність любецьких шляхтичів та козаків Козлів (Козлевичів, Козлевичів-Фєдєєвіч). О.Яблонєвський вказав, що ця родина отримала свою нобілітацію за Сигізмунда II Августа⁷⁶. Тоді ж вони отримали Галєвницьку землю на р.Ворзні, де згодом виникли те володіння. Співвласниками Козлевичів були любецькі шляхтичі Губичі. У 1642 р.

⁶² Лазаревский А.М. Акты по истории землеустройства в Малороссии ... - С. 103-104; ЦДІАУ. - Ф. 57. - Оп. 1. - Спр. 6. - Арх. 713. 718-718а. 720. 745а

⁶³ ЦДІАУ. - Ф. 57. - Оп. 1. - Спр. 6. - Арх. 283а - 284.

⁶⁴ Ситий І.М. Любєч за його округу в 1726 р. ... - С. 49.

⁶⁵ Лазаревский А.Л. Обзорные Румяновской описи Малороссии. - Чернигов, 1866. - С. 49.

⁶⁶ Jabłowiecki O.W. Pisma. - Warszawa, 1911. - Т. III. - С. 35.

⁶⁷ Лазаревский А.Л. Очерки старейших дворянских родов Черниговской губернии. - С. 20.

⁶⁸ Лазаревский А.Л. Обзорные Румяновской описи Малороссии. - Чернигов, 1866. - С. 50.

⁶⁹ Гумилевский Ф. Описание Черниговской епархии. - Чернигов, 1874. - Кн. 3. - С. 84-85.

⁷⁰ Jabłowiecki O.W. Zrodła dziejowe. - Warszawa, 1897. - Т. XXII. - С. 639.

⁶² Гумилевский Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархии. - Чернигов, 1874. - Кн. 6. - С. 231-232.

⁶³ Лазаревский А.Л. Обзорные Румяновской описи Малороссии. - Чернигов, 1866. - С. 37.

⁶⁴ Jabłowiecki O.W. Pisma. - Warszawa, 1911. - Т. III. - С. 35.

⁶⁵ ЦДІАУ. - Ф. 57. - Оп. 1. - Спр. 6. - Арх. 868; ЦДІАУ. - Ф. 57. - Оп. 1. - Спр. 8. - Арх. 30.

⁶⁶ ЦДІАУ. - Ф. 57. - Оп. 1. - Спр. 6. - Арх. 745а; Лазаревский А.Л. Очерки старейших дворянских родов Черниговской губернии. ... - С. 20-21; РДА. - Ф. 1343. - Оп. 17. - Ч. 2. - Спр. 4654. - Арх. 40-41.

⁶⁷ Милорадович Г.А. Любєч Черниговской губернии Городицкого уезда. Родина предводителя Антипа Печерского. - М., 1871. - С. 106-109.

Коллевічі отримали привілей Владислава IV на Галицькому землі, який лише підтверджував пожалування Сигізмунда I. У другій половині XVIII ст. Коллевічі відомі як козаки Чернігівського полку. У селі знаходились церква св. апостола Петра і Павла та Покрова Богородиці. За даними Румянцевського опису селом володів Чернігівський Троїцько-Лілійський монастир⁹⁵. Серед козацьких родин села значаться Дудюк, Галушки, Поклади, Ручка, Шатуни, Биковці⁹⁶.

Село Коробки «при р. Балач». За даними Румянцевського опису – володіння чернігівського полковника П.Милорадовича⁹⁷. Родова маєтність любецьких шляхтичів Коробки. У 1697 р. Степан Коробок, зем'янин «тракту любецького» отримав від любецького сотника Тимофія Юрійовича оторошин лист на Коробковську пашу⁹⁸. Серед інших власників слід згадати любецьких шляхтичів Зарських та любецького священника Григорія Прокоповича.

Село Кисле. Родовий маєток любецьких шляхтичів Кислик (Киселів, Кисловачів), які були nobilitовані за О.Гаштольда⁹⁹. Під час проведення королівської ревізії 1636 р. вони, щоб довести своє право на володіння маєтностями посилалися на матеріали попередньої екстраші¹⁰⁰. У скарді на любецького старосту М.Калиноського серед любецьких шляхтичів зустрічаємо Максима Кислого¹⁰¹. Вочевидь, що значну частину маєтності вони втратили ще у першій половині XVII ст. У 1649 р. любецькі зем'яни Масловичі і Данові отримали на с.Кисле привілей Владислава IV. Наступним власником села стає любецький кияк та шляхтич Олексій Шуковський, від якого маєтність переходить до любецького сотника Івана Савича. Останній передає село б.т. Олександру Мокрієвичу¹⁰². Курініним отаманом був Федір Кулаковський (1688)¹⁰³.

⁹⁵ Лазаревский А.Л. Обзорные Румянцевской описи Малороссии. – Чернигов, 1866. – С. 55.

⁹⁶ ЦДІАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19357. – Арх. 77 л.

⁹⁷ Лазаревский А.Л. Обзорные Румянцевской описи Малороссии. – Чернигов, 1866. – С. 58.

⁹⁸ ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 232. – Арх. 40.

⁹⁹ Jablonowski O.W. Zrodla dziejowe. – Warszawa, 1897. – Т. XXII. – С. 629.

¹⁰⁰ Jablonowski O.W. Pisma. – Warszawa, 1911. – Т. III. – С. 34.

¹⁰¹ ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 232. – Арх. 40-41.

¹⁰² ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 23. – Арх. 349-350, 366.

¹⁰³ Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені Т.Г. Шевченка. Ф. 1, № 62503, арх. 1.

Село Кротин «при болоте Котичеве». 11.12.1707 р. Ярмада Сидоренко Биттошай, «прироженец села Кротина» продав частину батьківського спадку шляхтичу Григорію Сичу, жителю лопатинському¹⁰⁴. За даними Румянцевського опису володарями села були чернігівський полковник П.Милорадович, та «юаний любецький» І.Савич. У селі знаходилась церква Св.Євстафія¹⁰⁵ (співцешч – о.Стефан Бушницький (1698)¹⁰⁶, Йосиф Широкаський (?-1703.07.-1707.12.-1708.07.-1723.04.-?)¹⁰⁷, Григорій Широкаський (?-1748-?)¹⁰⁸, Василь Широкаський (?-1753-1756-?)¹⁰⁹.

Село Кувечичі «на р.Свинне». Родовий маєток любецьких шляхтичів та козаків Кувечичів (Кувечичацьких), які були nobilitовані любецьким державцем О.Гаштольдом та Сигізмундом II Августом і отримали Кувечичинський «грунт». Маєтність була втрачена ними ще у першій половині XVII ст.¹¹⁰ За даними Румянцевського опису с.Кувечичі – володіння б.т. Івана Міклашевського, який отримав село як посаг від тестя Андрія Павловича Полуботка¹¹¹. П.Полуботок отримав це володіння ще у 1711 р. Наприкінці XVIII ст. с.Кувечичі ужилися Милковичі¹¹².

Село Кукари «під самим Любечем». Родовий маєток родини дрібних любецьких зем'ян та міщан Кукар. Своє володіння вони, ніяк не втратили ще у першій половині XVII ст. У 1704 р. І.Мазепа надав село Любечькому монастирю. За даними Румянцевського опису частиною села володів Петро Милорадович¹¹³.

¹⁰⁴ ІР НБУ. Ф. 1, № 62474, арх. 1.

¹⁰⁵ Лазаревский А.Л. Обзорные Румянцевской описи Малороссии. – Чернигов, 1866. – С. 57.

¹⁰⁶ ІР НБУ. Ф. 1, № 62466, арх. 1.

¹⁰⁷ ІР НБУ. Ф. 1, № 62471, арх. 1.

¹⁰⁸ ІР НБУ. Ф. 1, № 62489, арх. 1.

¹⁰⁹ ІР НБУ. Ф. 1, № 62492, арх. 1.

¹¹⁰ Jablonowski O.W. Pisma. – Warszawa, 1911. – Т. III. – С. 24; Jablonowski O.W. Zrodla dziejowe. – Warszawa, 1897. – Т. XXII. – С. 629.

¹¹¹ Лазаревский А.Л. Обзорные Румянцевской описи Малороссии. – Чернигов, 1866. – С. 47.

¹¹² Миллер Д.П. Архив Харьковской губернии. – С. 309. ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 23. – Арх. 301а.

¹¹³ Милорадович Г.А. Любеч Черниговской губернии Городищенского уезда. Родовая предводительница Антония Печерского. – М., 1871. – С. 52. Лазаревский А.Л. Обзорные Румянцевской описи Малороссии. – Чернигов, 1866. – С. 47, 60.

Село Левоньки «при р.Вешнядой Летков». За даними Румянцевського опису володіння в.т. Івана Молавіки, придбане у 1680 р. у любецьких міщан Олевонковців (Левонючів). Останні мали на ньому маєстність привілей Владислава IV 1638 р., за яким «меншане Яско, Кирила, Тимоха, Ісид Олесця Левонючове подтвердження на грунт свій Микренський которого гораница така: от речки Королецькой, в речку Свиньску, с тойя речки до лесу Гловского, с того лесу в дошній лес, с того лесу в речку Кокутку, а оттудова в Ступичовский лес, а с того лесу речкою Кокуткою в Сухий лес, а оттогда в лес в Дорок, а оттого лесу в речку Донжик, а оттогда в Будище, а з Будища до Серичово селани долиною в Неплюв руг...»¹¹⁶

Село Ловатні «на р.Обединце». На думку О.Русної с.Ловатні згадується у «Рескри Чернігівських границь» 20-х рр.XVI ст., як с.Патін «Чернігівское городное». За часів існування любецького замку безпосередньо належало Любечу.¹¹⁷ Значні володіння у селі мали любецькі міщани і шляхтичі¹¹⁸ Ігнатівна (Ігнатівичі). У 1678–1701 рр.¹¹⁹ знаходимо тут Мишка Ігнатівна, «волицянина тракту любецького». У 1678 р. він дав у борг «кош шесть грошей доброе монети серебряное» любецькому шляхтичу Криштофу Юшковачу¹²⁰. У 1698 р. у сусільному селі Кропивні фіксується Сава Ігнатівко¹²¹. Розпочинаючи з 1703 р. землі у селі активно скуповує Григорій Сич (1703 р. у Федора Мішенка¹²², 1708 р. у Федора Кирилича і її сина Степана¹²³, 1709 р. у Яцька Микитенка¹²⁴). В подальшому скупивши земель продовжували його нащадки (так, Мирон Сиченко у 1723 р. купив «отчизну» Степана Кириловича)¹²⁵.

Село Мися «при оз.Домашнем, над Днепром» – володіння б.т. Федора Посудевського та удови Семена Полуботка¹²⁶. Вписало (1582) на старих шляхетських володіннях – Голенищонському та Посудевському «грунтах». Серед інших власників села слід зазначити родини Бакуринських, Богунів, Посудевських, Юшковичів та Юскевичів-Красковських.

Село Мокрі Велички на р.Лисниці. За даними Румянцевського опису – володіння Ірини Лизогуб. Родина Лизогубів придбала цю маєстність наприкінці XVIII ст у Прошка Івановича Величка (Величківського). Частина села знаходилась у власності любецького сотника І.Посудевського¹²⁷.

Село Недачичі «в 54 верстах от Чернигова и в 20 от Любеча». Було засновано родиною любецьких шляхтичів та козаків Недачичів (Недавичів-Кривоношів), які були nobilitовані Сигізмундом II Августом (1548–1572)¹²⁸. З другої половини XVII ст. відомі як козаки. Серед власників села слід також зазначити козацько-шляхетські родини Гриничів, Недачичів-Кривоношів, Митків-Гришків та Посудевських. За даними Румянцевського опису у селі знаходилась церква Різдва Богородиці. Саме село було у власності Чернігівського Тройцько-Іллінського монастиря.

Село Осинки «на р.Свиньне». Входило до частини Красковського «грунту», придбаного любецькими шляхтичами Юскевичами-Красковськими за Владислава IV¹²⁹. За наданням чернігівського полковника Василя Дуїніна-Борковського володіє с.Осинками. Після його загибелі у 1678 р. під Черніговом його вдова (можливо, уроджена Посудевська) вийшла заміж вдруге за чернігівського полковника ошулава Федора Зеленого. У 1694 р. з. т. Чернігівського шляху Дем'ян Посудевський-Угучао отримав універсал І.Магента на с.Осинки. Д.Посудевський залонів село своїй дотщи Ірині¹³⁰. У 1729 р. Д.Аностал видав Посудевському універсал «на

¹¹⁶ Лазаревский А.Л. Обзорные Румянцевской описи Малороссии. – Чернигов, 1866. – С. 53.

¹¹⁷ Колотайский П.Г. Очерки по истории Киевской земли. – Одесса, 1912. – С. 276–277.

¹¹⁸ ІР НБУ, Ф. 1, № 62462, арк. 1.

¹¹⁹ ІР НБУ, Ф. 1, № 62462, арк. 1; № 62465, арк. 1; № 62469, арк. 1.

¹²⁰ Любечий архив графа Малороссии... – С. 248.

¹²¹ ІР НБУ, Ф. 1, № 62465, арк. 1.

¹²² ІР НБУ, Ф. 1, № 62471, арк. 1.

¹²³ ІР НБУ, Ф. 1, № 62475, арк. 1.

¹²⁴ ІР НБУ, Ф. 1, № 62476, арк. 1.

¹²⁵ ІР НБУ, Ф. 1, № 62479, арк. 1.

¹²⁶ Лазаревский А.Л. Обзорные Румянцевской описи Малороссии. – Чернигов, 1866. – С. 38–39.

¹²⁷ Лазаревский А.Л. Обзорные Румянцевской описи Малороссии. – Чернигов, 1866. – С. 50.

¹²⁸ Гунтлевский Ф. Описание Черкасской губернии. – Черкасск, 1874. – Кн. 5. – С. 84–85; Jablonowski O.W. Zrodła dzierżawy. – Warszawa, 1897. – Т. XXII. – С. 639.

¹²⁹ ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Сер. 6. – Арх. 745ав.

¹³⁰ ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Сер. 6. – Арх. 730, 745аа.

дідзани та огнєскіе грунті», в тому числі і на Осики. Наголошувалося, що це володіння Посудевські отримали від польських королів від українських гетьманів¹²¹. Частиною села володіли любецькі козаки та шляхтичі Юскевичі-Красковські¹²². 1706 р. Іван Красковський заповідає половину Осикивщини своєму брату Олексію¹²³. 1708 р. Павло Теремецький та Василь Богуш судилися з рідним братом своїх дружин Олексієм Красковським за Осикивщину, яку уживав останній¹²⁴. У 1730 р. родина Юскевичів-Красковських не володіла частиною с.Осики, значну частину маєтності уживав Любецький монастир. 1755 р. намісник любецького єпископа Григорій Єлісеєв Іван Красковський уступає свою частину Осикивщини рідному брату Павлу Красковському. Незабаром, вони разом продали це володіння Ф.Посудевському¹²⁵. За даними Румяшевського опису знаходились у володінні чернігівського сотника Петра Посудевського.

Село Онучки «на р.Свишче». Родова маєтність родини любецьких шляхтичів та козаків Пархоменків-Посудевських-Онучек. Серед маєтностей цієї родини с.Унучик зустрічаємо наприкінці XVIII ст., коли Полуботки придбали у Посудевських с.Довжик та частину с.Унучки¹²⁶.

Село Пакулі «недалі от Днепра, в 35 верстах от Чернигова». Вперше згадується у «Скарбниці» Іоанкія Галатовського «1611 року Горюстай, регіментарь полскаго войска в Пакуле але за дольскимъ войскомъ застаочи». У Пакульському ключі свої володіння мали любецькі козацько-шляхетські роди Татаренків-Міхнович та Унучок-Посудевських. Серед козацьких та козацько-шляхетських родин слід також згадати Гаркуш, Міхновичів, Черниченків, Стародубів та ін.¹²⁷. За даними Румяшевського опису у селі знаходилась церква св.Трійці. Храм був «весьма замечателен и по давности своєї и по своему виду. Он очень высок и обширен, был с оболонью или опанасью. С опанасью был и

храм Корховки, замененный каменным». Селом, щопайменше з 1628 р., володіла Києво-Печерська лавра¹²⁸.

Село Петруши «с храмом св. Духа, на половине дороги между Любечем и Ревнами, в 50 вер. от Городиш и в 45 от Чернигова»¹²⁹. Родова маєтність любецьких шляхтичів Петрушенів (Петрушівських, Петрушів), які володіли за Сигізмунда II Августа Катедонської землею де згодом виникло село Петруши¹³⁰. У 1702 р. Петрушівщина була продана любецьким єпископом Григорієм Пронкевичем Чернігівському Трійсько-Іллінському монастирю. 1703 р. любецькі зем'яне Мойсей і Данило Петрушині продають частину села тому ж таки монастирю. 1733 р. Петрушівський єпископ Михайло Петрушівський купує у мешканця с.Кротин та свого зятя, Юрія Горювича частину Петрушівщини. 1748 р. Петрушевський «грунт» був у власності Марини Красковської, доньки любецького єпископа Григорія Пронкевича¹³¹. Серед інших власників села слід згадати любецьких козаків та шляхтичів Боксевичів-Щуковських, Унучок-Посудевських, Коморовських, Калитовських, Короніних, Тарасевичів, Саличів та Медвідівських.

За Румяшевським описом у селі, яким володів Чернігівський Трійсько-Іллінський монастир, знаходилась церква «Сошествія святого духа»¹³².

Село Пшички. Родова маєтність любецьких зем'ян Пшичків. У 1714 р. «земляне любецкие» Лук'ян та Іван Пшички «сталии очевидици» перед чернігівським бурмістратом підтвердили факт продажу Пшачковського «грунту» чернігівському полковнику П.Полуботку¹³³. За даними Румяшевського опису село знаходилося у володінні чернігівського полковника П.Милорадовича¹³⁴.

¹²¹ Гумилевский Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархии. – Чернигов, 1874. – Кн. 5. – С. 89–94; Лазаревский А.Л. Обзорное Румяшевское описание Малороссии. – Чернигов, 1866. – Вып. 1. – С. 34.

¹²² Гумилевский Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархии. – Чернигов, 1874. – Кн. 6. – С. 233.

¹²³ Jablonski O.W. Ryma. – Warszawa, 1911. – Т. III. – С. 34.
¹²⁴ ЦДНАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 595–595а, 396–397, 599–599а, 604–605.

¹²⁵ Лазаревский А.Л. Обзорное Румяшевское описание Малороссии. – Чернигов, 1866. – С. 50.

¹²⁶ ЦДНАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 174. Акты фанциал Полуботок с 1669–1731 г. (Из архива Графа Милорадовича)... – С. 42–43.

¹²⁷ Лазаревский А.Л. Обзорное Румяшевское описание Малороссии. – Чернигов, 1866. – С. 48.

¹²⁸ ЦДНАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арх. 654–654а.
¹²⁹ ЦДНАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 717. Архив Юго-Западной России. – К., 1876. – Ч. VI. – Т. I. – С. 57–60, 352–353.

¹³⁰ ЦДНАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арх. 492а, 836–836а.
¹³¹ Любецкий архив гр. Г.А.Милорадовича. (По редакції А. Лазаревського)... – С. 254–255.

¹³² ЦДНАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 1254–1255.
¹³³ ЦДНАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арх. 41, 70.

¹³⁴ Курдюмов А. Село Пакули на долиі стовпі. – Чернівець, 1996. – С. 3, 13.

Село Пузукі. Родовий маєток любецького шляхетсько-козацького роду Пузуків, які були мобілізовані за Сигізмунда II Августа. У 1615 р. любецькі зем'яни Федор Пузук та Омелян і Петро Рєшинські-Пушкарі отримали підтвердження Сигізмунда III на володіння «грунтом або островом Лиственским»¹⁶⁵. Своє володіння вони загально втратили протягом XVII-XVIII ст. За даними Румянцевського опису село належало б.т. Григорію Лизогубу¹⁶⁶. За ревізією 1795 р. в с.Пузук мешкав Степан Федорович Рєшинський-Пушкарів, занесений разом зі своєю родиною (6 чол.) до козацького складу, та козак Кузьма Федорович Рєшинський-Пушкарів разом зі 12 своїми родичами¹⁶⁷.

Село Пушкарі. Родова маєтність любецьких шляхтичів Пушкарів-Рєшинських. Село ввійшло на так званому Лиственському острові. О.Яблоновський називає це володіння «старим покалуваням»¹⁶⁸. 1615 р. любецькі бояри та зем'яни Омелян і Петро Рєшинські-Пушкарі та Федор Пузук отримали привілей Сигізмунда III «на грунт або остров Лиственской». Наданий привілей лише підтверджував покалування Сигізмунда II Августа¹⁶⁹. За люстрацією 1616 р. Лиственським островом володіють Пушкарєвич. Останні скаржились на інших посесорів цього ґрунту – Рашка Ковалєв, Івана Якубовича та Федька Кошино, які намагалися заволодіти Лиственським «грунтом». Виявилось, що у 1586 р. ця справа вже розглядалася і була вирішена на користь посівачів. У 1633 р. Владислав IV надає підтвердження Рєшинським-Пушкарям на володіння маєтностями за привілеєм Сигізмунда III. За люстрацією 1636 р. посесорами Лиственської «грунту» були Петро і Омелян Рєшинські-Пушкарі та Федор Пузук. 1645 р. вже згадані посесорі втрачають своє володіння, так як перестають виконувати військову службу. Новими посесорами «грунту» стають їхні родичі Іван, Гаврило, Лук'ян та Федор Рєшинські-Пушкарі¹⁷⁰. 1726 р. у

с.Пушкарях мешкали козаки Григорій, Герасим, Ігнат та Микола Пушкарєвичі, які продовжують виконувати службу «з єдиного ґрунту» по черзі¹⁷¹. Серед інших представників цього роду слід згадати любецького городоного атамана (1732–1748) Петра Пузук. У 1740 р. козак Іван Пушкарєвич продає свою частину с.Красковське любецькому сотнику Василю Силчу¹⁷². Його батько Григорій у 1741 р. згадується як з.т. Григорій Пушкарєвич номер до 1747 р., коли його син продає частину Пушкарєвичини любецькому сотнику Василю Силчу¹⁷³. Румянцевський опис називає власником села чернігівського відсудка Василя Силча, який придбав цю маєтність від з.т. Івана Пушкарєвського¹⁷⁴. Серед інших власників села слід згадати і родичів любецьких козаків та шляхтичів Зарєшських-Зєньковичів.

Село Радьковка на р.Вороні. За даними Румянцевського опису у селі було дві церкви – Покрова Богородиці та св.Миколая. Село знаходилось у володінні удельи б.т. Семена Полуботки¹⁷⁵. У 1730 р. Яков та Андрій Полуботки заявили ревізорам, що с.Радьковка була заснована любецькими шляхтичами Росудєвськими¹⁷⁶.

Село Росудів знаходиться у верхній течії р.Ворони. Це родова маєтність любецьких шляхтичів Росудєвських, які були мобілізовані за Сигізмунда II Августа¹⁷⁷. У 1571 р. Росудєвські отримали підтвердження на Росудєвщину. Люстрація 1628 р. згадує на Росудєвській землі 6 димів, 8 городів та 2 млини. За люстрацією 1615–1616 рр.відомо, що на Росудєвщині існувало «три служби», кожна з яких мала перед замком свої обов'язки¹⁷⁸. У другій половині XVII ст. Росудєвщиною володів Олександр Росудєвський, але у 1679 р. ця маєтність була надана гетьманом І.Самойловичем Л.Полуботку. У 1681 р. Л.Полуботок

¹⁶⁵Ситий І.М. Любеч та його округу у 1726 р. – С. 46, 48.

¹⁶⁶ЦДНАУ – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 660/а.

¹⁶⁷ЦДНАУ – Ф. 57 – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 658–659, 660.

¹⁶⁸Дзларєвський А.Л. Обзорные Румянцевской описи Малороссии. – Чернигов, 1866. – С. 50.

¹⁶⁹Там само. – С. 52.

¹⁷⁰Васильченко Н.П. Генеральне слідство о маєтностях Черниговского полка. – Чернигов, 1908. – Вып. III. – С. 49. Акты фамилии Полуботков с 1629–1734 г. (Из архива Графа Малородича). – С. 49.

¹⁷¹Jablonski O.W. Zrodla dziejowe. – Warszawa, 1897. – Т. XXII. – С. 659.

¹⁷²Jablonski O.W. Pisma. – Warszawa, 1911. – Т. III. – С. 24, 34; Jablonski O.W. Zrodla dziejowe. – Warszawa, 1877. – Т. V. – С. 89.

¹⁷³ЦДНАУ – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арх. 814–814/а.

¹⁷⁴Дзларєвський А.Л. Обзорные Румянцевской описи Малороссии. – Чернигов, 1866. – С. 50.

¹⁷⁵ДАЧО – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 31. – Арх. 140–141.

¹⁷⁶Jablonski O.W. Pisma. – Warszawa, 1911. – Т. III. – С. 35.

¹⁷⁷ЦДНАУ – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арх. 814–814/а.

¹⁷⁸Дзларєвський А.Л. Исторические заметки о некоторых селах Черниговской губернии. – С. 16; Jablonski O.W. Zrodla dziejowe. – Warszawa, 1877. – Т. V. – С. 95, 204; Луцкавий И.В. Материалы для истории землепользования в Черниговщине и Смеретине. – С. 13–14.

затвердив свої права на володіння селом гетьманським універсалом. За даними Румянцевського опису знаходилось у власності удови б.т. Семена Полуботка¹⁷⁰.

Село Семаки «при р. Муравке». За Румянцевським описом селом володів б.т. Я.Лизогуб¹⁷¹. Періопоселенцями були вочевидь любецькі пільхтичі Семаковичі, nobilitовані любецьким державцезо О.Гангольдом. Від його вони отримали Моранельську землю де згодом вишло с.Семаки¹⁷². У 1693–1695 рр. частину Семаковичами придбан Л.Полуботок¹⁷³.

Село Скутари. Родовий маєток любецьких пільхтичів Скуторів. У привілеї Сигізмунда II Августа 1571 р. згадується любецький зем'янин Скутар Логвинович, який утримував Обиймещу землю¹⁷⁴. У привілеї гетьмана Д.Многотириного 21 березня 1670 р. згадується¹⁷⁵ любецький пільхтич Іван Скутор¹⁷⁶. 1693 р. Ганна Андріївна Скутар-Скварська продала Д.Посудевському значну частину Скутаревичин¹⁷⁷. 1703 р. Микита та Олександр Скутари продають Скутаревичину Полуботкам. 1708 р. с.Скутори було подароване Л.Полуботком Любецькому монастиро¹⁷⁸. Відомо, що у 1730 р. частину села володіли Юсуповичі-Красковські¹⁷⁹.

Село Шибиринівка «при р. Рудне». За даними Румянцевського опису у селі знаходився церква «Сонештина Святого Духа» (у 1781 р. два священники). Селом володіла Ірина Лизогуб¹⁸⁰.

1691 р. чернігівський полковник Я.Лизогуб підтвердив за Артемом Жлобою «три частки ґрунту в с.Шибиринівці», «а на тих частках сидять девять человек мужиков»¹⁸¹. 29 вересня 1703 р. козакі села Стефан та Павло Жлоби-Кудренки продали С.Лизогубу усадьбовану від батька Потапа Жлоби, священника с.Вербиці, частину Шибиринівського ґрунту¹⁸². Серед інших власників слід зазначити пільхтєсько-козакські родини Любецької околиці – Злобів та Пархоменкі-Посудевськіх.

Підкреслюючи значення Любецького замку, Б.Хмельницький робить Любеч ранговою маєтністю чернігівських полковників. Відомо, що Любечем у різні часи володіли Іван Аврамович, Трохим Миколайович, Іван Самойлович, Тихін Красна Бапта, Дес'ян Многогрішний, Іван Лисенко, Василь Борковський, Григорій Самойлович, Яків та Юхим Лизогуби. За Юхима Лизогуба Любечем заволодів гетьман Іван Мазепа. У 1708 р. Любеч був пожакуваний Петром І Павлу Полуботку¹⁸³.

Сильводруваний за доби війни Любеч у 1669 р. був злімнений від надатків на 10 років. За рік до Глухівської ради гетьман І.Броховецький надав любецьчанам універсал, за яким «...волює кождому владі, где хто похочет, помешкати через універсал наш мети не поволює, а особливо о поселении на рунках места Любецкого мешчан любецким и хто одню колеск позволити ити до Любеча на мешчане на десять лет слободи закювати...»¹⁸⁴. Тоді ж Любеч отримав від московського царя Олексія податкове послаблення на 10 років¹⁸⁵. Але за часів гетьманування Д.Многотириного любецькі міщани були інважені до становлення селянства. Нам відомий наказ гетьмана любецькому сотнику – «не прешалати любецьких мешан под регламент», щоб не зашкодити чернігівському війту, якому гетьман дозволив володіти любецькими міщанами¹⁸⁶.

¹⁷⁰ Дзюбевський А.Л. Обозрение Румянцевской описи Малороссии. – Чернигов, 1866. – С. 30.

¹⁷¹ Там само. – С. 38.

¹⁷² Jablonski O.W. Zrodla dziejowe. – Warszawa, 1897. – Т. XXII. – С. 639; Jablonski O.W. Риска. – Warszawa, 1911. – Т. III. – С. 34.

¹⁷³ Акты фамилии Полуботок с 1669–1731 г. (Из архива Графа Мазаровича). – С. 11–12, 15–17.

¹⁷⁴ Ковчак В.М. Матеріали до історії козацького землекладання (1694–1668). – С. 27; Акты об украинной администратии XVI–XVII вв. // Архив Кюнг-Западной России. – К., 1907. – Ч. VIII. – Т. V. – С. 228.

¹⁷⁵ Пашенко Д. Оглядом Чернігівського землетригства (1781). – Чернигов, 1868. – С. 47.

¹⁷⁶ Микитин В.А. Очерки социальной истории Украины в XVII–XVIII ст. – С. 82.

¹⁷⁷ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Стр. 7. – Арх. 865, 866.

¹⁷⁸ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Стр. 8. – Арх. 816.

¹⁷⁹ Васильченко Н.П. Генеральне селянство о маєтностях Чернігівського полка. – Чернигов, 1908. – Вып. III. – С. 52.

¹⁸⁰ Дзюбевський А.Л. Обозрение Румянцевской описи Малороссии. – Чернигов, 1866. – С. 39.

¹⁸¹ Микитин В.А. Очерки социальной истории Украины в XVII–XVIII ст. – С. 62.

¹⁸² ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Стр. 8. – Арх. 546–546а.

¹⁸³ Граб С. Нариса з історії Любеча. – К., 1997. – С. 83.

¹⁸⁴ Милератович Г.А. Местечко Любеч // Чернігівський губернський відомості. 1835. – №51. – Часть неофициальная. – С. 416; Миллер Д.И. Архив Харьковский губернии. – С. 305.

¹⁸⁵ Гумельский Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархии. – Чернигов, 1874. – Кн. 6. – С. 225.

¹⁸⁶ Дзюбевський А.Л. Замітки о Мазепі // Очерки, замітки з матеріалів до історії Малороссии. – К., 1899. – Т. V. – С. 37.

У «Топографічному опису Чернігівського намістництва» 1786 р. знаходимо відомості про Любеч князя XVIII ст. «Местечко Любеч на теченні реки Днестра, на левой его стороне, при озере Любеч, против правого польскаго берега, от Чернигова 52, от Городни 70, от деревни Мясов 8, от расколыничей слобода Радули 17, от деревни Каменки 30 верст лежит; положене имеет от Днестра в версту на весьма высоком, частью ровном, а частью ирами разделенном и большими красными и черными лесами окруженном месте... Сие местечко имеет и поныне земляное обвалившееся укрепление, близь которого ирами покруг отделенное, 20 сажень вышины, необширное а ровное, ичем неукрепленное место, замок называемое, находится, которое прежде деревниным высоким мостом с прочим жильем соединялось, и под коим мостом колодезь был. До 1708 года принадлежало оно Гетману Мазице, который и означенном замке свой дом имел, а в том году императором Петром Первым Черниговскому Подковнику Павлу Леонтьевичу Подуботку с прочими деревнями пожаловано»¹⁷⁶.

У Любечі продовжує існувати уряд, який до 1648–1654 рр. формувався війтом, а після війни – любецьким сотником чи городовим атаманом. До його складу входили як міщани, так і шляхтичі, а після 1654 р. і козаки. У другій половині XVII ст. в уряді головували не лише війти, але і сотники та городні атаманні. Курініми отаманами були Забуха Андрій (1697)¹⁷⁷, Тарасевич Никола (1724)¹⁷⁸.

Міщанську громаду очолювали війти. Серед них відомі Олексій¹⁷⁹, Філон¹⁸⁰, Лук'ян Омелянович (1656, 1658, 1660), Мирон Демиденко (?–1671.06.–08.–?), Мартин Ступешко (1671), Стефан (Козачок) Кодакович (?–1672.03.–1681–?), Максим Кондратович, Тимофій Макоєв, Яков Лук'янович (?–1681.08.–1684.07.), Семен Ігнатенко, Юрко Долгуд, Олексій Дуброва (1688)¹⁸¹, Дуброва Андрій (1689), Максим Стасик (1689),

Миткоченко¹⁸² Авраам Микіфорович (1697), Максим (1698), Кондратовський Василь (1698)¹⁸³, Кондратович Максим (1700.11.), шляхтич¹⁸⁴ Миткоченко Авраам Микіфорович (1701), Дробинич Яцько (1702, нак.), Дуброва Максим Андрійович (1702–1703.05.–?), Макоєв Тимофій (?–1710.06.–?), Дуброва Пархом Романович (?–1716–1719–?), Захар Гончар (1719), Колесник Петро (1721).

Якщо до Хмельниччини старостою замку називали володаря Любеча, то після 1648–1654 рр. старости стають представниками чернігівських полковників. Серед старост Любецького замку відомі Мишко Романович (1687–1688 р. – староста і дозорець), Олексій Шенеченко (1689), Льво Стоконський (1691), Павловський Іван (1698), Василь Струтинський (1708), Павло Недяля (ноч. XVIII ст.), Осовицький Мойсей Іванович (?–1710.06.–1713 р. – староста і дозорець), Яків Кохановський, Семен Микитович (?–1716–1719–?), Григорій Рожанський (Рожанець) (1726, 1728.03.), Григорій Поповець (1727), Іван Савич (д.п. XVIII ст., 1739 р. – любецький сотник), Коморовський (сер. XVIII ст.), Іван Стоконський (1766).

Серед міщан знаходимо представників шляхетських родин Берисловців (Борис, 1656), Кужелевичів (Гринка, 1656)¹⁸⁵, Манків (Калешки, 1658), Шпаки (Богдан Петрович, 1660, 1669, 1680), Костомаха (Максим, 1671)

Гетьманська влада приділяла значну увагу любецькому козацтву та шляхетству, надаючи та підтверджуючи старі та новонабуті земельні володіння.

За часів гетьманування І.Виговського (1657–1659 рр.) нам відомий єдиний гетьманський універсал 1657 р. падалий любецькому сотнику Саві Удучко-Посудевському. Значимно, що докладниця дієл доби Т.Яковлева виявила всього три універсали Виговського за 1657 р. на маєтності, при чому два із них монастирям і єдиний персональний Посудевському¹⁸⁶. Гетьман затвердив право любецького сотника на володіння Бурковщиною (с.Бур-

¹⁷⁶ Шафровский А. Топографическое описание Черниговского наместничества. – К., 1851. – С.214–315.

¹⁷⁷ ІР НБУ, Ф. I, № 62516, арк. 1.

¹⁷⁸ ЦДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Сер. 1378. – Арк. 162на.

¹⁷⁹ ІР НБУ, Ф. I, № 565, арк. 301.

¹⁸⁰ Там само.

¹⁸¹ ІР НБУ, Ф. I, № 62505, арк. 1.

¹⁸² ІР НБУ, Ф. I, № 62516, арк. 1.

¹⁸³ ІР НБУ, Ф. I, № 82504, арк. 1.

¹⁸⁴ ІР НБУ, Ф. I, № 62510, арк. 1.

¹⁸⁵ Любецький архів графа Малородовича... – С. 227.

¹⁸⁶ Яковлева Т. Гетьманщина в другій половині 50-х років XVII століття: Члени і воєводи Рубін. – К., 1998. – С. 417.

ки), Красковщиною (с.Красковське), Познаховщиною та Суховерхньою (остання знаходилась біля болота Замглай)¹⁸⁷, сподіваючись на активну підтримку його шляхецько-козацького угруповання¹⁸⁸ з боку любецької покозаченої шляхти.

Набагато більше покладалась нам відомо з часті гетманування Ю.Хмельницького (1659-1663 рр.). 23 липня 1660 р. універсал отримав любецький сотник Сава Унучко, разом з Артемом Красковським та Іваном Мишуком «за всею тамошньою шляхтою». Гетьман підтверджував за любецькою шляхтою їхні володіння та шляхецькі права. За виконанням цього повинен був стежити чернігівський полковник – «приказавши всей старание и черни войска его царского величества Запорожского, же би им (шляхті) некто в добрах их, отчинах... крижди чинить не пажился». Чернігівський полковник був зобов'язаний «противлях карати иметь, иных зась не послушных ему до нас отсылати саволяем, которых ми сурово би и на горле без фолги (поцади) карати будем». Особито за Савою Унучком було затверджене володіння млинами на рр.Ворпні та Свішні¹⁸⁹. У тому ж році універсал отримав Осип Красковський, який затвердив за собою с.Волинку з хуторами¹⁹⁰.

Не обминул свою увагою любецьку шляхті і гетьман І.Врохонський (1663-1668). 1663 р. у гетьманську «протекцію» був вклятий любецький сотник Сава Унучко з Олексієм Кривошиною та усією любецькою шляхтою¹⁹¹.

За часів Д.Многогрішного (1668-1672) нам відомий універсал, наданий великій групі любецької шляхти. 21 вересня 1670 р. гетьман затвердив за Савою Унучком, Іваном Скугаром, Федіром Красковським, Олексієм Кривошином, Ничипором Богущем, Семієм Селідьким (Сидичем), Артемом Злобою, Про-

копом Велычковським та Василем Демидовичем «их вечистые добра». Це пожалування надавалось шляхті за умови виконання військових обов'язків¹⁹².

Гетьман І.Самойлович (1672-1687) у 1673 р. затвердив за Осипом Красковським с.Волинку¹⁹³, а у 1687 р. гетьманський універсал отримала родина Фаїв¹⁹⁴.

Серед українських гетьманів особину увагу приділяв Любечу І.Мазепа (1687-1708). У 1688 р. він надав Марії Ворошилі (Ворошильській) універсал на с.Вербиці¹⁹⁵. У 1694 р. гетьманський універсал отримав Дем'ян Унучко-Посудевський. І.Мазепа затвердив за ним с.Плехово та 2 млини на рр.Пакульці та Ворпні¹⁹⁶. Згодом Любеч переходить у власність самого гетьмана (раніше це була рангова маєність чернігівських полковників). Так звала «Мазепина книга» збірника опис цієї маєності – «в том местечку Любеч собственной Мазепинской двор со всяким строением. В том дворе 2 пушки медные на станках»¹⁹⁷. Сам І.Мазепа володів у Любечській околиці 3 «селами» і 21 «деревнями»¹⁹⁸. У 1697 р. Павло Ворошило отримав підтвердження на с. Вербиці, універсалами 1699 та 1701 рр. гетьман подарував П.Ворошилі Верхорщину¹⁹⁹. У 1698 та 1704 рр. І.Мазепа затверджує володіння Савичів²⁰⁰. У 1699, 1700 та 1708 рр. нові гетьманські універсали отримав Дем'ян Сава-Посудевський²⁰¹. Родина Жлобін у 1705 р. затвердила за собою Гирманський «грунт», яку раніше захопив Ю.Лизогуб²⁰².

Гетьманські універсали надає любечанам І.Скоропадський. Ще 1705 р. він у ранні чернігівського полковника видає охороченого

¹⁸⁷ Лазаревский А.Л. Акты по истории землеустройства в Малороссии... - С. 105-106; ЦДАУ - Ф. 57, - Оп. 1, - Спр. 7, - Арх. 639.

¹⁸⁸ Див. детальніше: В'ялов П.І., Кривошея В.В. Шляхецько-козацький розділ та їх доля. - К., 1999. - С. 12-13.

¹⁸⁹ Миколюк В.А. Очерки социальной истории Украины в XVII-XVIII веках... - С. 61; Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник. - К., 1914. - Т. IV, - С. 191; ЦДАУ - Ф. 57, - Оп. 1, - Спр. 7, - Арх. 660-662на.

¹⁹⁰ Акты фамилии Подубожек с 1609-1734 г. (Из архива Графа Малороссии) - Чернигов, 1899. - С. 14; ЦДАУ - Ф. 57, - Оп. 1, - Спр. 7, - Арх. 31-31на.

¹⁹¹ Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник. - К., 1914. - Т. IV, - С. 191; ЦДАУ - Ф. 57, - Оп. 1, - Спр. 7, - Арх. 661-661на.

¹⁹² Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник. - К., 1914. - Т. IV, - С. 192.

¹⁹³ ЦДАУ - Ф. 57, - Оп. 1, - Спр. 6, - Арх. 712.

¹⁹⁴ ДАЧО. - Ф. 133, - Оп. 1, - Спр. 232, - Арх. 40.

¹⁹⁵ Татищев Ю.В. Черниговские архивы... - С. 17-18.

¹⁹⁶ ЦДАУ - Ф. 57, - Оп. 1, - Спр. 6, - Арх. 712.

¹⁹⁷ Сестий І.М. Любеч за його округа в 1725 р. // Сіверянський вісник. - 1995. - № 4. - С. 30.

¹⁹⁸ Там само. - С. 35.

¹⁹⁹ Татищев Ю.В. Черниговские архивы... - С. 17-18.

²⁰⁰ Васильченко Н.П. Генеральное следствие о мажорнати Черниговского полка. - С. 60, 87, 172.

²⁰¹ Там само. - С. 51-52, 171; ЦДАУ - Ф. 37, - Оп. 1, - Спр. 7, - Арх. 660, Ф. 51, - Оп. 3, - Спр. 11461. - Спр. 519-520на.

²⁰² ЦДАУ - Ф. 57, - Оп. 1, - Спр. 8, - Арх. 492-492на.

ліста родини Жлобів на Гирманщині²⁰⁷. У 1710 р. гетьманський універсал отримав Василь Сидич²⁰⁸, 1715 р. – Посудевський²⁰⁹. Наступного року Іван Савич отримав універсал гетьмана на Зміський ґрунт, частини Кришівського, Новосельського та Кришівського²⁰⁶.

Відомі універсали надані любецькіям Д.Апостолом: 1729 р. родині Посудевських, яким закріплював за ними право на володіння «дідичними та отчеськими ґрунтами» у с.Палехово, Осянки, Борки, Величковищино, Суховіршино, рудешю на р.Вертець²⁰⁷.

Розглянемо персональний склад любецької старшини.

СОТНИКИ ЛЮБЕЦЬКІ:

Герасим (1656, нак.), Улуцько-Посудевський Сава Кононович (?-1656.12.-?, 1657.10.?-1660-?-1669-?), Водовольскі (Водовольско) Петро (1656.12.-?, нак.), Михайлович Михайлє (1656, нак.), Кривченко Хилько (1658, нак.), Ращенко Хомє (?-1659-?), Васильович Гаврило (?-1661.04.-?), Мокрієвч Іван (?-1668-?), Войцехович Стефан (?-1671.06.-08.-?), Іванович Григорій²⁰⁸ (?), Решутько Іван Матвійович (?-1673-1676-?), Матвєєв Іван (?-1677.02.-?, до 1681 р. – в.т. і колишній сотник), Устимович (Устименко) Василь (?-1680-1687.11.²⁰⁸-?) ?-1689), Орловський Прокіп Никодимович (1687, нак.), Олек сандрич Юрій (?-1687-1688.04.-?), Дуброва Мина Михайлович (1688.04., нак.), Мокрієвч Іван (?-1688-?), Ворошило Павло Петрович (?-1689-?), Юрієвич Тимофій (1689., нак.)²⁰⁹ ?-1691-?), Мокрієвч Іван (Ян) (?-1690-?, ?-1693-?), Михайлович Мина (?-1691-?, 1677 – городовий отаман), Устимович Василь (1693, нак.), Юрієвич Тимофій (?-1695-1697-?, ?-1701(?)), Пиріг Йосип (?-1697-?), Шепеленко Фрол (?-1697-?)

²⁰⁷ Там само. – Арх. 492.

²⁰⁸ Васильєво Н.П. Генеральное следствие о мажностях Черыговского полка. – С. 36, 169.

²⁰⁹ Там само. – С. 31-32, 171; ЦДАУ. – Ф. 31. – Он. 3. – Спр. 11461. – Арх. 319-320ш.

²¹⁰ Васильєво Н.П. Генеральное следствие в мажностях Черыговского полка. – С. 60, 87, 172; ЦДАУ. – Ф. 37. – Он. 1. – Спр. 8. – Арх. 214-214ш. Спр. 419. – Арх. 286.

²¹¹ ЦДАУ. – Ф. 57. – Он. 1. – Спр. 7. – Арх. 634-634ш.

²¹² ІР НБУ, Ф. 1, № 62518, арк. 1.

²¹³ ІР НБУ, Ф. 1, № 62614, арк. 1.

²¹⁴ ІР НБУ, Ф. 1, № 62583, арк. 1.

Половельський Василь (1698), Ворошило Павло Петрович (?-1698.01.-?), Устимович Василь (?-1698.05.-?, ?-1701.06.-?), Худолій Кирило Галопович (1695, нак.), Ворошило Павло Петрович (?-1699.02.-12.-1700.11.-?), Васильович Семен (1699, 1703, нак.), Устимович Василь (1704), Половельський Василь (?-1701.06.-1702.01.-?, ?-1708.04.-?, ?-1726-1727-?), Сидич Василь (?-1706-?), Половельський Василь (?-1708.04.-?), Савич Іван (?-1709-1733), Савич Іван Іванович (1735.28.03.-1746.06.-?), Посудевський Федор Романович (неодноразово займав уряд між 1735 та 1760 рр.), Посудевський Сава (?-1740-?, ?-1747-?), Костангінювич Тихін (1735, 1737.10., 1740, 1742, нак.), Савич Василь Іванович (1747.1.06.-1760-?-1764), Сидич Василь (1750-1755.05.-?, ?-1763-?), Величковський Сава (1750.03.), Емон (?) Зарельскій (1759-1763), Посудевський Федор Петрович (?-1760-?-1769), Посудельскій Іван Федорович (?-1763-1773), Репчицьскій Семен (1773-?), Корницьскій Матвій (?-1781-?), Сипига Василь Іванович (1782-?).

ОТАМАНИ:

Слоцький Петро (?-1671.06.-08.²¹¹-?), Федорович Лазар (1675), Дуброва Мина Михайлович (?-1677.04.-?), Федорович Лазар (?-1681.08.²¹²-1684.11.²¹³-?) Івашковський (1685), Федорович Лазар (?-1687.11.-?), Бурлюк (Дудук) Гришко (1687-1688.06-?), Васильович Семен (1689), Орловський Микофор (1689.05.²¹⁴-1690-?), Терещенко Петро (1697²¹⁵-1698), Юріївич Тимофій (1698), Пиріг Йосип (1699), Шепеленко Фрол (1699), Юріївич Тимофій (1699), Васильович Семен (1699.12.²¹⁶-?), Юріївич Тимофій (?-1700.11.²¹⁷-?), Терещенко Петро (?-1701.08.-?), Юріївич Тимофій (?-1702.01.-08.-1703.05.-?), Васильович Семен (?-1703-1705.07.-?), Млаколич Кирило (1707), Теремко Павло (1708), Шумейко Григорій (?-1710.06.-1725.12.²¹⁸-?), Пушка Петро (1735, 1740, 1742, 1743, 1746, 1767), Васильович Семен (1743), Годубовський Никифор

²¹¹ ІР НБУ, Ф. 1, № 62612, арк. 1.

²¹² ІР НБУ, Ф. 1, № 62581, арк. 1.

²¹³ ІР НБУ, Ф. 1, № 62509, арк. 1; № 62582, арк. 1.

²¹⁴ ІР НБУ, Ф. 1, № 62510, арк. 1.

²¹⁵ ІР НБУ, Ф. 1, № 62516, арк. 1.

²¹⁶ ІР НБУ, Ф. 1, № 62520, арк. 188.

²¹⁷ ІР НБУ, Ф. 1, № 62522, арк. 1.

²¹⁸ ЦДАУ. – Ф. 31. – Он. 3. – Спр. 1378. – Арх. 162.

(1743), Федорович (1743), Красковский Федор (1746), Красковский Павло (сер. XVIII ст.), Красловець Лук'ян (1766–1779–?).

ПИСАРІ:

Дробний Богдан Корнійович (1656.12., 1676), Зжурський Іван (1699), 1725 – «писаря сотенного не определено», Красковский Іван (п.п. XVIII ст.), Здуевський (?) Іван (1742), Зжурський Іван (1743), Щербина Семен (1746.03.), Володьковский Григорій (?–1751–?), Красловець Лук'ян (1760–1766), Камашенський Данило (1766–1779–?).

ОСАВУЛИ:

Герасименко Яків (?–1725–?), Красковский Григорій (?–1737–?), Сохотський Яков (?–1746–?), Мартиненко Іов (?–1750–?), Красковский Павло (?–1762), Єгиченко Герасим (1775–1779–?).

ХОРУНЖІ:

Тарасович Микола (?–1697–?), Губар Карпо Опанасович (?–1725–?), Зубар Яків (?–1725.12.–?), Губа Данило (?–1737²⁹³–?), Красковский Федор (?–1742–1755–?), Єгиченко Герасим (1770–1775), Савич Семен (1775–1779–?), Красловець Лук'ян Тихонович (1781).

Починаючи з середини XVII ст. поруч з любецьким шляхетством, яке значною мірою продовжувало володіти своїми маєтностями, але вже у стані козачтва, виникає нова козацька «шляхта». На с.Рогоці (Мишуковський ґрунт), володіння Болдаковських, у 1659 р. претендував козак Федір Сулима. Він навіть вправив собі грамоту Яна Казимира. Звичайно, що універсал польського короля вже не мав юридичної сили і ця маєтність залишилася за Болдаковськими. Цікаво, що самі Болдаківські захопили Мишуковщину під час війни²⁹⁰. Значковий товариш Іван Молявка купив собі частину с. Антоновичі. Незабаром це придбання було підтверджене універсалом І.Мазепа. Крім цього, І.Молявка купує якісь землі у с.Ведільці в «любецьких мешан и

воєр»²⁹¹. Любецька шляхта втратила Брехуновський ґрунт. У 1715 р. ним володіють величківські козаки Бовди, Сердюки та Мішенки, разом з мешканцем і козаком с.Юр'ївки Овсієм Саранарою. У 1715 р. вони продають Брехуновщину П.Полуботку²⁹². До 1718 р. Величковицями біля с.Неданівці володіли козаки Кривопаляці, які продають її П.Полуботку²⁹³. Шостою частиною Кукарицького ґрунту (с.Кукари під Любечем) до 1730 р. володіли козаки Шульги, з 1730 р. – Яків Полуботок²⁹⁴. Частиною Козлянських дач, за р. Острицею, володіли Кохановські, а з середини XVIII ст. – Сохонькі²⁹⁵. Частиною Красовицями у 1753–1763 рр. заволодівають Рашевські²⁹⁶. Величковицями у другій половині XVII ст. володіють півтора десятка козацьких і шляхетських родин. Це козаки – Олексій Отрошенко, Васко Бовда, Кидрат Гриненко, Пилип Кривопаляць, Гришко Кулаєнко, Петро Михайлович, Овсій Степаненко, та шляхтичі – Дем'ян Унучко (Посудевський), Михайло і Васко Тарасевич, Овсій та Гнат Кривопаля, Яцько Угровченко (Угравецький), Степан Козел (Козлянич). Усі вони у 1696 р. продають свої землі чернігівському полковнику П.Полуботку²⁹⁷. У 1702 р. гетьман надав значковому товаришу Олександру Молявці частини с.Шибиринівки, Антоновичів та Левонів²⁹⁸. Втрачають свої маєтності і власники Антоновицького та Шибиринівського ґрунтів. У 1756 р. Сава Жлоба продав свою частину Антоновицької землі любецькому сотнику Івану Посудевському, козак Карп Матвєєв продає землі пану Ляверонському та ін.²⁹⁹.

Значна частина земельних володінь втрачених любецькою шляхтою чи під час Національно-визвольної війни стали ранговими володіннями козацької старшини Чернігівського полку або полковників. Раповими маєтностями любецьких сотників стають с.Вербиці та Новоселки, які у 1753 р. були частини

²⁹⁰ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 1300, 1319.

²⁹¹ Акти фондови Полуботок с 1669–1734 г. (Из архива Графа Миколорачини). – С. 47.

²⁹² Там само. – С. 49.

²⁹³ Там само. – С. 67.

²⁹⁴ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 153а.

²⁹⁵ Там само. – Арх. 714–715, 748.

²⁹⁶ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 900а.

²⁹⁷ Там само. – С. 53, 127.

²⁹⁸ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арх. 492–508, 545–547.

²⁹⁹ ЦДІАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19372. – Арх. 123.

³⁰⁰ Лазаревский А.Л. Исторические заметки о некоторых селах Черниговской губернии... – С. 3–4.

«приселками» Любечі²²⁰. Любечські сотники заволоділи і с.Шибиринівкою, згодом відібраним Лизогубами²²¹.

Найбільшою землеволодієм Любечької околиці стали чернігівські полковники. Вони не лише осаджують «нові» селободи у старих селах, здебільшого втрачених своїх власників, але й не дуряться на пряме захоплення старих володінь. Так, родина Бакуришських втратила с.Осинки. У 1688 р. чернігівський полковник Григорій Самоїлович віддав їх Федіру Зеленському, у XVIII ст. село переходить до Раївських²²². За рахунок захоплення та скупівлі земельних маєтностей у любечької шляхти значно збільшилася володіння полковника Якова Лизогуба. У 1693 р. він придбав Левоньківський грунт у козаків Левоньовців²²³. У 1696 р. Я.Лизогуб купив частину Величковського грунту у козаків Миколи Федоровича та Процька Величка. У тому ж році він придбав у Миколи Величка «плян в Любечі», у 1707 р. – ще одну частину Величковщини у любечького городского атамана Кирила Милковича²²⁴. Він також відбирав у любечьких сотників с.Шибиринівку.

У 1695 р. Лизогуби отримують гетьманський універсал затверджуючий за ними володіння Шибиринівкою та селами Семки і Пересажі²²⁵. Серед маєтностей Я.Лизогуба слід згадати ще с.Плохів (Плехів), Велички (Щіпка, що у своєму тестаменті Я.Лизогуб називав ці села «огниною» і «дідиною», що дозволяє рід Лизогубів віднести до любечької шляхти: «Отюнда нас у Величках стояли: дедовская, а до дедовской еще две части куплены за гроши... Отчина Пліховская Лавреновская Якову внуку моему, опомоу записую»²²⁶, Пузики, Гуницькову Рудню, які знаходились «на купельных шляхетских землях»²²⁷. Набувати маєтності продовжував Кіфим Якович Лизогуб. У 1696 р. він ку-

пив частину Величковщини, а через три роки у козака Васяля Лукатевича ще одну частку цього грунту²²⁸. На початку XVIII ст. він захопив Антоновичський та Шибиринівський грунти, більшою частиною яких володіла родина Жлобів. Можливо, що ще раніше він придбав частину цього грунту у козака Михайла Клеменка та його дружини Пелагеї Жлоби. У 1703 р. Ю.Лизогуб придбав половину володінь шибиринівських козаків Стефана і Павла Жлобів-Кудренків, у Антоновичському, Шибиринському, Жукотському та Гирманському грунтах «за семсот золотих готових грошей личбы и монеты доброй». Ю.Лизогуб відібрав частину Гирманського грунту. Якраз з цим було пов'язане надання Жлобам універсалу 1705 р. чернігівським полковником І.Скоронадським. Незабаром цей захвистний лист підтверджує гетьман І.Мазепа. У 1705 р. І.Скоронадський попертув захоплені землі Жлобам. Частину земель, яка належала Карпу Красковському та Юсфу Шинкаренку, придбав П.Полуботок. Згодом Жлоби продають «в спокійное владение» свою частину володінь С.Лизогубу, теж саме робить і козак Грицько Гладкий. З 1714 по 1727 рр. С.Лизогуб частинами скупив володіння Вербінських, а у 1717 р. – частину володінь козака Якова Жлобів-Кудренка біля с.Шибиринівки. Тоді ж він купив у Пузників (їхню частину Величковщини. У 1719 р. Петро і подарував С.Лизогубу с.Антоновичі. У 1726 р. Лизогуби докуповують частину Величковщини у козаків Боданика, а 1727 р. – частку Антоновичського грунту у козака Лук'яна Семанова. Родина Жлобів майже повністю втратила свої маєтності²²⁹. Е.Лизогуб майже одночасно з П.Полуботком заволодів Гирманщиною, але якщо П.Полуботок скуповував ці маєтності, то Ю.Лизогуб – захоплював²³⁰. На 1730 р. б.г. Семен Юфимович Лизогуб володів частиною с.Шибиринівки, Антоновичів, Величок, Гуті, Високій, Семаків, Пересажі, Петриків, Оскренків (Осорійків), Буханів (Боханів), Зубак та Углошів. На ці маєтності він пред'явив ревізором універсала І.Скоронадського 1719 р. Відомо, що у 30-4 рр. XVIII ст. він продовжує скупати Шибиринівські «грунти»²³¹. З 1707 р. С.Ли-

²²⁰ ЦДІАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Стр. 13578. – Арх. 3.

²²¹ Васильченко Н.П. Генеральное следствие о маєтностях Чернігівського вика. – С. 51.

²²² Лавренковской А.Л. Исторические заметки о некоторых селах Чернігівщини губернии. – С. 28–29.

²²³ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Стр. 6. – Арх. 12808.

²²⁴ Там само. – Арх. 901, 903а, 902–902а.

²²⁵ Васильченко Н.П. Генеральное следствие. – С. 51.

²²⁶ Сетин І. Тестамент Якова Кіндратовича Лизогуба // Память століть. – 1996. – № 3. – С. 12.

²²⁷ Васильченко Н.П. Генеральное следствие. – С. 154, 156.

²²⁸ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Стр. 6. – Арх. 899–899а.

²²⁹ Там само. – Арх. 903–903а, 905; ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Стр. 8. – Арх. 492–493, 496, 497–500, 501, 507а, 533, 545, 546–547.

²³⁰ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Стр. 8. – Арх. 492–492а.

²³¹ Васильченко Н.П. Генеральное следствие о маєтностях Чернігівського вика. – С. 51, 53, 156.

згобугу належить Прошканиця і Величківщина, які віддав йому І.Мазепи²⁹². У 1730 р. Яків Лизогуб володів частинами с.Плехів, Величек, Пузиків та Гуцьковської Рудні. Відомо, що с.Плехів Лизогуба придбали у Посудевських, це володіння у 1708 р. затверджує за ними І.Скоронадський²⁹³. Серед володінь б.т. Григорія Лизогуба знаходимо с.Пузюки та Мисні²⁹⁴. Лизогуби продовжують володіти с. Розсудів²⁹⁵.

Одним із найбільших землевласників Любецької околиці став Леонтій Подуботок. Розпочинаючи з 1680 р., він придбав четверту частину Миновського грунту у любецького шляхтича Пилипа Короткого. Того ж року докупив ще одну частину Мишуківщини – Бровищану у любецького козака Миска Безбоженка. У 1685 р. купив у Посудевських восьму частину цього грунту, а 1689 р. любецькі шляхтичі Теремелькі та Жуниченки продали йому частину Голеницької землі, Карпенки – частину Суховірщини. 1690 р. пані малжонка Подуботок купила четверту частину Антоновичського грунту у козаків Климовичів. Десь у ті ж часи П.Подуботок купив частину с.Недавичів. У 1698 р. П.Подуботок докуповує ще одну частку Суховірщини «у різних сибров» та Мишуківщини у Посудевських. У 1690 р. Л.Подуботок придбав землі біля с.Козля та Розсудевської Рудні, 1693 рр. Л.Подуботок – у «сбріах» Стефана Войтешенка, Івана Шугаленка і Юрима Бреховещького частину Семаківського грунту. 1694–1695 рр. він докупив ще дві частини Семаківщини²⁹⁶ і частину Кувечинського грунту у Катерини Богданович²⁹⁷. Володіння Подуботків значно збільшилися за полковника Павла Подуботка. У 1698 р. Посудевські продали йому ще одну частину Мишуківщини²⁹⁸. Тоді ж він купив у «сбріах» Стефана Войтешенка, Івана Шугаленка, Корнія Бреховещького, Семена,

Онаха і Северина Онахів частину Суховірського грунту²⁹⁹. Значно зростають маєстні П.Подуботка після 1708 р., коли Петро І подарував йому значні володіння у Любецькій околиці. Крім вже згаданих маєтків він отримав Любецький та Лойвський «перевозки» на Дніпрі, с.Кувечичі, Вабл., Жуковичі та ін.³⁰⁰. У 1710 р. купив у Артема Жлоби Федьківську частину Величківщини³⁰¹, М.Зарешкої у 1711 р. продав П.Подуботку землі біля с.Лопатні на Дніпрі і грунт, що знаходився між Любецькими околицями та Дніпром³⁰². 1717 р. любецькі козаки-шляхтичі Василь та Якуб Тарасевичі продали П.Подуботку землю біля с.Недавичів на р. Вертеці³⁰³. У 1721 р. П.Подуботок придбав у козачки Ганни Радчиків землі біля с.Упучек³⁰⁴. Серед маєтків придбаних Павлом Подуботком можна згадати ще сс.Пушкарі та Редьківку³⁰⁵. У 1730 р. Андрій та Яків Подуботки володіють маєтностями у с. Довжик, Упучки, Білоцерківні, Павлові, Хорольчак (Корольчак), Розсудів, Недавиччак, Кувечиччак, Табаєвич, Губиччак, Мисах та слободи Мохнатинської. На ці володіння вони пред'явили ревізором жалувалі грамоти 1681 та 1690 рр.³⁰⁶. Подуботки продовжували збільшувати свої володіння. Відомо, що вони придбали у Посудевських-Упучек с.Довжик і навіть їхню родову маєтність с. Упучка³⁰⁷. Семен Подуботок у 1741 та 1753 рр. згадується як власник с.Мохнаті та Розсудів³⁰⁸. У 1746 р. він купив с.Губичі у шляхтича Андрія Скугарського «з сибріах»³⁰⁹. Серед його маєтностей слід згадати Мохнатинську слободу, Розсудевську Рудню, Пушкарі, Новоселки, землі і млини у

²⁹² Акты фамилии Подуботок с 1669–1734 г. (Из архива Графа Милорадовича). – С. 14–15.

²⁹³ Милорадович Г.А. Местности Любеч // Черниговские губернские ведомости. 1855 – №51. – Часть неофициальная. – С. 405–406, ЦДДАУ, – Ф. 57, – Оп. 1 – Стр. 6. – Арх. 421, 431–432м.

²⁹⁴ ЦДДАУ, – Ф. 57, – Оп. 1. – Стр. 7. – Арх. 726.

²⁹⁵ Акты фамилии Подуботок с 1669–1734 г. (Из архива Графа Милорадовича). – С. 38.

²⁹⁶ ЦДДАУ, – Ф. 57, – Оп. 1. – Стр. 7. – Арх. 738.

²⁹⁷ ЦДДАУ, – Ф. 57, – Оп. 1. – Стр. 7. – Арх. 83.

²⁹⁸ ЦДДАУ, – Ф. 51, – Оп. 3. – Стр. 19336. – Арх. 302, 308м.

²⁹⁹ Васильченко Н.П. Генеральное следствие о жителях Черниговского полка. – С. 49, 50, 63, 160.

³⁰⁰ ЦДДАУ, – Ф. 57, – Оп. 1. – Стр. 7. – Арх. 41, 70.

³⁰¹ ЦДДАУ, – Ф. 51, – Оп. 3. – Стр. 19306. – Арх. 324, 329 м.

³⁰² ЦДДАУ, – Ф. 57, – Оп. 1. – Стр. 7. – Арх. 871–872.

²⁹⁰ ЦДДАУ, – Ф. 57, – Оп. 1. – Стр. 8. – Арх. 491.

²⁹¹ Васильченко Н.П. Генеральное следствие о жителях Черниговского полка. – С. 59–60.

²⁹² ЦДДАУ, – Ф. 51, – Оп. 3. – Стр. 19326. – Арх. 301м., 309; Стр. 19328. – Арх. 526 м.

²⁹³ ЦДДАУ, – Ф. 51, – Оп. 3. – Стр. 11461. – Арх. 316, 517, 520м.

²⁹⁴ Акты фамилии Подуботок с 1669–1734 г. (Из архива Графа Милорадовича). – С. 7, 9, 10, 11–12, 14–17. ЦДДАУ, – Ф. 57, – Оп. 1. – Стр. 7. – Арх. 32–32м., Стр. 6. – Арх. 4215, 1394м.

²⁹⁵ Васильченко Н.П. Генеральное следствие о жителях Черниговского полка. – С. 50.

²⁹⁶ ЦДДАУ, – Ф. 57, – Оп. 1. – Стр. 7. – Арх. 31.

с. Довжик, якус частину маєностей у Любечі²⁹⁹. Серед володінь Настасії Подуботок були с.Карольча (Карольчичі), Роусудово та Козел (з 1690 р.), частина с.Новоселок³⁰⁰.

Значні маєстості у Любечській сотні мала церква. На 1764 р. перше місце у Любечській околиці займають володіння Києво-Печерської Лаври (Миса, Пакуло, Павок та ін. – головним чином ці маєстості були придбані ще до 1648–1654 рр.). Друге місце займала Чернігівська Борисоглібська кафедра, яка володіла частинами с.Клоуни, Роусудів, Лесков, Недачичів, Присторів, Кохлів, Ковоновки, Борисоглібовки, Сухих Величех та Шабириновки. На третьому місті – Троїцько-Іллінський собор, який повністю заволодів с.Петруши, та частинами с.Кисля, Грабова, Молочек, Великого Злоса, Вербова та Убежичів. Останнє місто займала Любечський Антонієвський монастир. Серед його володінь знаходилися с.Осіпки, Скугарі та «двори» в Любечі³⁰¹. Шляхетські володіння скуповувала Чернігівська Борисоглібська кафедра. У 1667 р. вона отримала від гетьмана І.Броховецького «пусте» с. Козел. В універсалі наголошувалось, що ця маєстості надана «поглядуючи ина опустошеніє теперешне маєстостей... и зруйнованіє их». У 1701 р. Чернігівська Борисоглібська кафедра придбала у шляхтича Григорія Юфимовича Кривошипи туди, яка згодом стала носити назву «архирейська»³⁰². У 1730 р. кафедральний собор володів частинами с.Недавичі, Убежичі, Рудні та Козел «владенія людского»³⁰³.

У другій половині XVII ст. Троїцько-Іллінський монастир придбав у Наума Федоровича, чернігівського раби та митника, частину старого шляхетського володіння – Масловичів³⁰⁴. До 1693 р. Сухопреським (Сухойківським) грунтом володів шляхет Малевич, від продавши цю маєстості Троїцькому монастирю³⁰⁵. У 1710 р. чернігівсь-

кими у шляхтичів Шуваловських та Корольова Клепницьку землю під с.Убежичі, а 1720 р. – у шляхтичів Тарасовичів частину с.Величох³⁰⁷. На 1730 р. за універсалом І.Маскени монастир володів частинами с.Пушин, Злоса, Петруши і Грабова³⁰⁸. У 1734 р. козак Андрий Каленицький продав монастирю частину Роусудовичів³⁰⁹. Ще за гетьманування Д.Дашковича Чернігівський Євфимієвський монастир отримав у володіння с.Горбок та Овдівку «з перекопанн и зо всакою угодальн»³¹⁰. Значні маєстості у Любечській околиці мав Любечський монастир. До 1716 р. він володів перевозом через Дніпро, слободою Колодійською під Любечем, поволочивою млина на озері Болгач, частинами Срефрейського та Острожського грунтів. Але І.Спорницький продавши ці маєстості П.Подуботку. Останній комплексно втратив Любечського монастиря, надіючи йому у власність частину с.Скугарів, Олександрівський грунт, поволочи двох млинів на озері Болгач та р.Білоусі – «за тих моих добр змашекопаннане добра до обители святой Любешей уступачкою поволочи»³¹¹. Відомо, що у 1729–1730 рр. Любечський монастир володів за універсалом І.Маскени 1704 р. та І.Спорницького 1716 р. с.Скугарі та Кукари³¹².

Наведено родовідні козачко-старшинських та козачко-шляхетських родин Любечської сотні.

АНТОНОВИЧІ:

Федько Антонович (1571) – любечський шляхтич, «держит землю Погарскую и Алексеевскую»³¹³.

Кузьма Антонов (1645) – член кротинської громади. З купчого листа 1676 р. відомо, що бояри Антоновичі володіли «лавном» у передмісті Любечі³¹⁴.

²⁹⁹ Там само. – Арх. Зав., 5, 728, 749; ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 410; Ф. 31. – Оп. 3. – Спр. 11451. – Арх. 316, 317.

³⁰⁰ ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 440, 868, 934, 1045, 1039.

³⁰¹ Рованський В.А. Хазяйства монастирств крестян Любешей сотни в 1767 году. – К. 1916. – С. 84.

³⁰² Гумалевский Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархии // Черниговские епархиальные изв. естия, 1863ж. – 15 октября. – №20. – С. 571–572, 667.

³⁰³ Василько Н.П. Генеральное следствие о маєстостях Черниговского полка. – С. 57–59, 191, 193.

³⁰⁴ ЦДАУ. – Ф. 37. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 393.

³⁰⁵ ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арх. 223.

³⁰⁶ ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 1075–1076, 1183–1183ж.

³⁰⁷ Василько Н.П. Генеральное следствие о маєстостях Черниговского полка. – С. 44, 57, 60.

³⁰⁸ ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 931.

³⁰⁹ Василько Н.П. Генеральное следствие о маєстостях Черниговского полка. – С. 10. Константинович Н. Обозрение Румянской епархии Малороссии. – С. 35.

³¹⁰ Миллердович Г.А. Материалы для истории Южной Руси. – Чернигов, 1830. – С. 70–75.

³¹¹ Василько Н.П. Генеральное следствие о маєстостях Черниговского полка. – С. 59, 194.

³¹² Jablonski O.W. Polska. – Warszawa, 1911. – Т. III. – С. 35.

³¹³ Из архива гр. Г.А.Миллердовича. (Под редакцией А. Лазаревского). – К., 1895. – С. 239.

Василь Антонович (1688, 1709) – киевський сотник та з.т. Чернігівського полку²⁷⁵.

Андрій Антонович – козак с.Старий Білоус²⁷⁶.

Підпч Антопешко (Антонович) (1710) – чернігівський «райца»²⁷⁷.

Ефросинія Антоновичева (1728) – перша власниця с.Чепелево Сосницького повіту, 1742 р. – «значковая удовствування», володіла млином на р. ГурТ²⁷⁸.

Артем Антонович (1742) – березенський наказний сотник²⁷⁹.

Під час Визвольної війни середини XVII ст. представник цього роду опинився у складі козаків Нижньовського полку.

Нижньовська гілка:

I.

1. NN Антонович – жиє у XVII ст., «малороссийский владхтич».

II.

2. Іван – полковий хорунжий Нижньовського полку.....1

III.

3. Данило Іванович – нижньовський сотенний атаман.....2

IV.

4. Павло Данилович – титулярний радник (1796).....3²⁸⁰

БАКУРИНСЬКІ:

Ф.Гумілевський вказав родину Бакуринських нащадками Володимиро-Волинських князів²⁸¹. Самі Бакуринські вели свій ро-

дод від армянського князя Бакура, тим самим, за висловом Ю.Татишева, «попторюючи багрослдія польських генеалогій»²⁸².

I.

1.Бакуринський Микола (?–1587–1649–?) – любецький шляхтич. У 1609 р. під час військового походу отримує грамоту Сигізмунда III, «аж будучи вєсновь з нами в обоє нашем под Смоленском». Бакуринський затвердив за собою Перещовщину, до якої належали Рінки, острів Турчи та Чариний ліс. Крім цього, на Миколу Бакуринського були записані с.Густинка, Вєдлака Вісь та Осняки, «которые маєтности лежат в вєсодствє Кієвском»²⁸³. У 1646 р. він боровбу з Героїміом Крохонським за с.Осняки²⁸⁴. Під час Визвольної війни середини XVII ст. пішов до козацьких лав, загинув до 1656 р.

II.

2.Ян Миколович (?–1628–1650–?) – після початку війни 1648р. втік на Правобережжя.....1

3.Павло Миколович (?–1628–1674–?) – під час війни втік до Польні²⁸⁵. Рашіє 1674 р. повернувся в Україну. Відомий продажний лист Павла Бакуринського та його дружини Ганни Перещової-Бакуринської 1674 р., який зафіксував продаж любецькому священнику Григорію Пронкєвичу «вляки с огородом» у Любєч²⁸⁶.....1

Д.Ганна Миколоївна Пірошєка (?–1630–1674–?). У сімейному архіві Бакуринських Ю.Татишев знайшов два листа 1645 та 1647 рр., у яких батьки домовляються про заручини і весілля Павла Бакуринського та Ганни Пірошєкої²⁸⁷.

²⁷⁵ Gajewsky G. The Cossack Administration of Hetmanate. – Cambridge, 1978. – Т. 1. – С. 94.

²⁷⁶ Дзєзревскій А.І. Историческое замєтка о некоторых складах Черниговской губернии // Черниговская новизна на 1896/97 год. Карповым спрєдоч нах князєка. – Чернигов, 1896. – Од. III. – С. 11.

²⁷⁷ Акты фавляки Полуботок с 1669–1734 г. (Из архива Грєфа Малорадовича). – Чернигов, 1889. – С. 30.

²⁷⁸ Гумілевскій Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархїи. – Чернигов, 1874. – Кн. 5. – С. 190.

²⁷⁹ Список водочных мєзачи Черниговского полка. (1742 года). (С предисловіем А. Дзєзревскіа) // Лєтєпис Черниговского губернского Статистического комитета. – Чернигов, 1872. – Вып. 3–6. – Кн. 2. – С. 123.

²⁸⁰ Российскій Державный исторический архив у м. Санкт-Петербург. – Ф. 1343. – Од. 16. – Стр. 2285. – Арх. 1–3.

²⁸¹ Гумілевскій Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархїи. – Чернигов, 1874. – Кн. 6. – С. 238.

²⁸² Татишев Ю.В. Черниговские архивы. – С. 11.

²⁸³ Лушчак І.В. Матєриали для описаня земельности в Черниговщє и Сєверєрє (1603–1645 гг.) // Члєны в Историческом обществе Историко-статист. – К., 1901. – Кн. XV. – Вып. I. – Од. III. – С. 3–6; Дзєзревскій А.І. Историческое замєтка о некоторых складах Черниговской губернии // Черниговская новизна на 1896/97 год. Карповым спрєдоч нах князєка. – Чернигов, 1896. – Од. III. – С. 19–21.

²⁸⁴ ТР НБС, ф. I, № 4104, арх. 85, 91.

²⁸⁵ Микотин В.А. Очерки социальной истории Украины в XVII–XVIII ст. – Пятч, 1924. – Т. 1. – Вып. 1. – С. 26, 60–61.

²⁸⁶ Из архива гр. Г.А.Малорадовича. (Под редакцией А. Дзєзревскіа). – К., 1908. – С. 237.

²⁸⁷ Татишев Ю.В. Черниговские архивы... – С. 23.

4.Юрій Миколайович (?-1636 – бл. 1693) – в.т. (1656). 26 черня 1656 р. Б.Хмельницький наказав «ему Юрію Бакуринському універсал написати, ствержаючи по купцє отца его сел Великая Вель, Осоки, Ренки, Густинка, Бувья и слобода вновь зачатая садити отнем его Николаем на дуброве Санюлюское, остров Грабовский с зайвою, на млин згожою, млин на ринце Главяне, яко оне села имеют в себе ограниченіе»²⁹⁸. У 1688 р. «старинней» войсковий товариш Юрій Бакуринський отримав універсал чернігівського полковника Григорія Самойловича на «власний своим копитом побудований» млин на р.Виру що на Грабовській²⁹⁹. 21 лютого 1693 р. склав testament, «видачи себе ближшее ку смерти нежелая к животу», за яким залишає всі свої володіння дружині Федорі Бакуринській.....1

Д.:Федора NN

5.Криштоф Миколайович – (На його існування вказував О.Лазаревський)²⁹⁸.....1

III.

– Софія Павлівна.....3

6.Федор Юрійович – старший син (можливо від першої дружини), за testamentом батька отримав «волод чтири, коров две, свиной четверо, а иншей худобы по части удельном и грунт ему купцлем на чем бы непахать поле пахать»²⁹¹.....4

7.Клим Юрійович (?-1680 – ран. 1730) – в.т.....4

Д.:Катерина Павлівна Устимович. Після смерті чоловіка вдруге одружується з в.т. Захаром Леговим (Леговцем).

8.Яків Юрійович (?-1672 – бл. 1749) – службу розпочав у 1692 р. походом на Білгородську орду, двічі брав участь в походах на Каспермен (1693, 1695 рр.), під Азов (1696), до Пскова (1700), під Орешком (1701), Любарем (1705), рік провів у Польському поході (1706), під Гомелем (1708), під Полтавою (1709), Кам'яним Затокм (1711), в Києві (1713), Царинці (1719), на Ладозі (1722), на Коломну (1723)²⁹⁵. У 1698 р. І.Маєта «в обіяс» білі р.Самари затвердив

за Климом та Яковом Бакуринськими «в луцкое владеніе» половину Ріпок «на власних... отчистых грунтах»²⁹². У 1699 р. чернігівський полковник Юрій Лизогуб підтвердив за Климом і Яковом половину Ріпок, у 1703 р. те ж саме робить і Іван Маєта – «так владети, як за повновластием вобоевича шаха Василя Борзюкского, обоего егерального»²⁹³. У 1716 р. був обраний роїським сотником²⁹⁴. У 1721–1724 рр. він входить до складу військового посольства до Москви²⁹⁵. 1725 р. знаходиться у «вишковому поході»²⁹⁶. У 1728 р. він тимчасово, замість Василя Полубєнського, якому за «злочин» було наказано пітихти до Москви, займає уряд бутуївського товариша²⁹⁷. У тому ж році – уряд наказного чернігівського полковника²⁹⁸. 1729 р. гетьман Д.Анютел збирається послати Якова Бакуринського до Москви з «прошеніями в малороссийских нуждах»²⁹⁹. 1734 р., з початком російсько-турецької війни, бере участь у військовому поході до Краю у складі команди під проводом генерала графа фон-Вейбаса³⁰⁰. 1737 р. – у військових походах до Переяслава та Ошкова. Наступного року був звільнений від служби «за дрюхлостію» за наказом графа Румянцова³⁰¹. 1749 р. склав заповіт.....4

Д.: Марія (Павлівна?) Ворошило-Ярмолтовська – власниця с. Вербиці

IV

9.Василь Федорович (?-1730-1761-?) – в.т. (1760-1761) Роїськой сотні.....6

²⁹⁸ Мазуралович Г.А. Подколонная книга Черниговского дворянства. – Сиб. 1901. – Т. 1. – С. 15–12; Татищев Ю.В. Черниговские архивы... – С. 13–14.

²⁹⁹ РДА. – Ф. 1343 – Оп. 17. – Ч. 1. – Стр. 498. – Арх. 29.

³⁰⁰ Лазаревский А.Л. Очерк старейших дворянских родов Черниговской губернии. – Чернигов, 1868. – Вып. 1. – С. 5.

³⁰¹ ЦДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1378. – Арх. 132.

³⁰² Татищев Ю.В. Черниговские архивы... – С. 24.

²⁹⁵ Васильченко Н.П. Генеральное следствие о магистрате Черниговского полка. – Чернигов, 1908. – Вып. III. – С. 19–20, 283.

²⁹⁶ Там само. – С. 19–20, 283–284.; Татищев Ю.В. Черниговские архивы... – С. 17.

²⁹⁷ РДА. – Ф. 1343. – Оп. 17. – Ч. 1. – Стр. 498. – Арх. 29–30.; Татищев Ю.В. Черниговские архивы. – С. 23; Лазаревский А.Л. Очерк старейших дворянских родов Черниговской губернии. – С. 7.

²⁹⁸ Гунчаківський Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархии. – Чернигов, 1874. – Кн. 6. – С. 227.

²⁹⁹ Литовый состав малороссийской козацкой старшины в 1725 году (Из архива Я.М.Марковича.) Проложение // Киевская Старина. – К., 1904. – Т. LXXXVI. – №7–8. – С. 6.

³⁰⁰ Татищев Ю.В. Черниговские архивы... – С. 23.

³⁰¹ Gajdicki G. The Cossack Administration of Hetmanate. – Cambridge, 1978. – Т. 1. – С. 74.

³⁰² Татищев Ю.В. Черниговские архивы... – С. 23.

³⁰³ Там само. – С. 23.

³⁰⁴ Там само. – С. 24.

³⁰⁵ Татищев Ю.В. Черниговские архивы... – С. 21.

Д.: Ганна NN

10. Іосип Климович (?-1710-1762-?) – з.т. (1730), в.т. (1762).....7

11. Андрій Климович – в.т. (1761). У 1732 та 1734 рр. бере участь у «польських» походах, 1737 р. – у Самарському та Козьмо-вському, 1738 р. – на Дон, а 1740 р. – у «Турецькому» поході³⁰⁴. У 1761 р. звільнений з військової служби за станом здоров'я – «что не толь на лошади ехать, но за повреждением состава одной руки в гору подыти и на сторону отнестъ не может»³⁰⁵.....7

12. Леонтій Якович (?-1715-1760-?) – з.т., роїський сотник (з 1738 р.)³⁰⁶. Займав цей уряд до 1742 р. З 1754 р. став сотником друге, щонайменше до 1760 р.....8

Д.: Марія Лаурентіївна Н.

V

13. Іван Йосипович – службу розпочав у 1772 р. полковим канцеляристом, з.т. (1774-1779-?), в.т., проживав у с.Убегичі (1785)³⁰⁷.....10

Д.: Ірина Василівна Сидиц, дочка підсудка земського суду

14. Григорій Йосипович.....10

15. Федір Йосипович.....10

Д.: Марфа Іванівна Мокрієвич

16. Іван Йосипович.....10

17. Іван Андрійович – в.т.....11

Д.: Марфа Андріївна Тригана, донька чернігівського полкового обозного

18. Яків Леонтійович (бл.1740 – 1812) – службу розпочав з 1759 р., з 1760 р. – військовий канцелярист, 1768 р. – чернігівський полковий писар, 1768-1771 рр. був писарем, 1770 р. задується як полковий осанул, 1771 р. – полковий суддя, у 1771-1775 рр. – був суддею Чернігівського полку (1775 р. займає уряд Чер

нігівського полковника), з травня по листопад 1777 р. – Чернігівський губернатор, потім віце-губернатор, 1779 р. – козаський асесор та надвірний радник у раїсі «сухопутного майора», 1781 р. – радник чернігівської громадської палати, 1784 – 1786 рр. – голова чернігівської карної палати, 1787 р. – поручок – правитель Чернігівського намісництва, 1793 р. – статський радник, 01.6.1797 р. – губернатор малоросійської губернії, 11.26.1797 р. – касний радник, звільнений у відставку.....12

Д.: Тетяна Андріївна Безбородько. Сестра одного з найвідоміших осіб Російської імперії, державного канцлера (з 1797 р.) князя О.А.Безбородько.

19. Семен Леонтійович – «в службі» з 1763 р. У 1770 р. – чернігівський полковий осанул, 1771 р. – відзначається при облозі Перекопу, 1776 р. супроводжував турецьке посольство через Польщу³⁰⁸.....12

Бакуринські користувались власним гербом. Гербовою основою слугував щит, поділений на чотири частини. У першій на срібному тлі – хрест чорного кольору, у другій на блакитному полі – дворянська корона, у третій на червоному полі – срібна підкова, у четвертій на золотому полі – червоне серце з пугином, яке хрест-навхрест перетинається шаблею та стрілою. Щит увінчаний поволоком і короною з пір'ям. Намет на щиті золотий та червоний на блакитному та срібному фоні³⁰⁹.

БИВАЛКЕВИЧІ:

I

1. Антін Бивалкевич – жив у XVI ст.

II

2. Милко Антонович (?-1561-1581-?) – любешський шляхтич³¹⁰, Володів Кувечичаю землемо (с.Кувечичі), островом Білдинським, Смодіголовою та Сірховою³¹¹.....1

³⁰⁴ Давидовський А.Л. Очерки старейших дворянских родов... – С. 8-9.

³⁰⁵ Давидовський А.Л. Очерки старейших дворянских родов Черниговской губернии... – С. 8-9.

³⁰⁶ Малороздубич Г.А. Родословная книга Черниговского дворянства. – Сб. 1901. – Т. I. – С. 11; Татищев Ю.В. Черниговские архивы... – С. 24; Давидовський А.Л. Очерки старейших дворянских родов Черниговской губернии... – С. 7-8.

³⁰⁷ РДА. – Ф. 1343. – Оп. 17. – Ч. 2. – Спр. 4831. – Арх. 6.

³⁰⁸ Татищев Ю.В. Черниговские архивы... – С. 24.

³⁰⁹ Лукомский В.К., Модзалевский В.Л. Малороссийский гербовник. – К., 1901. – С. 5-6.

³¹⁰ ДАНО. – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 28. – Арх. 228.

³¹¹ Лукомский В.К., Модзалевский В.Л. Малороссийский гербовник... – С. 26; Колпаки И.М. Материалы по истории княжеского землевладения (1494-1668) // Чтения в Историческом обществе Нестора летописца. – К., 1894. – Кн. 8. – Отд. III. – С. 26; Акты об украинской администрации XVI-XVII вв // Архив Юго-Западной России. – К., 1907. – Ч. VIII. – Т. V. – С. 228.

З.Казимир Антонович – любецьких шляхтич.....1
Серед інших представників роду слід згадати:
Проків Бивалесвич (?-1676-1696-?) – козак, володів частиною Величківщини³⁰² (1696).

Риман (бл.1743-?), Ілля (бл.1697-1788-?), Трофим (бл.1713-1788-?)³⁰³ Бивалесвичі – козаки, нащадки Казимира Бивалесвича, наприкінці XVIII ст. жили на «наданом тому их предку привилегиями острове называемом Будявским»³⁰⁴.

Кольма Семенович Бивалесвич (?-1772-1792-?) – козак, мешкав у с.Боханихи³⁰⁵. Рід користувався гербом «Долгента»³⁰⁶.

БОГУШІ:

Ф.Гумілевський вважав любецьких бояр і зем'ян Богушів нащадками Новгород-Сіверського боярина Тимофія Аверковича Богуша. У 1438 р. він отримав від литовського князя Садиригайла право «водности в шляхетские, в дашнем панстве нашем, великого княжества Литовского, заживати»³⁰⁷. Як вважає П.Яковенко, Богуші були представниками галицької, подільської чи малопольської родини, яка у першій половині – середині XVI ст. осіла на Київщині та Брацлавщині³⁰⁸. На Київщині вперше зустрічаємо Богушів у 1540 р.³⁰⁹

I.

І.Богуш Жоглін (?-1551-1571-?) – любецької шляхтич, згадується у привілеї Сигізмунда II Августа. Володів Гавриловичиню, дуброюами Сархонською, Бинковщиною та с.Голцін (Галісін)³¹⁰.

- II.
2.Юрко Богуш (?-1599-1619-?).....1
3.Микола Богуш (?-1599-1619-?).....1
4.Клим Богуш (?-1599-1619-?).....1
5.Дем'ян Богуш (?-1599-1619-?).....1
6.Михайло Богуш (?-1599-1619-?).....1

Згадуються у привілеї Сигізмунда III, за яким отримали «остров обрубный Красную Гряду до отчины их Голенищевское владение». Крім цього закріплювалось право на острів Красковський та Королецьку паншву, які були здобуті «правом куниним от пених осіб»³¹¹.

III.

6.Омельян Юрійович Богуш (?-1611-1631-?).....2
7.Яцько Юрійович Богуш (?-1611-1631-?).....2
Згадуються у привілеї Владислава IV, наголошувалось, що вони об'явили виконувати службу воєнную нам в Речи Посполитой, как и предка исполняли, на равне с прочими жителями, без всяких других повинностей»³¹². У 1633 р. любецькі зем'яни Омельян і Яцько Богуш отримують ще одне підтвердження Владислава IV на «обрубный» острів Красну Гряду³¹³.

IV.

- 8.Клим Омельянович – козак с.Мися6
9.Мойсей Яцькович – козак с.Осянки7
10.Омельян Яцькович – козак с.Осянки7
11.Ничипір Богуш – козак, отримав універсал гетьмана Д.Многотириного 1670 р.³¹⁴.....7

³⁰² ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 900.

³⁰³ ІР НБУ, ф. VIII, № 525, ч. VI, с. 13.

³⁰⁴ ДАЧО. – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 28. – Арх. 278ав.

³⁰⁵ ДАЧО. – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 23. – Арх. 347-348ав.

³⁰⁶ Лукомский В.К., Мадальский В.Л. Малороссийский гербовник. – С. 20-21.

³⁰⁷ Гумілевський Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархии // Черниговские епархиальные изв. естия, 1863. – №20. – 13 октября. – С. 668-669; Акты Западной России. (1340-1365). – СПб, 1846. – Т. 1. – С. 49-52.
³⁰⁸ Яковенко Н.М. Украинська шляхта з кінця XIV до середини XVII ст. (Волинь і Центральна Україна). – К., 1993. – С. 238.

³⁰⁹ Акты об украинской администрации XVI-XVII вв // Архив Юго-Западной России. – К., 1907. – Ч. VIII. – Т. V. – С. 20-21, 79; Кашинской И.Г. Очерки по истории Киевской земли. – Одесса, 1912. – С. 271.

³¹⁰ Кашинская И.М. Материалы по истории военного землеустройства (1494-1668). – С. 26; Акты об украинской администрации XVI-XVII вв // Архив Юго-Западной России. – К., 1907. – Ч. VIII. – Т. V. – С. 79.

³¹¹ ДАЧО. – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 28. – Арх. 277; Лукомский В.К., Мадальский В.Л. Малороссийский гербовник. – С. 13; Лавренский А.Л. Очерки старейших дворянских родов Черниговской губернии. – С. 18-19; РДА. – Ф. 1343. – Оп. 17. – Ч. 2. – Спр. 4654. – Арх. 40-41.

³¹² Милорадович Г.А. Любеч Черниговской губернии Городничьяго уезда. Родина предводителя Антоны Петровского. – М., 1871. – 107-109.

³¹³ Лавренский А.М. Акты по истории земледелия в Малороссии // Чернигов в историческом обществе Историко-летописца. – К., 1890. – Кн. 4. – С. 88-89; Гумілевський Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархии // Черниговские епархиальные изв. естия, 1863. – №20. – 15 октября. – С. 619-621; РДА. – Ф. 1343. – Оп. 17. – Ч. 2. – Спр. 4654. – Арх. 41-42, 43; ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 745ав.; Там само. Спр. 7. – Арх. 655-656; ДАЧО. – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 28. – Арх. 277.

³¹⁴ Мелетин В.А. Очерки социальной истории Украины в XVII-XVIII ст. – С. 62; ДАЧО. – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 28. – Арх. 277.

12. Стефан Климович.....	8
13. Герасим Климович.....	8
14. Петро Омелянович.....	10
Д.: Февронія NN.	
15. Купрій Пачипоревич (?-1656-1705-?) – у 1681 р. судився з козаком Грицьком Чеботаренком ³⁰² . Козак с.Осипівка.....	11

Д.: Марія № Резуниха (?-ран.1680)³⁰³

VI

16. Василь Стефанович – «меский человек» (1708) ³⁰⁴	12
Д.: Феєя Красковська ³⁰⁵ .	
17. Дашко (?-1682-1724-?) – службу розпочав з 1702 р., козак с.Мисів.....	(122, 137)
18. Іван (?-1682-1724-?) – службу розпочав з 1702 р., козак с.Мисів ³⁰⁶	(122, 137)
19. Павло Герасимович.....	13
20. Петро Герасимович.....	13
21. Василь Петрович.....	14
– Февронія Петрівна.....	
Ч.: Сердюк – козак	

В родині не ввійшли: Кирило Богун – козак с.Орлонка Вищельської сотні (1694-1724-?)³⁰⁷. Любон Богунівна-Маноїлович (1710) – дружина чернігівського козака Івана Маноїловича³⁰⁸. Мієкола, Клим, Дем'ян і Михайло Богуні (1730) – мешкають с.Осипівка та «козаки любецькі», разом із з.т. Федором Посудеським, заносить до магдебурзьких книг Чернігівської ратуші правіліє Сигізмунда III 1619 р., Владислава IV 1633 р., та Б.Хмельницького

³⁰² Любецький архів гр. Г.А.Милорадовича. (Под редакцією А. Лазаренко) т.10 – К., 1898. – С. 243.

³⁰³ ІР НБУ, Ф. 1, № 62624, арк. 1.

³⁰⁴ ІР НБУ, Ф. 1, № 62647, арк. 1.

³⁰⁵ Любецький архів гр. Г.А.Милорадовича. – С. 213.

³⁰⁶ ЦДДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1378. – Арк. 171а.

³⁰⁷ ЦДДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1378. – Арк. 72.

³⁰⁸ Акти фамилии Полуботок с 1669-1734 г. (Из архива Графа Милорадовича). – С. 24.

1656 р.³⁰⁹. У 30-ті рр. XVIII ст. серед «підлуських стрілецьких» с.Хоробіч знаходимо Трохима Богуну³¹⁰. У с.Суші Величів жила козаки Степан Павлович та Яків Євсейович Богуні³¹¹. У с.Мисів та Бурки мешкають «немудри скота» козаки Микола (бл.1718-1788-?)³¹² та Іван (бл.1718-1788-?) Богуні³¹³. О.Лазаренський зазначає, що у другій половині XVIII ст. родина Богунів позвала злишатися з «плодотним станом»³¹⁴. У 1784 р. 12 дворин Чернігівського і Городнянського повітів засвідчили, що Саша Богун з синами Іваном, Степаном та іншими родичами дійсно підхотетського роду і володіють підхотетськими маєтками³¹⁵. За даними шкільного земського суду 1792 р. в козацькому окладі с.Мисів разом з козаком Демидом Сидоровичем Богунем було записано 90 Богунів віком від 1 до 70 років, а у с.Литовичів, до якого вони переселилися за свідченням місцевого населення з тих же Мисів – ще 23 Богуні³¹⁶. Богуні користувалися гербом «Пудяковці»³¹⁷.

БОЛДАКІВСЬКІ:

I.

1.Семен Болдаківський (?-1567-1587-?) – любецький підхотет, отримав «право польське» на Рогоцькі землі (с.Рогоща).

II

2.Василь Семенович (?-1630-1673-?) – козак. 5 червня 1660 р. отримав універсал від Ю.Хмельницького³¹⁸ на с.Рогоща. У 1660 р. – блюсудівський сотник³¹⁹, 1669 р. – чернігівський полковий сотник, 1671 р. згадується як наказний чернігівський пол-

³⁰⁹ РДІА. – Ф. 1343. – Оп. 12. – Ч. 2. – Спр. 4654. – Арк. 39.

³¹⁰ ЦДДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19364. – Арк. 20.

³¹¹ ЦДДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19357. – Арк. 74 а.

³¹² ІР НБУ, Ф. VIII, № 525, ч. VI, с. 7.

³¹³ ЦДДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19336. – Арк. 309, 317а.

³¹⁴ Лазаренский А.Л. Описание старинных дворянских родов Черниговской губернии. – С. 18-19.

³¹⁵ Там само. – С. 21.

³¹⁶ ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 23. – Арк. 309, 363-364.

³¹⁷ Луцковский В.К., Модзалевский В.Л. Малороссийский гербовник. – С. 13.

³¹⁸ Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник. – К., 1908. – Т. 1. – С. 15. Лазаренский А.Л. Обзорное Рукописное описание Малороссии. – Чернигов, 1866. – Вып. 1. – С. 30; Лазаренский А.Л. Историческая заметка о некоторых селах Черниговской губернии. – С. 1-3.

³¹⁹ Gajdecki G. The Cossack Administration of Hetmanate. – Cambridge, 1978. – Т. 1. – С. 89.

ковник, 1673 р. – полковий суддя. У тому році зайня посаду батуринського сотника³⁰².....1

III

3. Андрій Васильович (?–1670–1690–?) – войсковий канцелярист (1690). Власник с.Ріпок.....2

4. Григорій Васильович (?–1670–1690–?) – войсковий канцелярист (1690). Власник с.Козинців Волинської сотні.....2

– Пелагея Васильовна (бл.1680–1742–?) – в 1724 р. отримала універсал на с.Садричі, Рогову та інші маєтності. У 1729–1730 рр. володіла у сс. Садричі (8 дворів), Рогова (8 дворів), Томарінка (7 дворів). Крім того, після смерті чоловіка її перешло с.Братинці Басалської сотні Переяславського полку³⁰⁴. Від неї ці володіння переходять до чоловіка її онуки Василя Івановича Комаровського³⁰⁵.....2

Ч.: Василь Іванович Томара (?–1670–1726) – сотника зибильського, потім чернігівського полкового судді.

Від Григорія Болдаківського пішов рід Гриненків-Болдаківських, який користувався гербом «Грабес»³⁰⁶.

БОРСУКИ:

За даними Н.Яковенко цей рід походить з Волни й відомий за ревізіями 1529 та 1545 рр.³⁰⁷. Але вже у першій половині XVI ст. з'являється на Київщині³⁰⁸. У Любецькому замку Борсуки були скоріше всього замковими боярами.

З другої половини XVII ст. зустрічаємо Борсуків у Ніжинському полку. Марко Борсук – один з перших ніжинських полковників³⁰⁹. Петро Борсук (1701–1702) – козельський сотник. У

1725 р. прохоровським сотником Ніжинського полку був Матвій Борсук, а сотенним писарем Василь Борсук³⁰⁹. У 30-ті рр. XVIII ст. в с.Старосілля мешкав «грунтовий» козак Борсук³⁰¹. У 1786 р. козаки Федір, Іван, Василь, Іван, Григорій, Андрій, Гаврило, Матвій, Павло та Андрій Борсуки представили свідчення 12 шляхтичів, що «предки їх породи шляхетської і здавна проживають в с.Дубровному (сучасне с.Дібрівне Городнянського району) на своїх власних маєтках»³⁰². У 1796 р.

у с.Дібрівному фіксується 41 представник цієї родини віком від 3 до 70 років, усі вони були занесені до козацького окладу³⁰³. Користувалися власним гербом, який являв собою щит, поділений на чотири частини; у першій – кавалерський хрест з чотирма зірками, у другій – шабля і корона на Андрієвському хресті, у третій – стріла і перевернутий спис, також на Андрієвському хресті, у четвертій – лев³⁰⁴.

ВОРОШИЛЬСЬКІ (ВОРОШИЛИ):

I

1. Петро Ворошильський (?–1590–1607–?) – любецький шляхтич (1607).

II

2. Петро (?–1645–1671–?) – ротмістр надвірної корогви гетьмана Дем'яна Многогрішного (1671.01.)³⁰⁵.....?

3. Павло Петрович³⁰⁶ Ворошило (?–1668–1700–?) – любецький сотник (?–1698.01.–?), (?–1699.02.–1700–?)³⁰⁷. Родина Ворошильських була споріднена з іншими родами Любецької околиці, так, племінниця Галина Забіли пані Вороніло-Ярмудтовська була дружиною Якова Бакуринського³⁰⁸. Деякий час Ворошили володіють с.Велика Вісь, яку а.т. Ворошило отримав від чер-

³⁰²Кривоноса В. Деякі питання генеалогії козацько-старшинських родин Чернігівського полку. – С. 39; Gajdecki G. The Cossack Administration of Hetmanate. – Cambridge, Massachusetts, 1978. – Т. I. – С. 72, 77, 89.

³⁰³Модзалевский В.Л. Малороссийский гербовник. – К., 1996. – Т. V. – Ч. 1. – С. 60.

³⁰⁴Васильченко Н.П. Генеральное следствие о маєтностях Чернігівського полка. – Чернігов, 1908. – Вып. III. – С. 42, 61–62, 127, 169, 173. Лавренський А.Л. Обзорение Румянской окрестности Малороссии. – Чернігов, 1866. – Вып. 1. – С. 3, 20, 30.

³⁰⁵Лукомский В.К., Модзалевский В.Л. Малороссийский гербовник... – С. 37.

³⁰⁶Яковенко Н.М. Українська шляхта... – С. 125, 238.

³⁰⁷Там само. – С. 147.

³⁰⁸Васильченко Н.П. Генеральное следствие о маєтностях Ніжинського полку 1729–1730 гг. – Чернігов, 1901. – Вып. I. – С. 76.

³⁰⁹Личный состав малороссийской войсковой старшины в 1725 году. (На архиве Я.М.Мариновича.) – С. 23.

³¹⁰ЦДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19364. – Арх. 33.

³¹¹ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 4. – Спр. 4. – Арх. 261, 264.

³¹²ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 23. – Арх. 333–333а.

³¹³Лукомский В.К., Модзалевский В.Л. Малороссийский гербовник... – С. 16.

³¹⁴Окоченич Л. Значення військового товариства в Україні – Гетьманщині XVII – XVIII ст. – Мюнхен, 1948. – С. 11.

³¹⁵ІР НБУ. Ф. 1, № 62503, арх. 1.

³¹⁶Татюшев Ю.В. Чернігівський архів... – С. 13.

³¹⁷Там само. – С. 17–18.

нітського полковника В.Борковського. На початку XVIII ст. Вербицями володів Павло Ворошило³⁰⁹.....1

БУРДЮКИ:

У 1725 р. «городничим» Любецької сотні був Дем'ян Бурдюк³⁰⁹. 1746 р. козак Михайло та Андрій Бурдюки продали Бурдюковський ґрунт любецькому сотнику Івану Санчу. Ця маєтність була названа «настари шляхетской»³⁰¹. 1748 р. любецький козак Бурдюк володів маєтностями під с.Галків³⁰².

ГУТОРИ:

Костюк - полковий обозний Чернігівського полку (1658).

ДАНИЧІ (ПРОЦЬКІ, ГЛБОВИЧІ-ПРОЦЬКІ):

Один із найдавніших родів любецької шляхти. Були nobilitовані за часів О.Гаштольда, який серед інших маєтностей закріпив за ними с.Буяки³⁰³. На думку О.Лазаревського родя Глбовичів, Даничів і Ревничів походять від одного роду Пироцьких³⁰⁴. У 1571 р. Даничі підтвердили за собою свої маєтності. Зберігся виїг з «головних трибунальських консервант» Брацлавського воєводства, датований 17 липня 1630 р. Даничі записали до трибунальських книг привілей «на пергаменті писаний, с печатю прынвисе тою коронною», наданий 13 березня 1571 р. Сигізмундом II Августом зем'янам любецьким Данилу Глбовичу Пироцькому, Леску Кидрату і Дем'яну Даничам (з братами) на «добра Пероцькіе» ставок Турисч (Скурниц) і дуброву Чаринич. За Данишлом Глбовичем Пироцьким окремо закріплювались Творичовський острів та Крипич. Усі вони названі «дідичами» і «отичами» Пероцькою ґрунту. З цієї землі вони несли «службу господарскую военную земскую, яко и иные земляне Любецькіе, а наших некоторых по впошесті і работ попятити неповинни». Пероцька земля складалася на той час з Борок, Горська, Плоського лісу і Творичовського бо

ру³⁰⁵. У 1585 р. Пироцькі та Даничі підтверджують своє право на володіння Рішками привілеєм Сигізмунда III³⁰⁶. Пероцька земля була одним з найстаріших пожалувань. О Яблонівський воєвода, що вона була пожалувана Сигізмундом II Речпичам (або Рыбичам) і Даничам (Пироцьким). Важ після цього (1571 р.) тут виникають с.Рішки та с.Даничі. Але ще до них бере початок с.Пероцьке, яке у 1628 р. мало 8 городів³⁰⁷. У 1607 р. Пироцькі беруть повзку на чотири роки у Миколи Бакуринського під заставу Рілок. У 1609 р., перебуваючі у військовому поході під Смоленськом, вони продають свої землі Миколі Бакуринському³⁰⁸. 1634 р. Владислав IV підтвердив право власності на Пероцьку землю Кидрату Даничу, Івану Максименку, Василію і Михайлу Даничичам, Зешку Грінковичу (Гриничу) Ричичам, Маскоті Лаврінову-Злобину, нащадкам Егора Данича³⁰⁹. 22 листопада 1642 р. Даничі разом з Масловичами отримали привілей Владислава IV на Щуковщизну. У документі згадуються любецькі зем'яни Данило і Яцько Самойловичі Даничі. З цієї землі вони підбували «службу земскую, конную і военную...невыми часи должны»³¹⁰. У 1644 р. любецькі шляхтичі Бокевичі-Щуковські і Масловичі-Щуковські скаржилися на Мануїла Данича, який намагався захопити частину Щуковщизни. Справа була вирішена на користь позивачів. Ще одним посесором Щуковського ґрунту був позваний Василь Данич³¹¹. У 1647 р. Гапка Миколайівна Пироцька стала дружиною Павла Миколайовича Бакуринського³¹².

Під час війни ця родина розколюється. Частина пішла активну участь у війні на боці повсталих, частина втекла на Правобережжя. У 1671 р. зустрічається у Володимирі на Волні Марко Данич³¹³.

³⁰⁹ Лазаревский А.Л. Исторические заметки о некоторых селах Черниговской губернии... - С. 29; Василько Н.П. Генеральное следствие о маєтностях Черниговського полка. - Чернівці, 1908. - Вып. III. - С. 17, 25.

³⁰¹ Дичний состав Малороссийской козацкой старшины за 1725 году. (Из архива Я.М.Марквича).)... - С. 6.

³⁰² ЦДДАУ. - Ф. 57. - Оп. 1. - Спр. 8. - Арх. 218.

³⁰³ ЦДДАУ. - Ф. 57. - Оп. 1. - Спр. 10. - Арх. 604.

³⁰⁴ Константинович Н. Обзорное Румецевский описи Малороссии... - С. 32-33.

³⁰⁵ Лазаревский А.Л. Исторические заметки о некоторых селах Черниговской губернии... - С. 26.

³⁰⁶ Лучинский И.В. Материалы для истории землеустройства в Черниговщине и Северщине... - С. 7-9.

³⁰⁷ Татищев Ю.В. Черниговские архивы... - С. 14.

³⁰⁸ Яблонівський О.В. Рішки. - Warszawa, 1911. - Т. III. - С. 35.

³⁰⁹ Лучинский И.В. Материалы для истории землеустройства в Черниговщине и Северщине... - С. 3-6; Мажохин В.А. Очерки соціальної історії України в XVII-XVIII ст... - С. 60-61.

³¹⁰ Лучинский И.В. Материалы для истории землеустройства в Черниговщине и Северщине... - С. 7.

³¹¹ Лучинский И.В. Материалы для истории землеустройства в Черниговщине и Северщине... - С. 11-12.

³¹² РДДА. - Ф. 1343. - Оп. 17. - Ч. 2. - Спр. 4831. - Арх. 1-3.

³¹³ Татищев Ю.В. Черниговские архивы... - С. 23.

³¹⁴ ЦДДАУ. - Ф. 57. - Оп. 1. - Спр. 6. - Арх. 717.

1667 р. новгород-сіверський шляхтич Олександр Колчоний законів Елєазару монастирю у Чернігові і чернігівському єпископу Лазарю Барановичу с.Буяки, придбані ним у Михайла Пирецького, який «мачою правом старовечинною державною от жєне вельможного князя Гангольда вже правно тое презю воєнно крєвне давшаней немоглоє задержати»²¹⁴. 1674 р. вже згадана нами Ганна Миколаївна Пирецька-Бакуринська разом з чоловіком Павлом Бакуринським продали любецькому священику Григорію Пронкевичу «кляцє с огородом» у Любечі²¹⁵.

Синодик роду ніжинського сотника Івана Пирецького засвідчує про тісні зв'язки роду з духовенством. Поміняли архимандрита Інокентія, ієромонаха Геласія, монаха Іванкиї, ієрея Федора, ієрея Василя, Марію, Йосипа, Параскевію, монаха Іларіона, черницю Агнію, Костантия, Агафію, Андрія, Настасію, Маруїла, Василя, Марію, Івана, Марію, Федора, ім.Петра, Параскевію, Данила, Івана, Гната, Олену²¹⁶.

I

1. Василь – любецький шляхтич гербу «Остоа», священик
Д.: (можливо, Марія NN)

II

2. (Йосип Васильович ?)

Д.: Параска

3. Іван Васильович Пирецький (?-1674-1732) – у 1694-1697 рр. був полковним ніжинським писарем. У 1695 та 1696 рр. він отримав універсал гетьмана І.Мазепи і лист Петра I «на село Вересоч, і на мелниці, и на хутор в селе Красновце». У листі російського імператора зауважувалось, що він вірно служив царям Федору і Івану Олександровичам, а зараз вірно служить і йому, Петру I. У 1700 р. та 1709-1725 рр. Іван Васильович Пирецький був ніжинським сотником. 1709 р. він отримав універсал І.Скоропадського, який засвідчував право на володіння пожалуванням с.Вересоч, придбаним Красновцьким хутором і млинком на Олшанівській греблі, отриманого від покійного тестя.

У 1722 р. зустрічається Пирецький у Генеральній канцелярії. Знаходимо його і серед козацьких делегатів до Санкт-Петербургу, які 1722 р. повели до Петра I прохання провести на Україні вибори нового гетьмана²¹⁷.

У 1725 р. він був заарештований «за зраду», за словами його сучасника – «был под арестом и стар»²¹⁸.

Д.: (?-1694-?) N (черниця Агнія ?) Василя Івана Забіла, донька генерального бунчукового.

У 1719 р. Данчів були названі родичами Масловичів. Вони продали любецькому сотнику Івану Савичу частину Щукоцької землі²¹⁹.

20 грудня 1728 р. в. т. Іван Іванович Пирецький, син вже згаданого нами Івана Васильовича Пирецького отримав універсал Д.Авостолова, який підтверджував за ним батьківські володіння. У 1729-1730 рр. він представив ревізорам універсали І.Мазепи і П.Скоропадського, які його батько отримав на с.Вересоч²²⁰. У 1744 р. б.т. Ніжинського полку Іван Пирецький володіє 105 селянськими дворами і 17 млининими колами²²¹. Під 1764 р. нам відомий любецький сотенний канцелярист Іван Пирецький²²².

З Данчів відомі Миколай Малуцький Данч – уроженець пан і козак сотні Ройської, його сини з.т. Хома Миколай, козак вибори Іван і Семен Миколай Данч. Хома мав сина Івана (с.Голубини), Семен – Гаврила (1732 р.н.), Григорій (1737 р.н.), Івана (1743 р.н.). Крім того, в документах згадуються Северин Данч з сестрою Аліксандрою Данч Шершановичевою, з.т. Гаврило Данч.

За ревізією 1795 р. у с.Данчів жили білий нік піснотні Данчіві, усі вони були козаками²²³. Частина представників цього роду користувалась гербом Прус (I)²²⁴.

²¹⁴Лазаревский А.Д. Очерки из дневника Гетманской канцелярии за 1722-1723 гг. – К., 1897. – С. 8, 24.

²¹⁵Личный список малороссийской знатной старшины в 1725 году. (Из архива И.М.Мазепы). Т. ... – С. 20; Василько Н.П. Генеральное следствие о жалованьях Нежинского полка 1729-1730 гг. – Черновцы, 1901. – Вып. I. – С. 143-148.

²¹⁶ЦДДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 573.

²¹⁷Василько Н.П. Генеральное следствие о жалованьях Нежинского полка 1729-1730 гг. – Черновцы, 1901. – Вып. I. – С. 76, 148-149.

²¹⁸Лазаревский А.Д. Очерки из дневника и записки в документах по истории Малороссии. – К., 1892. – Т. 1. – С. 64.

²¹⁹ЦДДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 232-232а.

²²⁰ДАЧО. – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 31. – Арх. 163-143а.

²²¹Луцкий В.К., Мозольский В.Д. Малороссийский гербовник. – С. 33.

²¹⁴Константинович Н. Обозрение Румянцевской описи Малороссии. – С. 32-33.
²¹⁵Любечский архив гр. Г.А.Милорадовича. (Под редакцией А. Лазаревского). – К., 1898. – С. 237.

²¹⁶Кривонос В.В. Українська козацька старшина. Ч. 2. Синодики як джерело до козацько-старшинської генеалогії. – К., 1998. – С. 15.

ДРОЗДОВСЬКІ:

Олексій – шляхтич любецький (1676)³⁹³

ДУБРОВИ:

I

1. Федір – згадка 1657 р. у Любечі³⁹⁴.

2. Михайло

II

3. Сила Федорович Дуброва (?-1669-1707-?) – бурго-
містр чернігівський (?-1699.05.-?), (?-1707.05.-?).....1

Д.: Гашия Микофорівна Каласиченко, довжка чернігівсько-
го полкового обозного. В першому шлюбі та Савао Федосенком
міщанином чернігівським. Черниця чернігівського п'ятиницького
монастиря Афанасія (1728)³⁹⁷

4. Мина Михайлович – козак любецький (1675.06.)³⁹⁸. У
1675 р. купив «плен дворовий» у любецького городового отамана
Лазара Федоровича. Отаман городовий любецький, наказний сот-
ник любецький (1688).....2

4. Олексій – війт любецький (1688).....7

5. Андрій – війт любецький (1689).....7

III

5. Максим Андрійович – війт любецький (1702-1703-?)³⁹⁹...4

6. Пархом Романович (?-1689-1733-?) – згадка 1709³⁹⁸,
війт любецький (?-1716-1719-?)³⁹⁹, згадка 1733 рр.³⁹⁹.

7. Марно – міщанин любецький, згадки 1709, 1710, 1716 рр.³⁹⁹.

**ЖЛОБИ-ПОГОРІЛЬСЬКІ ОЖЛОВИ, БУБЛИКИ,
БУБЛИКИ-ПОГОРІЛЬСЬКІ):**

I.

1. Ждан Жлоба-Погорільський (?-1621-1643-?) – любець-
кий шляхтич, отримав від Владислава IV два охоронних листа
(1641, 1643)³⁹⁴.

Серед інших представників цього роду згадуються як лю-
бецькі шляхтичі Ежі та Марко Григорович Жлоба-Погорільські
та Мойсей Туркович Жлоба-Погорільський³⁹⁵.

II

2. Потап Жлоба – священик с.Вербиці.....?

3. Андрій Жданович.....1

4. Артем Жлоба (?-1671-1691-?) – козак, чернігівський
полковник Яков Лизогуб затвердив за ним «три частки ґрунту в
с.Шибириніві» (1691)³⁹⁶.?

5. Федор Жлоба – козак с.Антоповичі?

III

6. Стефан Потапович Жлоба-Кудренко (?-1683-1703-?) –
козак с.Шибиринівка2

7. Павло Потапович Жлоба-Кудренко (?-1683-1703-?) –
козак с.Шибиринівка³⁹⁶2

8. Яцко Потапович Жлоба (?-1697-1717-?) – козак³⁹⁸.....2

9. Тимох Андрійович3

10. Артем Артемович (?-1690-1710-?) – «житель Верби-
цький и козак Шибириновский»³⁹⁹.....4

IV

11. Єгор Тимохович – козак.....9

V

12. Євдоким Єгорович – козак с.Шибиринівки.....11

13. Андрій Єгорович – козак с.Шибиринівки.....11

14. Василь Єгорович – козак с.Шибиринівки.....11

15. Антін Єгорович – козак с.Шибиринівки.....11

1789 р.Євдоким, Андрій, Василь та Антін подали докумен-
ти на дворянство, разом з ними це зробили ще тринадцять Жлоб-
ів-Погорільських, один з яких – Григорій, називав себе Жлобом-
Бубликом. Усі вони, окрім Григорія, записані до купецького
овладу, були козаками. Справу Григорія Бублика вирішував ін-

³⁹³ Любецький архів графа Милорадовича... – С. 239

³⁹⁴ ІР НБУ, Ф. 1, № 62503, арк. 1.

³⁹⁵ Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник... – Т. 4. – С. 465.

³⁹⁶ ІР НБУ, Ф. 1, № 66154, арк. 1.

³⁹⁷ ІР НБУ, Ф. 1, № 62527, арк. 1.

³⁹⁸ ІР НБУ, Ф. 1, № 62333, арк. 1.

³⁹⁹ ІР НБУ, Ф. 1, № 62594, арк. 1.

³⁹⁹ ІР НБУ, Ф. 1, № 62520, арк. 2.

³⁹⁹ ІР НБУ, Ф. 1, № 62536, арк. 1.

³⁹⁴ ДАЧО. – Ф. 86 – Оп. 1. – Спр. 28. – Арх. 281.

³⁹⁵ ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 232. – Арх. 40.

³⁹⁶ Мителін В.А. Очерки социальной истории Украины в XVII-XVIII ст... – С. 62.

³⁹⁷ ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арх. 546-546а.

³⁹⁸ ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арх. 547.

³⁹⁹ Акти фамилии Подуботок с 1669-1734 г. (Из архива Графа Милорадови-
ча). – С. 24; ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арх. 726.

зній земський суд, який довів, що його предком також був Ждан Жлоба-Погорільський⁴⁹⁵.

До розпису не увійшли: дружина антоновичського козака Михайла Клименка Пелагея Юрївна Жлобина. Серед володарів Жлобського грунту знаходимо Андрія, Івана і Лавріна Семеновичи Жлоби⁴⁹⁶. Семен Бублик (30-ті рр. XVIII ст.) – полковник осавул Чернігівського полку. Яків Бублик – розпочав службу з 1751 р. виборним козаком Чернігівського полку⁴⁹⁷, потім був з.т. (1761–1779–?). Одружений з донькою б.т. Лисенка, мали синів Василя і Семена.

У 1741 р. в с.Козли мешкав малогрунтовий і не мажний худобит виборний козак Дем'ян Жлоба, у с.Шибирініа – грунтовий козак Карпо Жлоба та малогрунтовий Григорій Жлоба, «випенуший» Семен Жлобин та «подуселок випенуший» Михайло Жлоба⁴⁹⁸. Реєстр 1744 р. згадував у с.Шибиріновка грунтового Карпа, малогрунтового Григорія і відсутка Михайла Жлоби⁴⁹⁹. Тоді ж знаходимо серед «грунтових» міщан Городищівської сотні Мартина Бублика⁵⁰⁰. У 1756 р. шибиринівський козак Сава Жлоба продав частину Гирманського грунту чернігівському полковому сотнику Івану Федоровичу Посудевському⁵⁰¹. 1762 р. Федор Бублик був з. т. Любецької сотні⁵⁰². 1767 р. у с.Шибиріновці мешкає стрілець Самійло Жлоба⁵⁰³. З Любецького синодиту нам відомий чернігівський міщанин Карпо Бублик⁵⁰⁴. У 1792 р. у с.Шибирінів та с.Антоновичі за матеріалом нижнього земського суду у козацькому окладі знаходилися 76 Жлоби-Погорільських з с.Козел – ще 20 чоловік⁵⁰⁵. Серед них були Йосип (1708 року народження), Василь і Самійло (1718 р.н.), Григорій (1721 р.н. одружений з донькою з.т. Орловського Євдокією), Іван (172

р.н.), Ілля (1749 р.н.), Василь (1758 р.н.)⁵⁰⁶ Шибиринівським сивенником на той час був Матвій Жлоба, син якого Павло у 1795 р. навчався у Київській академії⁵⁰⁷.

Родина Жлоби-Погорільській та Бубликів-Погорільських користувались польським гербом «Косцеша»⁵⁰⁸.

ЗАРЕЦЬКІ-ЗЕНЬКОВИЧІ:

Можливо, що Зарецькі-Зеньковичі походили з

Волині із зубожилої родини панів Зарецьких. Навприкінці XVI ст. вони ще володіють якоюсь землею на Волині, бо під 1592 р. зафіксований воєний Лутзького замку Іван Зарецький. Серед лутзької канцелярської молоді 30-х рр. XVII ст. бачимо Микола Зарецького. У тарифі подимному 1629 р. Зарецькі згадуються серед служилої шляхти Степанської волості, на колішній землях князя Острозьких. Йосип Зарецький скорише всього був нащадком однієї з гілок цього роду, бо ми досить часто зустрічаємо вихідців з Волині на Київщині⁵⁰⁹. Заслуживши любецької гілки родини Зарецьких-Зеньковичів слід вважати Орфу Зарецького, який 26 червня 1568 р. отримав привілей Сигізмунда II на маєтності у передмісті Любеча. Це володіння зберігалось за ним ще у 1590 р.⁵¹⁰.

I.

1. Микола Зарецький – «ротмістр войска литовского», жив у XVI ст.

2. Семен Зарецький.

II.

3. Зенько Семенович Нахуба – любецький шляхтич, жив у другій половині XVI – на початку XVII ст...2

III.

4. Зіновій Зенькович (?–1621–1641–?).....3

5. Орфа Зенькович (?–1616–1649–?) – козак Чернігівського полку.....3

Д.:Регіна Болотова

⁴⁹⁵ IP НБУ, Ф. VIII, № 525, Ч. VI, С. 50.

⁴⁹⁶ ДАЧО – Ф. 86, – Оп. 1 – Спр. 9, – Арх. 83.

⁴⁹⁷ Луцковский В.С., Молдавский В.Л. Малороссийский гербовник... – С. 53.

⁴⁹⁸ Яковлев Н.М. Украинская шляхта... – С. 187.

⁴⁹⁹ Мелородович Г.А. Любеч и его окрестности. – Черновцы, 1892. – С. 50.

⁵⁰⁰ ДАЧО – Ф. 86, – Оп. 1 – Спр. 16, – Арх. 12–12а; ДАЧО – Ф. 86, Оп. 1 – Спр. 28, – Арх. 281а.

⁵⁰¹ ЦДАУ – Ф. 37 – Оп. 1, – Спр. 8, – Арх. 492–493, 493–494, 501, 545.

⁵⁰² ЦДАУ – Ф. 37 – Оп. 3 – Спр. 19364 – Арх. 1а, 4.

⁵⁰³ ЦДАУ – Ф. 51 – Оп. 3 – Спр. 19336 – Арх. 48а, 53а.

⁵⁰⁴ ЦДАУ – Ф. 51 – Оп. 3 – Спр. 19337 – Арх. 62.

⁵⁰⁵ Там само – Арх. 382а.

⁵⁰⁶ ЦДАУ – Ф. 57, – Оп. 1, – Спр. 8, – Арх. 501.

⁵⁰⁷ ЦДАУ – Ф. 108, – Оп. 2, – Спр. 1051, – Арх. 360а.

⁵⁰⁸ ЦДАУ – Ф. 57, – Оп. 1, – Спр. 8 – Арх. 507.

⁵⁰⁹ ЧММ, – № Аз. – 330, – Арх. 60.

⁵¹⁰ ДАЧО – Ф. 133, – Оп. 1, – Спр. 23, – Арх. 289, 298а, – 299.

6. Гали Зенькович (7-1621-1641-7).....	3
IV	
7. Василь Орсефович.....	5
8. Андрій Орсефович – козак Чернігівського полку.....	5
9. Іван (Яков) Орсефович – козак Чернігівського полку ⁴¹⁶	5
V.	
10. Кирило Васильович.....	7
VI.	
11. Гершон Кирилович – ієромонах.....	10
12. Мокій Кирилович – шляхтич.....	10
13. Овсій Кирилович – священник.....	10
14. Семен Кирилович.....	10
15. Гурт Кирилович – ієромонах.....	10
VII.	
16. Гаврило Мокійович.....	12
17. Яков Мокійович – сотенний канцелярист.....	12
18. Стефан Мокійович (бл. 1748-1788-7) – свіденник (м. Стародуб).....	12
Д.: Пелагея NN, старшинська донька ⁴¹⁷	
19. Яків Семенович (1785).....	14
20. Іван Семенович (1785).....	14
21. Андрій Семенович.....	14
22. Іван Семенович.....	14
VIII.	
23. Іван Якович.....	17
24. Іван Стефанович.....	18
25. Григорій Стефанович (1822) – чиновник у м. Георгієв- ску на Кавказі.....	18
26. Пантелеймон Андрійович.....	21
27. Георгій Іванович.....	22 ⁴¹⁸

⁴¹⁶ ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 232. – С. 113, 453.

⁴¹⁷ ІР НБУ, Ф. VIII, № 525, ч. VI, С. 52.

⁴¹⁸ ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 232. – Арх. 11.

В роки не війшли: Лукаш Зарешкій (1647), любецький шляхтич⁴¹⁹, Іван Зарешкій, його син Мартин Зарешкій, Григорій Зарешкій з дружиною (1701), мешканці с. Коробки⁴²⁰. У квітні 1701 р. вдова Григорія Зарешкього Пелагея склала заповіт, вказавши, що «грунт отинської...отинську Омеліну Красковському хорунжему»⁴²¹.

Гаврило Зенченко (Зенькович) (1713) – «жителі и козак Чернігівский»⁴²², Данило Зенькович (1726) – козак любецької сотні⁴²³. До 1744 р. Пелагея Іллінішна Зарешка («Зарешковна») продала Омеліну Красковському Балацьку частину «дядьковського» грунту. Залишок земель вона підписала П'ятидільній церкві Любецької, де вона заповіла поховати себе після смерті. 1763 р. в Любецькому повіті Едуард Зенькович (Зенькович), удова любецького козака Миколи Зеньки (Зеньковича)⁴²⁴.

Емов (?) Зарешкій (1759-1763) – любецький сотник⁴²⁵. У с. Олександрівці Сосницького повіту мешкав сотенний осавул Микола Зарешкій⁴²⁶. У Чернігівському повіті жили козаки Зарешкські, які теж вважали своїм предком Йосифа Зарешкого (1641) У пій родині було понад 30 чоловік⁴²⁷.

Родина Зарешких-Зеньковичів користувалась двома гербами – Салповрон та Зеневич⁴²⁸.

ЗЛОБИ (ЗЛОБИЦЬКІ):

у 1633 р. Владислав IV надав Івану і Тимошу Злобам, любецьким боярам «з братьями» привілей, якої підтверджував їхні права на володіння «добрами» в Любецькому тракті – Погорільським грунтом з с. Погарницем. Ці землі були надані їхнім пред-

⁴¹⁹ Литовський В. Уласть шляхти у великому повстанні під проводом гетьмана Богдана Хмельницького. – С. 453.

⁴²⁰ Константинович П. Обзорные Румянцевской описи Малороссии... – С. 10. Акты феодала Полуботок с 1669-1734 г. (Из архива Графа Малороссии-на). – С. 32-33.

⁴²¹ ІР НБУ, Ф. I, № 66145, арк. 1.

⁴²² Акты феодала Полуботок с 1669-1734 г. (Из архива Графа Малороссии-на). – С. 40.

⁴²³ Сетей І.М. Любеч та його округи в 1726 р. // Сіверський літопис. – 1995. №4. – С. 30.

⁴²⁴ ІЛІАУ – Ф. 37. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арх. 269, 271ак.

⁴²⁵ ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 232. – Арх. 3-3.

⁴²⁶ ДАЧО. – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 62.

⁴²⁷ ДАЧО. – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 23. – Арх. 301.

⁴²⁸ Лукомской В.К., Молдавский В.Л. Малороссийский гербовник... – С. 60.

кам ше Сигізмундом II Августом⁶³⁹. У привілеї 1634 р. наданому Владиславом IV любецьким зем'янам, зустрічаємо привілеї Мискоти Лаврінова-Злобіна⁶⁴⁰. У 1634 р. Злобіцькі були позбавлені шляхетства любецьким старостою М.Калиновським⁶⁴¹.

У 1660 р. Злобі мали в Любечі «город», поруч з городом Скугаревського, про що згадується у купчому запису любецького козака Тереха Хоменка на проданий ним любецькому міщанину Якову Матюшенку «город»⁶⁴². В універсалі Д.Многоринного, 1670 р. любецькій шляхті, згадується Артем Злоба⁶⁴³, 1685 р. Наталя Злобіна володіла частиною земель у с.Величках⁶⁴⁴. В подальшому, рід сходить цшаїше⁶⁴⁵. Юрій Злоба у рідній тітці Йроша Стасика кунив город у с.Антоновичі, його син господарював ним, а онук Андрій – житель с.Шибиринівки судився за цей ґрунт з Юськом Злобою – жителем с.Антоновичі (1691).

Любецький міщанин Андрій Злоба продав любецькому священику Григорію Пронкєвичу «город свой власний» в Любечі⁶⁴⁶. 1709.20.05. він же продав город «власний делєкатий» в Любечі за 10 золотих пані Івановій Красковській. Цей город знаходився між городом трійницького священика Івана і городом померлого п'ятиницького священика Григорія Пронкєвича і спускався «до речки Голчарихи»⁶⁴⁷. У с.Плекові жив козак Іван Гришкєвич Злоба (1751), а у с.Козли Луцько Пархомович Злоба (1751)⁶⁴⁸.

КАМЕНСЬКІ (КАМЕНЕЦЬКІ)

1587 р. любецький шляхтич Костюк Каменецький отримав від любецького старости Олександра Вишневецького, «землю борт-

ную, прованяему Матеєв Рог, которой лежит меж ґрунтом бояр дєссєских Данин і мешан любєцких Колич на рубеже мєскєнских»⁶⁴⁹. Під 1693 р. підмови Марко Каменецький, один із співласників Матєєвського «ґрунту»⁶⁵⁰. У 1707 р. син Марка продав 1/3 спадкового острова Олексію Мішенку⁶⁵¹. У 1708 р. Василь Каменецький був Чернівецьким бурмістром⁶⁵². До 1768 р. любецьким сотеним писарем був Давидо Каменецький⁶⁵³. Федір Каменецький (бл.1735–1787–?) мав одного підсудця у Березному, службу розпочав у 1761 р. полковим канцєларієм, потім був сотеним отаманом (1764–1779–?), б.т. (1787). Петру Каменецький розпочав службу з 1772 р., а 1785.8.02. став титулярним радником⁶⁵⁴ і заступником Чернівецького повітвого земського суду. Михайло Каменецький службу розпочав у 1770 р., а 1785.30.01. став в.т.

КОЗЛЕВИЧІ (КОЗЛОВИ, КОЗЛИ, КОЗЛЕВИЧІ-ФЕДЬКІ)⁶⁵⁵

Існувало кілька гілок цього роду. Одна з них у XVI ст. мала тісні зв'язки з Києвом. Так, князь «Козел» був записаний до помпальника Києво-Печерського монастиря для поминання «на векь дєтє». У ревізії 1552 р. Мишко Козєл зафіксований як замковий міщанин Києва. Поборний тариф 1571 р. згадує любецького боярина Стефана Козєла. Згідно з ілюстраціями 1616–1636 рр. родина Козєлів «одним конєм служать на замок». Зрештою, у 1643 р. на сеймку Київського воєводства серед інших своє шляхетство доводив і любецький зем'янин Гордій Козєлєвич⁶⁵⁶. О.Яблоновський авжає, що ця родина була nobilitована за Сигізмунда II Августа. Тоді ж вони отримали Галєшицьку землю на р.Ворні, де згодом виникло с.Козєл⁶⁵⁷.

⁶³⁹ Мидлер Д.П. Архив Харьковской губернии // Труды Харьковской предпринимательного комитета по устройству XII Археологического съезда. – Харьков, 1902. – Т. 2. – Ч. 1. – С. 301.

⁶⁴⁰ Луцкой И.В. Материалы для истории землепашества в Черниговине // Северина. – С. 7.

⁶⁴¹ Липовський В. Умьєтє вєдєти у великому повстанні під проводом гетьмана Богдана Хмельницького... – С. 453.

⁶⁴² Любєцкї архив графа Мислєрадицька... – С. 231.

⁶⁴³ Микотен В.А. Очерки социальной истории Украины в XVII–XVIII ст... – С. 62.

⁶⁴⁴ ЦДАУ. – Ф. 37. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арх. 552.

⁶⁴⁵ Из архива гр. Г.А. Мислєрадицька. (Під редакцією А. Лазарєвського)... – С. 250–251.

⁶⁴⁶ ЦДАУ. – Ф. 37. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 202.

⁶⁴⁷ IP HBY. Ф. 1, № 62648, арк. 1.

⁶⁴⁸ ЦДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19357. – Арх. 76, 77.

⁶⁴⁹ Татищев Ю.В. Черниговские архивы... – С. 12.

⁶⁵⁰ Любєцкї архив графа Мислєрадицька... – С. 251.

⁶⁵¹ IP HBY. Ф. 1, № 62473, арк. 1.

⁶⁵² Акты фамилии Полуботок с 1669–1734 г. (Из архива Графа Мислєрадицька)... – С. 28.

⁶⁵³ ЦДАУ. – Ф. 37. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 744; Там само. – Ф. 37. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арх. 784.

⁶⁵⁴ IP HBY. Ф. 1, № 60378–60436, арк. 45.

⁶⁵⁵ Дєтє делєкативне. Конєрадиє I. Один з старовинних боярських рєдів Любєчї // Вєдєна, суспільство, культура: історія і сучасність. Матєриалє конференції науковий конференції присвяченїї 80- річчю Чернівецького державного педагогического інституту ім. Т.Г.Шевченка. – Чернівці, 1996. – С. 25–27.

⁶⁵⁶ Яковенко Н.М. Українська шляхта... – С. 247.

⁶⁵⁷ Jablonski O.W. Zrodla dziejowe. – Warszawa, 1897. – Т. XXII. – С. 639; Jablonski O.W. Praca. – Warszawa, 1911. – Т. III. – С. 35.

У привілеї 1642 р. Владислава IV згадуються любецькі бояри Микита Тарасович, Григорій Дорохович, Федір Степанович, Ілько Липкович Коцли «сами собою от всех братьов своих Коцлов». Коцлові виконували «службу конною»⁴⁴⁵.

I.	
1.NN	
II	
2.Степан Коцлович - любецький шляхтич, жив у першій половині XVII ст.	
III.	
3.Федір Степанович (?-1622-1672) - боярин любецького замку та зем'янин (1642).....	2
IV.	
4.Іван Федорович (Федальович) (?-1649-1669-?) - козак (1669).....	3
V.	
5.Степан Іванович Коцлович-Федькович (?-1670-1733-?) - службу розпочав у 1689 р., козак, брав участь у 14 бойових походах ⁴⁴⁶	4
6. Федір Іванович (?-1670-1724-?) - службу розпочав у 1689 р., козак с.Козли.....	4
VI.	
7.Іван Степанович (?-1700-1767-?) - виборний козак.....	5
8.Павло Степанович (?-1718-1768-?) - виборний козак.....	5
VII.	
9.Яков Іванович (бл.1718-1788-?) - виборний козак у Го роди повіті ⁴⁴⁷	7
10.Петро Іванович - «вмер виборним козаком».....	7
11.Олександр Павлович (?-1740-1769-?)-виборний козак.....	8
VIII.	
12.Роман Яковлевич Федченко - виборний козак.....	9
13.Лаврін Онисимович - виборний козак (1782).....	11

⁴⁴⁵ ДАЧО - Ф. 133 - Оп. 1 - Спр. 23 - Арх. 38-39.

⁴⁴⁶ ЦДІАУ - Ф. 51 - Оп. 3 - Спр. 1378 - Арх. 170.

⁴⁴⁷ ІР НБУ, Ф. VII, № 525, Ч. VI, С. 60.

14.Микита Онисимович - унтер-офіцер.....	11
15.Давид Онисимович.....	11

В розпис не війшла: Євтух Гордійович Козел з дружиною Явдохою Яцькіною Рыбальченко (1677)⁴⁴⁸, Карпо Козел - козак Любецької сотні (1741)⁴⁴⁹, Трохим та Осип Коцли - козаки Любецької сотні (1762), тоді ж у Роїській сотні зустрічаємо Василя Козла⁴⁵⁰. У 1792 р. у с.Козлах проживали 17 Коцлів-Козленців та ще 14 Козлових віком від 1 до 100 років. Крім того, в одному з навколишніх сіл мешкало ще 15 Коцлів, записаних за ревізією 1792 р. до козацького стану⁴⁵¹. Родина користувалась гербами Ястребів та Огончик⁴⁵².

КОРОБКИ:

I	
1.Кіндрат	
2.Стефан (?-1677-1697-?)	
3.Йосип	
II	
4.Максим Кидратович (?-1661-бл.1730) - козак с.Коробок. В Любечі володів садом разом з священником Григорієм Проківичем (1701).....	1
5.Іван Кидратович (?-1681-1730-?).....	1
- Катерина Кидратівна.....	1
Ч.: Лук'ян	
5.Мартин Степанович (?-1710-1730-?).....	2
6.Кіндрат Коробка (?-1672-1724-?) - службу розпочав у 1692 р., козак с.Роїще. Був у двох ієзуїтських походах (1693, 1695), в польському (1706, 1707). Син його з Полуботком був на канальних роботах на Ладозі, а потім з ним у Петербурзі ⁴⁵³	7
III	
7.Іван Максимович (?-1677-1701-?).....	4

КОТОВИЧІ (КОРЧАКИ-КОТОВИЧІ):

1 -

⁴⁴⁸ Любечий архив графа Милордовича... - С. 240.

⁴⁴⁹ ЦДІАУ - Ф. 51 - Оп. 3 - Спр. 19395 - Арх. 345а.

⁴⁵⁰ ЦДІАУ - Ф. 108 - Оп. 2 - Спр. 1051 - Арх. 64, 71.

⁴⁵¹ ДАЧО - Ф. 133 - Оп. 1 - Спр. 23 - Арх. 362-362м; Ф. 86 - Оп. 1 - Спр. 31 - Арх. 155.

⁴⁵² ДАНО - Ф. 86 - Оп. 1 - Спр. 17 - Арх. 198-201, Ф. 133 - Оп. 4 - Спр. 4 - Арх. 114.

⁴⁵³ ЦДІАУ - Ф. 51 - Оп. 3 - Спр. 1378 - Арх. 148.

1. Іван Стедський⁶⁵⁷ (?–1620–1658–?) – зем'янин любеш-
кій, вліхтич гербу «Корчак». 1658.18.07. продав батьківський
Стедський ґрунт вліхтичу Калешку Машку⁶⁵⁸.

II

2. Єрофій Іванович (?–1652–1700–?) – священник любеш-
кий пречистенської (?–1672–1700–?)⁶⁵⁹. Помінальний ряд його
роду: ієромонах Галактіон, ієрей Єрофій, Іван, Іоаннкій, Герман,
Марія, Марко, Кіндрат, Андрій, Марко, ім. Лука, Софія, Ганна,
Прокіп, Євдокія, Григорій, Гафія, Марія⁶⁶⁰.....1

3. Стефан Іванович.....1

III

4. Гаврило Єрофійович (?–1677–1697–?) – вліхтич, мав
маєстні у Любечі і х.Чистих Лугах, священник⁶⁶¹ (1697).....2

IV

5. Самійло Гаврилович (?–1741–1761–?) – священник⁶⁶²
пречистенської любешкій (1761)⁶⁶³, рождественський любеш-
кій (1764)⁶⁶⁴.....4

V

6. Андрій Самойлович (?–1741–1766–?) – священник (1766)....3

7. Казьма Самойлович (бл.1746–1777–?) – священник (1777)....5

Можливо, до цього роду належав «памісяник» полковника
Василя Золотаренка у Кричечі, кричечський сотник (1661) Кор-
ній Котович⁶⁶⁵.

КОХАНЕНКИ:

У 1645 р. Стефан Луцкевич Кохановський здійснив дарчу
добр Лебедин, Крилів, Громаки, Крихтоліс і майданів у Кієві з
ґрунтами у вічне користування Бровіслава Колецького⁶⁶⁶.

Козаком чернігівським (?–1649–?), а потім полковим со-
тником чернігівським (?–1658.04.–1662) при полковнику Силчі
був Станіслав (Стась) Коханенко (?–1613–бл.1686). Він мав ма-
єстні поблизу с.Ляховій Білоу. Через шлюб доньки Ганни з
їм був породжений Карло Мокрієвич, з донькою Параскою був
одружений Костянтин Дворецький, з Гафією – Микола Грембе-
цький, з Ульяною – Іван Тадрик⁶⁶⁷.

КРИВОПИШІ (НЕДАНЧИЧІ-КРИВОПИШІ):

За свідченням О.Яблоновського, Неданчічі були побіліто-
вані ще Сигізмундом II Августом (1548–1572)⁶⁶⁸. У 1571 р.
«боярин государский» Василій Семенович Кривошип був за-
дувачений у несаконому володінні Пелезевським «ґрунтом».
Василій Кривошип «отказ чинячи поведаль», що цю половину
землі він придбав ще 1559 р. у Михайла Резячича (Резяки). На
вимогу старости був пред'явлені кучні записи⁶⁶⁹.

У 1667 р. Олексій Кривошип, Саша Угучко і Степан Ста-
шенський отримали від київського воєводи П.Шереметьєва листа,
який надавав право вільно володіти землями у любешкій околиці⁶⁷⁰.
21 березня 1670 р. Олексій Кривошип отримав охоронний універ-
сал петьмана Д.Многогрішного⁶⁷¹. Серед власників Велечовського
«ґрунту» у 1696 р. знаходили Олексій та Гната Кривошипі⁶⁷². Брати
Плат (?–1681–1744–?) і Семен (?–1681–1624–?) Кривошипі, жителя
с.Неданчіч, розпочали службу козацьку у 1701 р. і помергово при-
ймали участь у всіх військових походах⁶⁷³ 1741 р. серед мешканців
с.Неданчіч знаходимо «малогрунтового» виборного козака Мойсея
Кривошипу та «пятиштанного немущестко» Плата Кривошипу. У
1744 р. – виборного козака Олексія Кривошипу. У 1748 р. в с.Не-
данчіч мешкав «посполитий» Антін Кривошип⁶⁷⁴. У 1751 р. тут

⁶⁵⁷ ІР НБУ, Ф. I, № 62499, арх. 1.

⁶⁵⁸ Любешкій архів графа Милорадовича... – С. 228.

⁶⁵⁹ ІР НБУ, Ф. I, № 62586, арх. 1.

⁶⁶⁰ Синодик Любешкого Алтнського монастиря... – С. 37 зв.

⁶⁶¹ ІР НБУ, Ф. I, № 62516, арх. 1.

⁶⁶² Микодарович Г.А. Родозаписна книга Чернігівського дворянства... Т.
2. – Ч. 6. – С. 48–49.

⁶⁶³ ІР НБУ, Ф. I, № 62655, арх. 1.

⁶⁶⁴ ІР НБУ, Ф. I, № 66093, арх. 1.

⁶⁶⁵ ІР НБУ, Ф. XIV, № 163, арх. 11.

⁶⁶⁶ ІР НБУ, Ф. I, № 4341, арх. 388.

⁶⁶⁷ ІР НБУ, Ф. II, № 18619, арх. 1.

⁶⁶⁸ Jabłkowski O.W. Zrodła dziejowe. – Warszawa, 1897. – Т. XXII. – С. 639.

⁶⁶⁹ Тульчинський Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епар-
хии // Черниговское епархиальное ведомство, 1863. – №26. – 15 октября. – С.
664–665.

⁶⁷⁰ ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арх. 662–662ав.

⁶⁷¹ Микотин В.А. Очерки социальной истории Украины в XVII–XVIII
ст. – С. 62.

⁶⁷² ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 900ав.

⁶⁷³ ЦДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1378. – Арх. 163ав.

⁶⁷⁴ ЦДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1933б. – Арх. 52ав. Спр. 1933г. – Арх.
63ав. Спр. 1932в. – Арх. 104ав.

же були козаки Антін Гнатович та Юхим Мойсейович Кривоніженці⁴⁷⁵. За відомостями нижнього земського суду, у 1792 р. в с.Недавичих проживало 26 Кривоніженців (серед них були Микота (1733 р.н.), Ларіон (1738 р.н.), Григорій (1743 р.н.)⁴⁷⁶. Усі вони були козаками⁴⁷⁷. Якесь гілка роду відійшла у с.Коалти. Так, там жили брати Семен (?–1690–1724–?) і Максим (?–1690–1724–?) Кривоніженці, які розпочали з 1705 р. козацьку службу⁴⁷⁸.

МАСЛОВИЧІ (МАСЛОВИЧІ-ЩУКОВСЬКІ):

Були мобілітовані Гапсгольдом у 1471–1480 рр., який надав їм Щуковщизну⁴⁷⁹. Звідси пішло подвійне прізвище – Масловічі Щуковські. З 1567 р. відомий любецький міщанин Гаврило Масловіч⁴⁸⁰. Під час люстрації 1636 р. Ждановичі-Масловічі доводили своє шляхетство⁴⁸¹. У 1642 р. Масловічі та Даніччи отримали привілей Владислава IV на Щуковську землю⁴⁸². У тому ж році любецькі зем'яни Тихох і Омелан Масловічі отримали привілей Владислава IV на Щуковщизну⁴⁸³. У 1643 р. Масловічі були позбавлені шляхетства Чернігівським воєводою М.Калшівським⁴⁸⁴. 1644 р. Стефан, Максим, Сава, Сергій, Богдан, Овсій, Герасим, Паптелей та Нічирин Масловічі-Щуковські «братия от роковых стричное и царок ее» Меланій і Сави Щуковських, разом з «братями» Даніччами, скаржаться на Мануйла Даніча, який захопив собі частину Щуковщизни⁴⁸⁵.

Під 1684 р. відомі любецькі зем'яни Іван Андрійович Масловць, Микита Масловць та Лупько Масловіч⁴⁸⁶. 1719 р. Михайло Масловіч разом зі своєю родиною Даніччами, продали любецько-

му сотнику Івану Савичу частину Щуковщизни⁴⁸⁷. 1792 р. козаки Прохір Софонович, Масар Овсієвич, Григорій, Павло і Стефан Федоровіч, Нестор і Кириак Васильовіч Масловічі-Щуковські подали до Новгород-Сіверської комісії документи на дворянство⁴⁸⁸. У 1792 р. у с.Кисле мешкала родина козаків Овсієма та Парасковії Масловічів (всього 6 осіб віком від 11 до 55 років). Поруч з ними мешкали їхні родичі – козаки Масловічі-Щуковські – 136 осіб віком від 1 до 80 років. Лише одна родина Прохора Софоновича Масловіча-Щуковського нараховувала 18 чоловік⁴⁸⁹.

МЕХЕДИ:

Мехедиха Стефанха (1656) – любецька зем'янка⁴⁹⁰. Козаки с.Муравейки Бакаланські Вибельської сотні Семен і Мойсей Мехеленки розпочали службу з 1705 р. походом від Любар⁴⁹¹. Семен став сільським отаманом (1724), Мойсей мав сипів Семена і Мойсея.

Михайло Мехед (1762) – козак Любецької сотні⁴⁹².

МИЛКОВИЧІ (МИЛКОВИЧІ-ЗЕНЕНКИ):

Вперше на Лівобережній Україні ми зустрічаємо Милковичів серед бояр та зем'ян Хотинської волості у 1500 р., коли хотинський сотник і боярин Некрах з рідним братом і боярином Богданом Милковичем виступили свідками дарчого запису Путивльського намісника Богдана Глинського Київському Путивльському монастирю⁴⁹³. У 1571 р. любецький боярин Богдан Милкович стан свідком угоди між любецьким міщанином Григорієм Уласовичем і любецьким священником Іваном Рєвничем⁴⁹⁴. Під 1661 р. відомий Олександр Ковтунович, полковий чернігівський обозний⁴⁹⁵. У 1707 р. Кирило Милковіч займав уряд любецького городового отамана, тоді ж він продав Я.Ліскоубу позоставий від «дєдка моего небоженика Прохаса» «грунт» у с.Величчи. Під кулієм записом підписались: Кирило Ми-

⁴⁷⁵ ЦДНАУ – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19857. – Арк. 76.

⁴⁷⁶ ІР НБУ, Ф. VIII, №525, Ч. VI, С. 93.

⁴⁷⁷ ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 23. – Арк. 291.

⁴⁷⁸ ЦДНАУ – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1378. – Арк. 170на.

⁴⁷⁹ Jabłonowski O.W. Pisma – Warszawa, 1911. – Т. III. – С. 338; Jabłonowski O.W. Zrodła dziejeje. – Warszawa, 1897. – Т. XXII. – С. 639.

⁴⁸⁰ Акты об украинной администрации XVI–XVII вв. // Архив Юго-Западной России. – К., 1907. – Ч. VIII. – Т. V. – С. 165–166.

⁴⁸¹ Jabłonowski O.W. Zrodła dziejeje. – Warszawa, 1877. – Т. V. – С. 206.

⁴⁸² Луцкий И.В. Материалы для истории земледельцев в Черниговщине и Северщине. – С. 11–12.

⁴⁸³ РДА. – Ф. 1343. – Оп. 17. – Ч. 2. – Спр. 4831. – Арк. 79.

⁴⁸⁴ Липинський В. Ужась владати у окладно повстанні від провадом сєтєвчана Богдана Хмельницького. – С. 453.

⁴⁸⁵ РДА. – Ф. 1343. – Оп. 17. – Ч. 2. – Спр. 4831. – Арк. 1–3.

⁴⁸⁶ Любецький архів графа Милорадовича. – С. 244–245.

⁴⁸⁷ ЦДНАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арк. 573.

⁴⁸⁸ ДАЧО. – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 28. – Арк. 286, 288.

⁴⁸⁹ ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 23. – Арк. 350–354; Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 31. – Арк. 142на.

⁴⁹⁰ Миллер Д.Н. Архивы Харьковской губернии. – С. 320.

⁴⁹¹ ЦДНАУ – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1378. – Арк. 80.

⁴⁹² ЦДНАУ – Ф. 108. – Оп. 2. – Спр. 1031. – Арк. 61.

⁴⁹³ Акты Западной России. (1390–1506 гг.). – СПб. 1846. – Т. 1. – С. 201–202.

⁴⁹⁴ Густавовский Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархии. – Чернигов, 1874. – Кн. 6. – С. 217.

⁴⁹⁵ ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 16. – Арк. 3–4, 57.

лювич «з маткою своєю» та його зять Іван⁴⁹⁸. У 1712 р. Дев'яни Милоченці продали грунт Якову Ждановичу⁴⁹⁹. Відомо, що любецьким мешканцем у другій половині XVIII ст. був Трофим Милоченці⁵⁰⁰ і його син Петро Колочинський.

МИШУКИ:

Серед постраждалих від старостинського збройного нападу у 1642 р. зустрічаємо прізвище любецького шляхтича Нечая Мишуца⁴⁹⁹. Вочевидь, що він взяв участь у повстанні Б.Хмельницького, так як повернувшись собі втрачений перед війною маєстності.

У XVIII ст. родина практично перестала існувати – «одних татар в полон побрали, а другие старики змерли»⁵⁰⁰.

МІХНОВИ:

У 1598 р. боїрин любецького замку Михайло Міхнович отримав приїждіє Сигізмунда III. Приїждіє закріплював пожеланнями любецьких старост Павла Сошига, Михайла Вишневського та Войтеха Хотимського⁵⁰¹. Після війни 1648–1654 рр. Міхнович став козаками Чернігівського полку. 1725 р. у Березинській сотні знаходимо ситенного хоружого Леонтія та атамана Артема Міхновича⁵⁰². Артем Міхнович – син ситенного хоружого з 1738 р. став в.к. ГНК⁵⁰³. 1742 р. наказний березинський сотник Міхненко володів мліном на р. Снон під Селішев⁵⁰⁴. До 1754 р. номер б.т. Артем Міхно (Міхнов). Відомо, що йому належали у Березинській сотні 3 мліни з хутором та слободою. Міхновський млин знаходився і на р.Пакулаці⁵⁰⁵. Василь Міхно (бл.1727–1763–?) службу розпочав у 1745 р., а у 1760 р. став в. к.⁵⁰⁶ Федір Міхно службу розпочав з 1755 р., був в.

т. (?–1762–1763–?)⁵⁰⁷, став през'єр-майором (1787.1.07.), суддею Берез. поштового суду. У 1792 р. козачка Гафін Міхнова, удови ситенного атамана Івана Міхнова подала до Новгород-Сіверської комісії документи на дворянство. Серед них знаходимо наказ Генеральної військової канцелярії, наданий батялю П. воловика Артему Міхнову «о провазденні его с ситенчесского чина бузруквом товаришем» у 1743 р.⁵⁰⁸.

НІЖИНСЬКІ:

I

1. Василь

II

2. Максим Васильович – згадка 1679 р.⁵⁰⁹.....I

3. Прокіп Васильович – згадка 1669⁵¹⁰ і 1679 рр.....I

ОРЛОВСЬКІ:

Миколай Орловський (?–1657–1690–?) – не виключено, що рід походить з с.Орлова Вибельської сотні. Згадується в Любечі у 1677 р.⁵¹¹, мешканці любецької (1687)⁵¹², Прокіп Миколайович – наказний сотник любецької (1688)⁵¹³, любецький городничий атаман (?–1690⁵¹⁴–?). 1765 р. Чернігівський магістр розглядав справу між любецькими шляхтичами-козаками Савою Посудевським та Наталією Орловською⁵¹⁵. 1698.21.08. Варвара Орловська, жінка вробітницька ввела Тройцькому монастирю частину острова Іова Зімовища⁵¹⁶.

ПАРХОМЕНКИ-ПОСУДЕВСЬКІ (ПАРХОМЕНКИ, ПАРХОМЕНКИ –ПОСУДЕВСЬКІ, ПОСУДЕВСЬКІ-КОНОНОВИЧІ, КОНОНОВИЧІ, ОНУЧКИ-ПОСУДЕВСЬКІ, ОНУЧКІ):

I

1. Конон Посудевський – жив у другій половині XVI ст.

II

2. Іван Кононович (?–1580–?) – любецький шляхтич, власник частини с.Плехова.....I

⁴⁹⁸ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 902–902а

⁴⁹⁹ ІР НБУ, Ф. 1, № 66139, арх. 1.

⁵⁰⁰ ЧІМ. – Ах. 330. – Арх. 57.

⁵⁰¹ ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 232. – Арх. 40.

⁵⁰² Лазаревський А.Д. Историческое замечка о некоторых селах Черниговской губернии... – С. 1–2.

⁵⁰³ ДАЧО. – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 28. – Арх. 288а.

⁵⁰⁴ Дачний состав малоросийской воеводской старшины в 1725 году. (Из архива Я.М. Маркевича.) ... – С. 7.

⁵⁰⁵ ІР НБУ, Ф. 1, № 60378–60436, арх. 144.

⁵⁰⁶ Список воеводских мелин Черниговского полка (1742 года). (С предисловием А. Лазаревского)... – С. 110.

⁵⁰⁷ Описание рек и речек Черниговского полка в 1751 году. (Под редакцией А.М. Лазаревского)... – С. 33.

⁵⁰⁸ Паскаленко В. Військові товаристві // Каїська старовина. – 1998. – № 3. – С. 171.

⁵⁰⁹ ЦДІАУ. – Ф. 108. – Оп. 2. – Спр. 1051. – Арх. 56.

⁵¹⁰ ДАЧО. – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 28. – Арх. 288а.

⁵¹¹ ІР НБУ, Ф. 1, № 62578, арх. 1.

⁵¹² ІР НБУ, Ф. 1, № 62576, арх. 1.

⁵¹³ ІР НБУ, Ф. 1, № 62502, арх. 1.

⁵¹⁴ ІР НБУ, Ф. 1, № 62614, арх. 1.

⁵¹⁵ Любечский армян графа Микраламовича... – С. 247.

⁵¹⁶ ЦДІАУ. – Ф. 37. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арх. 822.

⁵¹⁷ ЧІМ. – Ах. 2372.

⁵¹⁸ ІР НБУ, Ф. 1, № 62495, арх. 4а. 1

3. Богдан Кононович – любецький шляхтич, власник частини с.Плехова.....1

4. Костянтин Кононович (?–1613 – ран. 1633.06.) – любецький шляхтич, власник грунтів Обиймецьких.....1

III

5. Василь (Васко) Іванович Кононович (?–1602–1633–? – шляхетний (1622), зем'янин (1633) с.Плехова.....2

6. Андрій Іванович Кононович (?–1602–1633–?) – шляхетний (1622), зем'янин (1633).....2

7. Давид Костянтинович (?–1613–1633–?) – зем'янин (1633).....4

8. Василь Костянтинович (?–1613–1633–?) – зем'янин (1633).....4

9. Пархом Посудевський (?–1623–1684–?) – шляхтич с.Плехова, у 1643 р. «з другими шляхтичами замку любецького» отримав атестат «что они есть люди шляхетные, и учинство и благопристойность хранящие, а суть жизнь свою честно и добродетельно»³¹⁷. У 1684 р. 18 липня був свідком при купівлі Кирилом Михайловичем Борковським у Герасима і Степана Климовичів грунтів у с.Плехові³¹⁸.....?

10. Сава Кононович Посудевський (або Кононович-Посудевський Улуцко) (?–1613–1670–ран.1685) – відомий як зем'янин у 1633 р.³¹⁹. Він покочався під час Визвольної війни. Відомо, що він («підхетно урожайні») з 1653 р. служив у Війську Запорозькому. Але 8 травня 1653 р. він отримав привілей від польського короля Яна Казимира. Ця грамота була надана Сані Посудевському на його любецькі маєтності – с.Бурки, Красковщину, Познаховщину та Суховерщину³²⁰. 31 березня 1656 р. Сава Кононович-Посудевський отримав універсал Б.Хмельницького³²¹. За деякими джерелами існував і білий райліній гетьманський привілей 1650 р., де згадується Посудевський³²². Уряд любецького сотника Сава Улуцко-Посудевський займав з 1656 по 1669 р.³²³. 22 жовтня 1657 р. любецький сот-

ник Сава Улуцко отримав універсал гетьмана І.Вигovskyого «на маєтності» – Бурки, Красковщину, Познаховщину та Суховерщину³²⁴. 23 липня 1660 р. Сава Улуцко, разом з Артемом Красковським та Іваном Мінуком «за всею тамошню шляхтою» отримав універсал Ю.Хмельницького. Особливо був виділений Сава Улуцко – «я млинце его власном на р.Синдше не задавать трудности и нечинил переисходи, так же к тому же и млин старой на Ворне стоящий»³²⁵. 5 серпня 1663 р. Сава Улуцко разом з Олександром Криповичем та іншою любецькою шляхтою був клятвий у «протекцію» гетьманом І.Брюховецьким³²⁶. Можливо, що у 1663 р. Сава Улуцко деякий час не займав сотницького уряду, так, у серпні цього року він згадується як простий козак. У травні 1667 р. Сава Улуцко був чернігівським полковним обозним³²⁷. У тому ж році Київський воєвода В.Шереметьєв підтвердив за Савою Улуцком земельні володіння у Любечній околиці³²⁸. У 1669 р. на виборах гетьмана Д.Многогришного був присутній сотник Чернігівського полку Сава Улуцко³²⁹. 21 березня 1670 р. гетьман І.Многогришний затвердив за Савою Улуцком та іншою любецькою шляхтою «их нечистые добра». За Савою Улуцком знов затверджені два млини на р.Синіші та Ворні³³⁰.....?

11. Войтех Улуцка (?–ран.1697) – житель с.Плехова.....?

Д.: Оксина NN (?–1677–1697–?)

IV

12. Корній Пархомович (?–1658–1710–?) – житель плехівський (1688), отаман куріний плехівський (?–1701–?), в.т. (?–1710–?).....9

13. Кузьма Пархомович (?–1681–1724–?) – службу розпочав у 1701 р., куріний отаман плехівський (1713–1724–?)³³¹.....9

14. Кириат Савич (?–1640–ран.1675) – за сімейною легендою: «во время набегов татарских на войне убит»³³².....10

³¹⁷ ДАЧО. – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 28. – Арх. 291.

³¹⁸ Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник... – Т. 4. – С. 200.

³¹⁹ Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник. – К., 1914. – Т. 4. – С. 190–193.

³²⁰ Давыдовский А.М. Акты по истории землевладения в Малороссии... – С. 95–96; ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арх. 657–657ав; ЧИМ. – Ад. – 18.

³²¹ Універсал Богдана Хмельницького. 1648–1657. – К., 1998. – С. 184.

³²² ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арх. 668.

³²³ Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник. – К., 1914. – Т. IV. – С. 190.

³²⁴ Давыдовский А.М. Акты по истории землевладения в Малороссии... – С. 105–106; ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арх. 659.

³²⁵ ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арх. 660–660ав.

³²⁶ ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арх. 661–661ав.

³²⁷ Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник. – К., 1914. – Т. IV. – С. 193.

³²⁸ ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арх. 662–662ав.

³²⁹ Гумановский Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархии. – Черновт., 1874. – Кн. 6. – С. 223.

³³⁰ Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник. – К., 1914. – Т. IV. – С. 192; ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арх. 663–663ав.

³³¹ ЦДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1378. – Арх. 163 ав.

15. Сидя Войтехович Улучко (?-1690-1710-?) – в.т., житель с.Плахов.....11

V

16. Павло Корнійович Пархоменко (?-1710-1751-?)³²⁸ – козак с.Плахов.....12

17. Герасим Кузьмич Пархоменко (?-1731-1751-?) – козак с.Плахов.....13

Представники цієї родини – нащадки Пархома Посудевського – козаки с.Плахів Пархоменки у 1755 р. судилися з Любецьким Антонієвським монастирем за частину Скугаревщини³²⁴.

18. Дем'ян Кіндратович (?-1660-1696 «старий чоловік»-1721-?) – 20 лютого 1676 р. онук Самі Посудевського Дем'ян отримав дозвіл чернігівського полковника Я.Лисюкуба на будівництво гробів «в лузі Велечковском в урочища Сошанки» на р.Ворзін³²⁵. 1694 року з.т. Чернігівського полку Дем'ян Посудевський-Улучко отримав універсал І.Мазепи на с.Плахів, Осники, Бурки, Красковичину, Велечковщину, Пошколовщину, Суховірщину та на два млини на р.Пакулай і Ворзін³²⁶. 22 квітня 1699 р. І.Мазепа надів «значиму полку Чернігівського товаришу» Дем'яну Улучко-Посудевському універсал на вже згадані у 1694 р. маєстості³²⁷. 1700 р. новий універсал гетьмана затвердив за Дем'яном Посудевським «платисне грунта, дельніце и отчистые», за «перше здавна в войску запорожском пращи его»³²⁸. 1708 р. Дем'ян Посудевський згадується як «значиний» військовий товариш. Тоді ж він отримав ще один універсал І.Мазепи³²⁹. 1715 р. І.Скорняковський знов закріпив за ним вказані маєстості³³⁰. Нам відомий testament Дем'яна Посудевського, складений ним у с.Плахів у «одра боленого». За ним він залишає своїй доньці Ірині свободу Вертієвку, Красковський «грунта», с.Карольшні, Осникинру і садок «старий Красковський» в Любечі³³¹.....1

– N Кіндратівна.....1

Ч.: (1685) Лаврентій NN – священник городницької – N Кіндратівна.....1

Ч.: (1685) Михайло NN – священник макишівської V

Під 1730 р. відомий з.т. Чернігівського полку Федір Посудевський³⁴².

Того ж таки 1730 р., знаходимо у с.Вертієві доньку Дем'яна Посудевського Ірину Рахєвську-Посудевську (по першому чоловіку Желєховську), чоловіком якої був з.т. Григорій Рахєвський. У Ірини Дем'янівни Посудевської було два сини – Йосип та «меншой» Іван. У своєму testamentі вона заповіла їм «грунта» в с.Осники Ройської сотні та «пладра» у Вертієвській слободі. П донька Сидокія отримала слободку Вертієвку, два двори в Любечі та один у Чернігові. Цікаво, що вона не згадала ще одну свою доньку – Ганну, можливо тому, що вона була вже одружена. Вочевидь, що Ірина Посудевська була одружена ще один раз, коли її чоловіком став Федір Красковський³⁴⁰.

У 30-ті рр.XVIII ст. з.т. Чернігівського полку був Олександр Посудевський. Під 1732 р. нам відомий Андрій Улучко³⁴¹.

З 1735 по 1760 р. з.т. Чернігівського полку Федір Романович Посудевський був любецьким сотником³⁴³. Його дружиною була Марфа Посудевська-Княжичівна³⁴⁴. З 1757 по 1769 р. з.т. Чернігівського полку був Петро Посудевський³⁴⁵. У 1760-1769 рр. уряд Чернігівського полкового сотника займав Федір Петрович Посудевський³⁴⁶. У 1762 р. Любецьким сотником був уже згаданий нами Іван Посудевський, хтось із Посудевських тоді ж займав уряд любецько-

³²⁴ РДА. – Ф. 1343 – Оп. 17 – Ч. 2. – Спр. 4654 – Арх. 39.

³²⁵ Васильєво Н.П. Генеральное следствие о земельных Черниговского полка. – Чернигов, 1908. – Вып. III. – С. 62-63, 173; ЦДДАУ. – Ф. 37 – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 721-722, 745ав.

³²⁶ ЦДДАУ. – Ф. 37. – Оп. 1. – Спр. 14. – Арх. 437; Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19364. – Арх. 2.

³²⁷ Кришчиш В. Доки питання генетології козацко-старшинських родів Чернігівського полку... – С. 40, 43; Gajecy G. The Cossack Administration of Hetmanate. – Cambridge, 1978. – Т. 1. – С. 86; ЦДДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19328. – Арх. 3.

³²⁸ Див.: Кришчиш В.В. Українська козацька старшина. Ч. 2. Словник як джерело до козацько-старшинської генеалогії. – К., 1998. – С. 70.

³²⁹ Gajecy G. The Cossack Administration of Hetmanate. – Cambridge, 1978. – Т. 1. – С. 86.

³³⁰ Кришчиш В. Доки питання генетології козацко-старшинських родів Чернігівського полку... – С. 40, 43.

³²² Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник... – Т. 4. – С. 193.

³²³ ЦДДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19357. – Арх. 96.

³²⁴ ЦДДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арх. 874-876ав.

³²⁵ ЦДДАУ. – Ф. 37. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арх. 664-664ав.

³²⁶ ЦДДАУ. – Ф. 37. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 712.

³²⁷ ЦДДАУ. – Ф. 37. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арх. 665.

³²⁸ Там саме. – Арх. 632-632ав.

³²⁹ ЦДДАУ. – Ф. 37. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 719.

³³⁰ ЦДДАУ. – Ф. 37. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арх. 653-653ав.

³³¹ ЦДДАУ. – Ф. 37. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 720, 745ав.

го писаря. Серед козаків Любецької сотні у 1762 р. знаходимо Микиту Посудевського³⁴⁹. 1763 р. уряд любецького сотника тимчасово займає Петро Посудевський. Відомо, що у 1770 р. він став осавулом Чернігівського полку³⁵⁰. Під час проведення Генеральної ревізії Лівобережної України, любецький сотник Іван Посудевський та його мати, уділяч бунчукового товарища Федора Посудевського Марфа, пред'явили ревізорам привілей Б.Хмельницького 1650 р., Яна Казимира 1653 р. та ін.³⁵¹. У Любецькому синодіку знаходимо записи туди для «випоминання» роду Дометіана Посудевського, Марфи Княжичкої-Посудевської та Сави Вигучи (Угучи)³⁵². Під 1790 р. відомий б. т. Іван Посудевський³⁵³.

Родина Пархоменків-Посудевських користувалася змінним гербом «Сушицьські»³⁵⁴.

ПРОНКЕВИЧІ:

Залишився поминальник відомого любецького п'ятиницького священика Григорія Пронкевича. В ньому поминались: ієреї Артемії, Григорій, Семен, Федір, Терентій, Семен, Стефан, Прокій;

«раби божі»: Семен, Прокій, Стефан, Євдокія, Ганна, Кудина, Харитоніана, Федір, Єлисей, Слизар, Марія, Сфімья, Євдокія, Леоптій, Іван, ім. Іван, Михайло, Феодосія, Катерина, Стефан, Іван, Марія, ієрей Лаврін, Яків, Іван, Семен, Андрій, Сава, Козьма, Петро, ієромонах Рудфан, Матвій, Юліана, монахиня Єлизавета, Домнікья «со чадя» ім. Федір, Сиглекета, Олексій, Христіна³⁵⁵. Наявність в поминальному ряді 9 священиків засвідчує, що це старинна українська священницька родина, яка була на тій ниві що найплідніше з початку XVI ст.

1

1. Прокій – священик

II

2. Григорій Проконович (?–1640–1701 – ран. 1704) – священик п'ятиницький любецький (?–1660³⁵⁶–1701–?). Купив части-

ну ґрунту у Євдокії Максимовій та її доньці Марії (1699)³⁵⁷, ґрунт у Олені Гаврилової³⁵⁸, боргів у Івана Калениченка (1699)³⁵⁹.....1

III

– Марина Григорівна.....2

Ч.: Красковський

– Феодотія Григорівна (бл. 1667 – ран. 1743.05.) – жила в с.Зісліві, де мала ґрунти³⁶⁰.....2

Ч.:Іван Самець (?–1684–1733) – онук Мискофора Калениченка, полкового обозного чернігівського. Його дідками були Іван Скоропадський та Іван Мокрієвич.

ПУЗИКИ:

1615 р. любецький зем'янин Федір Пузик, разом з Омелієм і Петром Решинськими-Пушкарями, отримав підтвердження Сигізмунда III на володіння «ґрунтом або островом Лиственським». У привілеї зазначалось, що ці маєтності були надані ще Сигізмундом II Августом³⁶¹. 1633 р. Владислав IV підтверджує за Федіром Пузиком та родиною Пушкаряків Лиственський «ґрунт». Під час проведення люстрації 1636 р. Федір Пузик продовжує володіти частиною Лиственської землі³⁶². Відомий ще один універсал Владислава IV від 30 жовтня 1645 р., наданий Федіру Пузику разом з Омелієм і Петром Решинськими. Цей привілей надавав можливість Федіру Пузику передати своє втрачене право на володіння Лиственським «ґрунтом» рідним та двоюрідним братам – Івану, Гаврилу, Лук'яну, Матвію і Федору (Пузікам та Решинським). Обумовлювалось, що нові господарі «яко предци их, нам и Речи Посполитой при замку нашем Любецком службу одним кошем отдавать» повинні³⁶³. Перед війною 1648–1654 рр. Пузики втрачають своє родове володіння – Пузіківщину, яку відби-

³⁴⁹ ІР НБУ, Ф. 1, № 66149, арк. 1.

³⁵⁰ ІР НБУ, Ф. 1, № 66148, арк. 1.

³⁵¹ ІР НБУ, Ф. 1, № 66150, арк. 2.

³⁵² Медведковський В.Л. Малоросійський родословник... Т. 4. – С. 465.

³⁵³ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 5. – Арк. 814–814об.

³⁵⁴ Лавраєвський А.Л. Историческое замечаніе о некоторых селах Черниговской губернии. – С. 16; Jablonowski O.W. Zrodła dziejowe – Warszawa, 1877. – Т. V. – С. 204.

³⁵⁵ Лучинский И.В. Материалы для истории землепладения в Черновицком и Селечинском... – С. 13–14.

³⁴⁹ ЦДІАУ. – Ф. 108. – Оп. 2. – Спр. 1051. – Арк. 56–56об., 64об.

³⁵⁰ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арк. 1243–1246об.

³⁵¹ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арк. 668–669, 708, 784, 854.

³⁵² ЧІМ. – Лл. – 330. – Арк. 46, 48об., 54об.

³⁵³ ЧІМ. – Лл. – 632. – Арк. 19–19об., 20–21.

³⁵⁴ Луковський В.К., Медведковський В.Л. Малоросійський родословник... – С. 141.

³⁵⁵ Сказанки Любецького Атонієвського монастиря. – Чернівці, 1902. – С. 35.

³⁵⁶ ІР НБУ, Ф. 1, № 62630, арк. 1.

рає чернігівський підковода Варвинськ Кгорєвцкій. Натомість він віддає Пузикам частку Бровенівцян у Мишуківському острові. Родина Пузиків бере активну участь у повстанні і після війни переходить «на свої першіє грунту»³⁶⁴. 1688.5.05. Павло Пузика продав значному товаришу полку Чернігівського Пилипу Свиньняльському грунту між Хохлами і Білоусом³⁶⁵. На дзмі XVII-XVIII ст. Кіндрат, Іван та Григорій Пузики продають свої володіння у с.Одсохощі «с людьми и угодьями» сотенному доружному Леонтию Климану³⁶⁶. Під 1705 р. відомий сибірський козак Федір Пузик³⁶⁷ (мабуць, його сином був козак с.Сибирек* (1724) Анти Пузик³⁶⁸). 1717 р. Іван Пузик разом з дружиною та дітьми Леском і Грицьком продав «грунту» у с.Величк Я.Лискоубу³⁶⁹. Під 1747 р. зустрічаємо Кіндратику Пузику, яка володіла частиною Пушкарівщини³⁷⁰. 1792 р. у Чернігові проживала родина Тимофія та Гафрі Пузиків, з сином Максимом та двома доньками³⁷¹. Родина Пузиків користувалась гербом Покора³⁷².

ПУШКАРІ (ПУШКАРІ-РЕСИНСЬКІ, РЕСИНСЬКІ, ПУШКИ):

О Яблоновський відоме володіння цієї родини «старим пожадувашиєм»³⁷³. 1615 р. любецькі бояри та зем'яни Омелян і Петро Яковичі Рєшинські-Пушкарі, разом з Федором Пузиком отримали привілей Сигізмунда III «на грунт або острів Листівєвскій». У цьому ж документі згадуються їх рідні та двоюрідні брати Іван, Гаврило, Лук'ян, Матвій та Федір Рєшинські. Наголошувалось на тому,

що володіння родини відбулася ще за Сигізмунда II Августа³⁷⁴. 1633 р. Владислав IV дав підтвердження на володіння маєтностями за привілеєм Сигізмунда III. Після 1633 р. Федір Пузик разом з Петром Пушкарем-Рєшинським купили у Омеляна Рєшинського (Рєшинського) ще одну частку Листівєвського острова. За люстрацією 1636 р. посесорами Листівєвського «грунту» були Петро і Омелян Рєшинські-Пушкарі «з силами» та Федір Пузик³⁷⁵. У 1645 р. любецькі бояри Омелян та Петро Рєшинські отримали від Владислава IV привілей, за яким вони разом з Пузиками втрачали права на володіння Листівєвським островом, але могли передати ці права своїм рідним та двоюрідним братам Івану, Гаврилу, Лук'яну та Федору (Рєшинським та Пушкарям)³⁷⁶.

1726 р. в с.Пушкаріх мешкав Григорій Пушкарєнко, а у Любечі як «старинні» козаки Стефан і Петро Пушки. Козаками Любецької сотні були Герасим, Іпат та Микита Пушкарєнки, які виконували службу «з одного грунту» по черзі³⁷⁷.

Любецький козак Петро Пушка (Пушкарєнко) (?-1700-1751-?) розпочав службу з 1718 р., у 1721 р. вже «назираючи козаків в той сотні у берега Днепрового на форпостах застаючих»³⁷⁸, був сотенним комісаром, займав уряд любецького городового атамана (?-1732-1735-40-41-43-45-46-48-1751-?)³⁷⁹.

Григорій у 1741 р. згадується як з т. Любецької сотні³⁸⁰. Григорій Пушкарєнко помер до 1747 р., коли його син продав частину Пушкарівського «грунту» і млин «с тремя каменями» любецькому сотнику Василю Сидьру³⁸¹. Під 1748 р. відомий Іван Григорович Пушкарєвський, з.т. Чернігівського полку³⁸². Його мати Садокія Киприятівна, удова Григорія Пушкарєвського з 1753 р. мешкала у

³⁶⁴Лазаревский А.Л. Исторические заметки о некоторых селах Черниговской губернии... - С. 2.

³⁶⁵Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник... Т. 3. - С. 577.

³⁶⁶ДАЧО. - Ф. 86. - Оп. 1. - Спр. 28. - Арх. 284а.

³⁶⁷ЦДІАУ. - Ф. 57. - Оп. 1. - Спр. 8. - Арх. 480-490а.

* Сибирек був сотенним містечком Чернігівського полку (?-1672-1678-?). Сотничком бував Сивачий (ЦДІАУ. - Ф. 51. - Оп. 3. - Спр. 1378. - Арх. 140). Рєшинський Іван, що загинув у 1678 р. від Чигирином (ЦДІАУ. - Ф. 124. - Оп. 3. - Спр. 351. - Арх. 1.).

³⁶⁸ЦДІАУ. - Ф. 51. - Оп. 3. - Спр. 1378. - Арх. 144.

³⁶⁹ЦДІАУ. - Ф. 57. - Оп. 1. - Спр. 6. - Арх. 903-903а.

³⁷⁰ЦДІАУ. - Ф. 57. - Оп. 1. - Спр. 6. - Арх. 638-639а.

³⁷¹ДАЧО. - Ф. 133. - Оп. 1. - Спр. 23. - Арх. 286; Ф. 128. - Оп. 1. - Спр. 10664. - Арх. 1-6.

³⁷²343. Дуконекій В.К., Модзалевский В.Л. Малороссийский гербовник... - С. 143.

³⁷³Jablonski O.W. Pisma - Warszawa, 1911. - Т. III. - С. 35.

³⁷⁴ЦДІАУ. - Ф. 57. - Оп. 1. - Спр. 8. - Арх. 814-814а.

³⁷⁵Лазаревский А.Л. Исторические заметки о некоторых селах Черниговской губернии... - С. 16. Jablonski O.W. Zrodla dziejowe. - Warszawa, 1877. - T. V. - С. 95, 204.

³⁷⁶Луцкий И.В. Материалы для истории землевладения в Черниговщине и Сесеушине... - С. 13-14.

³⁷⁷Ситий І.М. Любеч та його околиця у 1726 р... - С. 46, 48.

³⁷⁸ЦДІАУ. - Ф. 51. - Оп. 3. - Спр. 1378. - Арх. 193.

³⁷⁹ЦДІАУ. - Ф. 51. - Оп. 3. - Спр. 19336. - Арх. 336; Спр. 19337. - Арх. 55. Спр. 19364. - Арх. 170; Ф. 57. - Оп. 1. - Спр. 6. - Арх. 143-143а, 276а, 906а; Спр. 8. - Арх. 734, 809; Малорадович Г.А. Метечко Любеч // Чернігівське губернське відомство. 1857. - №34. - Часть географическая. - С. 286.

³⁸⁰ЦДІАУ. - Ф. 57. - Оп. 1. - Спр. 6. - Арх. 660а.

³⁸¹ЦДІАУ. - Ф. 57. - Оп. 1. - Спр. 6. - Арх. 638-639, 660.

³⁸²ЦДІАУ. - Ф. 57. - Оп. 1. - Спр. 10. - Арх. 604-605.

с.Петрушини³⁸³, потім перебралась до Любеча і 1764.8.01. склала заповіт³⁸⁴. Все майно вона заповіла дітям сина Івана, доньці Євдокії з дідом Гаврилом, при чому відлучила від спадку сина Івана («он сироче мое лишил і худоби моеї много потерял») ³⁸⁵.

У 1767 р. любецьким сотенним атаманом був Петро Пушка³⁸⁶. Під 1785 р. відомі сотенні атамани Яков та Ілля, сотенні хоружий Федор, козаки Яков, Іван, Михайло Репницькі-Пушкарі, та Пилип Пушкарі-Репницький³⁸⁷. Наприкінці XVIII ст. частина представників цього роду носила прізвище Брагінців (3 чол.) та Філіповичів (4 чол.). Прізвище Брагінців виникло від одного з предків, який оселився в урочищі Брагінці, а прізвище Філіповичів – від трітця Пидипа. Так, у с.Пузниках жила виборний козак Петро Павлович Брагінцев (1751)³⁸⁸. У с.Листівці мешкав 21 чоловік з прізвищем Репницькі-Пушкарі³⁸⁹. 1792 р. у с.Пузниках з козаком Артемом Федоровичем Репницьким-Пушкарем мешкало ще 20 чоловік віком від 11 до 85 років³⁹⁰. За ревізією 1795 р. у с.Пузниках мешкав Степан Федорович Репницький Пушкарюв, занесений разом зі своєю родиною (6 чол.) до козацького ослуду, та козак Кузьма Федорович Репницький-Пушкарюв. Крім цього, у с.Пузниках жили і Іван Стенанович Репницький-Пушкар, разом з 12 іншими представниками роду занесений до козацького ослуду³⁹¹. За ревізією 1792 р. у с.Пузниках проживало 86 Репницьких-Пушкарів (5 великих родин) віком від 3 до 90 років. Найстарішим був Мойсей Захарович Репницький-Пушкар. Усі вони були занесені до козацького ослуду³⁹². Рід користувався гербом Оголиць³⁹³.

РЕПЧИЧІ (РЕПЧИЦЬКІ, РИБЧИЩ):

Були нобілізовані Сигізмундом II Августом, який надав Репчицям (Рибчищам) Перещулу землю. Вони утримували її разом з любецькими шляхтичами Данічани (Піровцями). Це покадування

сталося 13 березня 1571 р., коли Лаврін і Григорій Репчиці, разом «з братією своєю» та іншими зем'янами Данічани отримали привілей на Перещульщину і «дуброву власного тертеза напроти Кривині». Все нагоді Перещульщина складалася з с.Борка, Горська, Плоського лісу та «Творичовського борка»³⁹⁴. Через кілька років король Стефан 20 лютого 1581 р. надав привілей на цю маєтність Богдану і Лівку Репчицям³⁹⁵, таке ж підтвердження 1 серпня 1595 р. отримали Григорій і Лаврін Репчиці. Самійло Репчиць служив у гусарській короні Стефана Березенького (1688)³⁹⁶. У 1634 р. Владислав IV надав любецьчанам привілей, який підтверджував привілей Сигізмунда III. Серед любецького шляхетства знаходимо і Репчиць³⁹⁷. 1644 р. Михайло Репчиць, названий одним із «дідичів» Щуковського «грунту» (с.Убежани)³⁹⁸.

1. Григорій (?-1575-1595-?) – шляхтич. 1595.1.08. отримав привілей на маєтності
- II
2. Богдан Григорович (?-1635-1710-?) – з.т. (1700), власник с.Голубичів. 1685.18.07. р. Богдан Піроцький дав «писис» з Чернігівської ратуши, почесно, з текстом якогось привілея³⁹⁹. Іван Богдан Піроцький був значним товаришем полковник Чернігівського полку ще в січні 1710 р. і проживав у Ринках⁴⁰⁰. Стефан Шерпанович купив у нього 1/3 частину сс.Ринки і Голубичів.....1
- III
3. Філімон Богданович (?-1732-1762-?) – абитопаний з.т. (1762.18.12.).....2
- М. Богданівна.....2
- Ч.: Петро Стефанович, сотник роцький (1699-1707)

³⁸³ ЦДІАУ, - Ф. 51. - Оп. 3. - Спр. 11461. - Арх. 519.
³⁸⁴ ІР НБУ, Ф. 1, № 66093, арх. 1.
³⁸⁵ ІР НБУ, Ф. 1, № 66093, арх. 1.
³⁸⁶ ЦДІАУ, - Ф. 57. - Оп. 3. - Спр. 6. - Арх. 208-208кв. ЦІМ - Аз. - 330. - Арх. 60.
³⁸⁷ ДАЧО, - Ф. 133. - Оп. 1. - Спр. 3. - Арх. 86-86кв., 91.
³⁸⁸ ЦДІАУ, - Ф. 51. - Оп. 3. - Спр. 19357. - Арх. 83.
³⁸⁹ ДАЧО, - Ф. 86. - Оп. 1. - Спр. 28. - Арх. 269кв. - 270.
³⁹⁰ ДАЧО, - Ф. 133. - Оп. 1. - Спр. 23. - Арх. 244.
³⁹¹ ДАЧО, - Ф. 86. - Оп. 1. - Спр. 31. - Арх. 140-141.
³⁹² ДАЧО, - Ф. 133. - Оп. 1. - Спр. 23. - Арх. 363кв., 367кв. - 368кв.
³⁹³ Луцький В.К., Модзалевський В.Л. Малорозійський гербовник... - С. 150.

³⁹⁴ Луцький В.К. Матеріали для історії землекладення в Чернітовщині в Союзі... - С. 7-9; Кошани І.М. Матеріали по історії козацької землекладення (1691-1668)... - С. 27; Акти об українській адміністрації XVI-XVII вв. // Архів Кієво-Западної Росії. - К., 1907. - Ч. VII. - Т. V. - С. 228.
³⁹⁵ Модзалевський В.Л. Малорозійський родозписок... - К., 1910. - Т. 3. - С. 74.
³⁹⁶ Актів актовой книги Кієвської Центральної архиви. №1-8. - К., 1869. - С. 26.
³⁹⁷ Луцький В.К. Матеріали для історії землекладення в Чернітовщині в Союзі... - С. 7.
³⁹⁸ Р.З.А. - Ф. 1343. - Оп. 17. - Ч. 2. - Спр. 4831. - Арх. 3.
³⁹⁹ Талпако Ю.В. Чернігівський архів... - С. 14.
⁴⁰⁰ Оксентюк Л. Великі роботи... - С. 29.

IV

4. Данило Филімонович (бл.1760-?) – отаман сотенний (з 1782.19.02.).....3

Д.: Настасія Іванівна Шарпанович, дівка волкового судді.

У 1749 р. військовий канцелярист Яким Репчицький судить ся з Лижогубами. Справа точилася навколо частини Семаявського «грунту», який Репчицький видав Лижогубам у відкуп «за уговорешку з ними Репчицькими тисячу рублей». За вироком суду Лижогуб не мав зажадати Репчицькому знову заволодіти своїми маєтностями у с.Ямпіах, Пересаїж, Петриках, Озерках, Камиському, Зубабах, Висоїній, Сухих Величках та Семаявському «грунті». Але у 1754 р. Настасія Подуботок звинуватила Якіма Репчицького в тому, що він бездіявно користується дворами у Любечі, які немов би були віддані йому С.Подуботком у відкуп. У відповідь Яким Репчицький представив до Генеральної військової канцелярії копії грамот на ці володіння⁶⁰¹.

РОСУДЕВСЬКІ:

Були мобілізовані за часів Сигізмунда II Августа⁶⁰². Від середи XVI ст. відомий любецький шляхтич Василь Росудевський, який придбав у Василя Пуша частину «грунту» біля с.Педівичі⁶⁰³. У 1571 р. ця родина отримала підтвердження на Росудевську землю. У 1628 р. вони володіли с.Миса на Росудевичах, Голеницькою та Недалчицькою землею⁶⁰⁴. У другій половині XVII ст. Росудевською землею володіли козак Олександр Росудевський⁶⁰⁵.

САВИЧІ (САВЕНКИ, САВИЦЬКІ):

Серед постраждалих від старосинського збройного нападу у 1642 р. згадувались любецькі шляхтичі Лука і Григорій Савенки-Величковські⁶⁰⁶. У Любецькій окрузі було с.Савичі (Савинки)⁶⁰⁷.

I

1.Микофор Каленикович – любецький шляхтич⁶⁰⁸.

II

2.Лука Савич-Величковський

3.Григорій Микофорович Савич-Величковський (?-1650-бл.1703) – священик м.Любеча, у 1698 р. отримав універсал І.Мазеи⁶⁰⁹.1

III

4.Іван Савич (?-1670-1733) – «зачал служити 1688 году и был в походах а именно в 689 году под Голтвом в ту пору когда на Украину выходила орда, в 695 в казиркерменском, в том же 695 году в озовском, в 697-м в таванском, в 698 иторачно в казиркерменском, да в коломацком, а в котором, тот коломацкий поход року был, того он не упоминает, також в польских 2-х в 704-м, 706 году..., в 707 под Белою Церквою, в 708 в Глухове когда швед пришел на Украину»⁶¹⁰. Любецький сотник (1709-1733)⁶¹¹. В 1716р. І.Савич отримав універсал І.Скорнядського на «грунт змеєвские с людими» (Змеївський острів), частини Кривницького, Новосільського та Кротинського «грунтів». Зауважувалося, що цими маєтностями він володів як спадком від предків. У 1721 р. очолював сотню на каналіях роботах, а у 1722 р. в астраханському поході. У 1724 р. збудував у с.Зеліві церкву⁶¹². 1730 р. він пред'явив ревнорам універсали І.Мазеи 1698 р. та 1704 р., І.Скорнядського 1716 р. і testament любецького священика Григорія 1703 р.⁶¹³

Д.:Феодосія Іванівна

IV

4.Костянтин Іванович 4

⁶⁰¹ЦДДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 15578. – Арх. 25, 26м., 28м., 44м.

⁶⁰²Jablonowski O.W. Zrodla dzierozow. – Warszawa, 1897. – Т. XXII. – С. 639.

⁶⁰³Грушевський Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархии // Черниговские старозаведомые кон. акты, 1865. – №20. – 15 октября. – С. 664.

⁶⁰⁴Jablonowski O.W. Рязань. – Warszawa, 1911. – Т. III. – С. 24, 34; Jablonowski O.W. Zrodla dzierozow. – Warszawa, 1897. – Т. V. – С. 89; Грушевський О. Любечіаї страні другої половини XVI віку?., – С. 287.

⁶⁰⁵Васильченко Н.П. Генеральное следствие о маейностях Черниговского полка. – Чернигов, 1908. – Вып. III. – С. 49. Акты фамилии Подуботок с 1669-1734 г. (Из архива Графа Миклаодовича). – С. 49.

⁶⁰⁶ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 232. – Арх. 40.

⁶⁰⁷ДАЧО. – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 15. – Арх. 473.

⁶⁰⁸Васильченко Н.П. Генеральное следствие о маейностях Черниговского полка. – Чернигов, 1908. – Вып. III. – С. 60, 87, 172.

⁶⁰⁹Васильченко Н.П. Генеральное следствие о маейностях Черниговского полка. – Чернигов, 1908. – Вып. III. – С. 60, 87, 172.

⁶¹⁰ЦДДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1378. – Арх. 161.

⁶¹¹Кривонож В. Деякі питання генеалогії козацько-старшинських родів Чернігівського полку. – С. 43.

⁶¹²Грушевський Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархии. – Чернигов, 1874. – Кн. 6. – С. 232.

⁶¹³Васильченко Н.П. Генеральное следствие о маейностях Черниговского полка. – Чернигов, 1908. – Вып. III. – С. 60, 87, 172.

5. Іван Іванович Савич – любецький сотник (1733–1745). Він подарував Петрушинський «грунт» своїй родичці Марії Красковській, доньці любецького священника Григорія Пронкевича. Іван Савич називає Г.Пронкевича своїм дідом, а свого батька Івана Савича – його зятем. Серед свідків угоди знаходимо з.т. Чернігівського полку Василя Савича⁶¹⁴.....4

Д.: Марія Григоріївна Пронкевич (?–1755)⁶¹⁵, донька священника п'ятицького любецького

V

– Тетяна Іванівна

Д.: Михайло Григорович Сьєко, козак⁶¹⁶

6. Василь Іванович..... 5

7. NN Іванович..... 5

– Настасія Іванівна..... 5

Ч.: Мартин Маслаковець (бл.1743–1788–?), абиткований в.т.⁶¹⁷.

Під 1744 р.відомі любецькі козаки Василь Савич, Іван Савич, малорунтний козак с.Губарі Корній Савич⁶¹⁸. З 1748 р. нам відомі Марія Савичева – дружина в. т. Тихона Костянтиновича⁶¹⁹. У тому ж році в с.Вербиченні мешкав козак Василь Костянтинович Савич⁶²⁰. 1751 р. козачка Феодосія Савичевна судилася з Настасією Григоріївною Красковською, яка їй вичинила 1749 р. 20 рублів⁶²¹. У 1753 р. знаходимо володінця любецького козака Василя Савича у с.Зелені та Красовському⁶²². У с.Лобатині жили козаки Данило савич Савенко і його брат Йосип (1751)⁶²³. Під 1754 р. зустрічаємо любецького сотеного осавула Корнія Савича⁶²⁴.

⁶¹⁴ ЦДІАУ – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арк. 604а.

⁶¹⁵ ЦДІАУ – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арк. 216–217.

⁶¹⁶ Список водяних мельниц Чернігівського полку (1742 года). (С предисловіем А. Лазаревского)... – С. 104.

⁶¹⁷ ІР НБУ, Ф. VIII, № 525, Ч. VI, С. 69.

⁶¹⁸ ЦДІАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19337. – Арк. 35.

⁶¹⁹ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арк. 604а.

⁶²⁰ ЦДІАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19328. – Арк. 111.

⁶²¹ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арк. 277.

⁶²² ЦДІАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 11481. – Арк. 517а.

⁶²³ ЦДІАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19357. – Арк. 83.

⁶²⁴ Описавше рек и речек Чернігівського полку в 1754 году. (Под редакцией А.М.Лазаревского)... – С. 33.

У 1769 р. серед козаків Любецької сотні знаходимо Івана Савицького⁶²⁵. 1785 р. серед мешканців с.Убокичі знаходимо прапорщика Андрія Савича⁶²⁶. У 1792 р. відомий в. т. Тарас Савич⁶²⁷.

СОНИГИ:

I

1. Павло Сонига (1642) – любецький підхлітч.

II

2. Федор Павлович..... 1

III

3. Хома Федорович..... 2

IV

4. Федір Хомич (?–1681–1724–?) – козак с.Себерез Ройської сотні, службу розпочав з 1701 р.. Брав участь в походах 1701, 1702, 1705, 1707, 1708, 1710, 1711, 1715, 1719, 1721, 1722 рр.⁶²⁸ хорунжий полкової артилерії Чернігівського полку..... 3

V

Андрій Федорович..... 4

VI

6. Кирило Андрійович..... 5

VII

7. Андрій Кирилович (1835)..... 6

Родичі Андрія були козаками⁶²⁹.

В розписі не найшлях: любецький сотник Сонига (Сонига) Василій Іванович (1782). Козаки с.Сибереж Михайло, Яків, Михайло, Степан, Павло і Степан Сониги (1793)⁶³⁰. Загалом у селі проживало і в'їзні родичі Сониг, загальною кількістю 19 чоловік⁶³¹.

СИЛИЧІ:

З 1657 по 1663 р. уряд чернігівського полковника займав Юрійовий Силич (?–1627–1663.18.09.)⁶³². Скупі дані засвідчують, що він був «славетно уроджений» (1661), тобто відхлітч. Стан товаришем полку Чернігівського (?–1654–1656). 1654.20.04. від полковника

⁶²⁵ ЦДІАУ. – Ф. 108. – Оп. 2. – Спр. 1051. – Арк. 14.

⁶²⁶ ЦІМ. – Ал. – 57; Тар Савич. – Ал. – 2268. РДА. – Ф. 1343. – Оп. 17. – Ч. 2. – Спр. 4831. – Арк. 6.

⁶²⁷ ДАЧО. – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 17. – Арк. 191–191а.

⁶²⁸ ЦДІАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1378. – Арк. 140а.

⁶²⁹ ДАЧО. – Ф. 131. – Оп. 1. – Спр. 266. – Арк. 35–36.

⁶³⁰ ДАЧО. – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 28. – Арк. 270.

⁶³¹ ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 23. – Арк. 304.

⁶³² Кришчев В.В. Українська козацька старшина. Ч. 1. – С. 100

ка чернігівського отримав універсал на ґрунті Тополовину, Кондратовину, Сепковщину поблизу Старого Білоуса. Від Богдана Хмельницького отримав універсал на «млин старай, на Белоусове реке сточай»⁶⁰². У 1661 р. з гзгада про «сдавнього пана», «кошака з обивателі Петрушівського» Кирила Богдановича, який продав Сидичу половину острова Гатупа поблизу р.Свечи і с.Стаски⁶⁰⁴.

Іоанникій Сидич був одружений з донькою бургомістра Чернігівського магістрату Савенію Василівною Радченко (?-1645-1674-?). Третім у козацькому реєстрі 1649 р. зафіксований Хома Радченко⁶⁰⁵. Не виключено, що це її брат. Місце його в реєстрі засвідчує козацько-старшинський статус. Зрозуміло, що Радченки і Слободятькі були складовою того угрупування в полку, яке привело до перемоги Сидичів.

Відомий рідний брат Іоанникія Степан Сидич – вояковий чернігівський сотник (?-1661). У 1661 р. він був у в'язниці у пана Чернецького в Тикатині «з московським лядом сіжку»⁶⁰⁶. У листі до брата 1661.25.07. згадував ще живу матір і дідька Василя Мальцевича (не дає підстави стверджувати, що мати чернігівського полковника Іоанникія Сидича була з роду Мальцевичів). Невідомо скільки часу Степан знаходився у в'язниці, але після скінчення брата з полковництва залишився живим. Під час гетьманства Брюховецького був відсутній від керівних посад (зазначений лише як «его милости пан, казак побыватель Черниговский»). При Многогрішному знову стає сотником (?-1670-?), при Самойловичі деякий час також стояв на чолі чернігівської сотні (?-1677.02.-?) Без сумніву значний вплив на його суспільний статус мав шлюб з донькою генерального судді Єфимію Іванівною Домонтович.

Нам відомий підсудцюк Василь Сидич, який на початку XVIII ст. віддає «на откуп...за полшеста рубля» Змійське озеро (що на Зміївщині) любецькій міщанині Ганні Котляр⁶⁰⁷.

Вже згаданий нами Іван Сидич у 1712-1713 рр. був наказним Чернігівським полковником⁶⁰⁸. У 1725 р. він згадується як

чернігівський городовий атаман⁶⁰⁹. Серед козаків Чернігівського полку знаходимо з. т. Остапа Сидича.

Але у 1740 р. любецьким сотником був Василь Сидич, тоді ж він придбан у Івана Пушкарєнка «ґрунт» у с.Красноівське, а 1747 р. докупив маєтності Пушкарєнків – значну частину Пушкарєнщини та млин «с тремя каменами»⁶¹⁰. У 1741 р. в Чернігові мешкала удова городового атамана Івана Сидича Сидорихи⁶¹¹. У 1742 р. на р.Снов під Седівом знаходимо млин з. т. Остапа Сидича, на р.Білоусі біля с.Рюкиця та р.Свині під с.Терехівкою – млин вояковийого канцеляриста Василя Сидича, надані ще його діду Остапу Сидичу за універсалами гетьманів І.Самойловича, І.Маєкси та І.Скоропадського. Любецький сотник Іван Сидич тоді ж володів млином на р.Коваль. Вже згаданий вояковий канцелярист Василь Сидич у 1744 р. володів у різних селах 14 дворами з селянцями⁶¹².

На р.Свині тоді ж знаходимо млин вояковийого канцеляриста Антона Сидича і уділи Останіна Сидич. О.Лазарєвський згадував Антона Сидича як в. т. і володаря маєтностей у с.Терехівка⁶¹³.

З 1747 по 1764 р. уряд любецького сотника займав Василь Іванович Сидич. Іван Іванович Сидич став з.т. Київського полку (1759)⁶¹⁴. У 1764 р. Василь Сидич був підсудком Чернігівського повіту⁶¹⁵.

СЕЛЕЦЬКІ:

В універсалі любецькій вляхті 1670 р. гетьмана Д.Многогрішного зустрічаємо Семена Селицького⁶¹⁶.

⁶⁰² Там само. – С. 37, 39.

⁶⁰³ Васильєв І.П. Генеральное следствие о маєтностях Черниговского полка. – Чернигов, 1908. – Вып. III. – С. 36; Личный состав малороссийской козацкой старшины в 1725 году. (Из архива Я.М.Маревича). – ... – С. 5.

⁶⁰⁴ ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 658-660.

⁶⁰⁵ ЦДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19336. – Арх. 15.

⁶⁰⁶ Список вольных мельников Черниговского полка (1742 года). (С предисловием А. Лазаревского) ... – С. 110, 116, 121; Лазаревский А.Л. Очерки и заметки по истории Малороссии. – С. 73.

⁶⁰⁷ ЦДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19338. – Арх. 102; Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 728; Спр. 7. – Арх. 826 ая.; Спр. 8. – Арх. 66-66б.; Откликные рек и речи Черниговского злата в 1754 году. (Под редакцией А.М.Лазаревского). – С. 19.

⁶⁰⁸ ЦДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 15734. – Арх. 2.

⁶⁰⁹ Милорадович Г.А. Материалы для истории Малороссии. Из архива графа Милорадовича. – К., 1890. – С. 5.

⁶¹⁰ Микитин В.А. Очерки социальной истории Украины в XVII-XVIII ст. – С. 62.

⁶⁰² Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник... Т. 4. – С. 627.

⁶⁰³ Там само.

⁶⁰⁴ Реєстр Війська Запорозького. – К., 1995. – С. 477.

⁶⁰⁵ ІР НБУ. – Ф. XIV, № 162, арх. 8.

⁶⁰⁶ ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 362а; Акты фамилии Полуботок в 1669-1734 г. (Из архива Графа Милорадовича). – С. 26.

Серед інших представників цього роду слід згадати «уставника» Троїцько-Львівського монастиря Серафима Селівського (1707).

У 1711 р. удова Катерина Циганкова-Селівська (за другим чоловіком – Богданович), першим чоловіком якої був з. т. Чернівецького полку Семен Селівський (Селівський), разом з синами Серафимом та Леонтієм, продав П.Полуботку Кувечинський «грунт». У продовжому листі зауважувалося, що це земля вона отримала «от предков своих з дому пана Страйковського». Два її сини – Федір та Василь «я неколю турецкую попалися і если живи члди Бог несть». У 1716 р. Катерина Ждановна (улюбленої охочий була властичі з таким прізвищем), родичка вже згаданой Катерини Циганковой-Селівской, підтвердила цю продаж.⁶⁰⁷

З. т. Василь Селівський (?–1664–бл.1714) той ж деякий час володів с.Голубичама. Він, мабуть, одне і те ж лице з сотником дівичимом Ніжківським полку Василем Семеновичем Селівським⁶⁰⁸, родич гілки роду якого зроби в М.Модзалевській.

СЕМАКОВИ (СЕМАКОВИ-ЗЛОБИЦЬКІ):

Були побітовані за часів О.Гайтгольда

(1471–1480), який надав у маіність Семаковичам-Злобичкам⁶⁰⁹ Моравельську землю, де вносили с.Семаки. Згодом Семаковичі стали носити прізвище Злобичських чи Злобичьких-Семаковичів⁶¹⁰. Нам відомі також привілеї Сигизмунда III 1623 р. та Владислава IV 1632 р., надані Любові Мурашковиці Хомині Семаковій «на уступление ей отчистого грунту в доме Семаковском». Крім цього, відомий «тестамент» тієї ж доби пана Хоми Семака на «грунта по жезе его поосталие Мурашковские, смежные к хгунтам Вертийковским, также и на хгунта Мудраля», та «тестамент» вже згаданой Любові Мурашковиці пані Фединої Семаковой, який розподіляє маіність між своїми чотирма синами. Останній документ датований 20 лютым 1652 р.⁶¹¹

1676 р. любецькі зем'яни Киндрат Ершево Семак та Киндрат Семак засвідчили продаж Ланком Мартинювичем «плиця с огородам» у Любові священику Григорію Пронкевичу⁶¹².

У 1692 р. Марія Киндратівна Семакова написала «тестамент», за яким усі свої маіності залишила онуку і вихованцю Прокопу Юфимовичу⁶¹³. Після смерті у січні 1693 р. Марії Киндратівни Семаковой Прокіп Юфимович продав свої частки Семаківського «грунту». 1695 р. Олена Паїтвіна – удова померало Федіра Семеновича Семакова продала ще одну частину Семаківського «грунту»⁶¹⁴. У 1725 р. Пархом Семак залишив «тестамент», яким заповідав свою власність семи динькам (дві з них замікли: за Григорієм Вереміенком і Прощьком Сепотю)⁶¹⁵.

СКУТОРИ:

У привілеї Сигизмунда II Августа 1571 р. згадується любецький зем'янин Скугар Логінович, який утримував Обишвещку землю⁶¹⁶. У 1687 р. Миката Скугор «з сибрами» подав скаргу на любецького священика Григорія Пронкевича «о захвате земель...за Наторию бравою любецкою ку улицы Говчарьской»⁶¹⁷. В подальшому Скутори продовжують конфліктувати з Григорієм Пронкевичем (у 1689 р. два брати і «кренні» Миката, Петро, Тимох і Миката Скугари)⁶¹⁸. У привілеї гетьмана Д.Многорішного від 21 березня 1670 р. згадується любецький влохочі Іван Скугор⁶¹⁹. 1693 р. Ганна Андріана Скугар-Сакарьса (дружина Стефана Чумака)⁶²⁰ продала Д.Посудельському значну частину Скугареського «грунту»⁶²¹. У 1703 р. Миката з «братом своим меньшим» Опанасом продали Скугарещину Полуботкам. Співласниками цього володіння був любецький горюновий атаман Семен Васильович та інші «сбрии» на прі-

⁶⁰⁷ Любешкий архів графа Милорадовича. – С. 239.

⁶⁰⁸ Миллер Д.П. Архивы Харьковской губернии. – С. 319.

⁶⁰⁹ Акты фамилии Полуботок с 1669–1734 г. (Из архива Графа Милорадовича). – С. 11–12, 15–17.

⁶¹⁰ ІР НБУ, Ф. 1, № 66125, арк. 1.

⁶¹¹ Камини Н.М. Матеріали по історії козацього землекладення (1494–1698) ... – С. 27. Акты об украинной администрации XVI–XVII вв. // Архив Еды-Западной России. – К., 1907. – Ч. VIII. – Т. V. – С. 228.

⁶¹² Любешкий архів графа Милорадовича. – С. 245.

⁶¹³ ІР НБУ, Ф. 1, № 62642, арк. 1.

⁶¹⁴ Милош В.А. Очерки социальной истории Украины в XVII–XVIII вв. – С. 62.

⁶¹⁵ Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник... Т. 4. – С. 193.

⁶¹⁶ ЦДДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Стр. 7. – Арк. 865, 866.

⁶⁰⁹ Акты фамилии Полуботок с 1669–1734 г. (Из архива Графа Милорадовича). – С. 34–35, 48–49.

⁶¹⁰ Модзалевский В.Л. Малороссийский родословник... Т. 4. – С. 588–590.

⁶¹¹ Jabłkowski O.W. Zrodła dziejowe. – Warszawa, 1897. – Т. XXII. – С. 629.

⁶¹² Jabłkowski O.W. Pisma. – Warszawa, 1911. – Т. III. – С. 34.

⁶¹³ Миллер Д.П. Архивы Харьковской губернии // Труды Харьковского предпринимательного комитета по устройству XII Археологического съезда. – Харьков, 1902. – Т. 2. – Ч. 1. – С. 319.

дівши Скутори. 1712 р. Петро Скутор з синами Йосифом та Кириллом, «маючи часті в своїх сиборах», яка знаходилась поруч з поділлям Д.Посудівського, продають її останньому за 10 талерів. У 1714 р. Маврига Скутар продан ниву у с.Скутарика Степану Рубаненку з братом⁶⁶². В цьому ж році Опанас Скутар продан урочище «Скутар» Степану Рубаненку і його брату Семену⁶⁶³. 1715 р. знаходимо в с.Скутарі Пелагею Андріїву Скутарівну-Шумову, яка разом з дітьми Яцьком та Василем Івановичами Ждановичами продала Д.Посудівському ще одну частку Скутарівщини. Брати Іван (?-1689-1724-?) і Григорій Миколайович (?-1689-1744-?) Скутори розпочали службу з 1709 р⁶⁶⁴. У 1724 р. вони продали свої землі Павлу Коваленку «з братською» за 20 талерів. У середині XVIII ст. у цьому ж селі мешкав козак Яків Скутар, 35 років, з дружиною Марією уродженкою с.Плахів, та шістьма дітьми віком від 1 до 12 років. 1746 р. мешкав с.Голубий Андрій Скутарський «з сиборами» продав частину своєї землі б. т. С.Полуботку⁶⁶⁵. У 1792-1793 рр. своє дворянство доводили козаки Скутори-Скарські, які мешкали у с.Новий Білоус. Своїми предками вони називали польських і литовських шляхтичів⁶⁶⁶.

СЛОВОДЕЦЬКІ:

I

1. Григорій (?-1600-1637-?) – шляхтич. 1637.9.07. куни у левського війта Семена Дула синожать «у Ворихонці»⁶⁶⁷

II

2. Стефан Григорович (?-1620-?) – шляхтич.....I
 3. Ієак Григорович (?-1663-1693-?) – шляхтич, власник маєтності у с.Донатині, поблизу Каменецького озера. Мав «часті грунти у Матисевском острові у Суховречіні», який у 1693 р. сиродан⁶⁶⁸. Бургомістр чернігівський (раніше 1693).....I
 – Ганна Григорівна (?-1630-?).....I

Ч.: Василь Радченко, бургомістр чернігівський

III

4. Михайло Степанович (?-1641-1680-?) – родич Іоанкія Селіча⁶⁶⁹ (його батько був рідним братом матері дружини Салача), писар польковий Чернігівського полку (місцеві 1671.01.-1672.05.-1673 – раніше 1674.11.)⁶⁷⁰.....2

5. Юрій (Георгій) Ісакович (?-1683-1703-?) – у 1703 р. сиродан батьківську маєтність жителю лонатинському Івану Калениченку⁶⁷¹.....3

IV

– Марія Михайлівна.....4

Ч.: Михайло Філонович

– Олена Михайлівна (бл.1680-1742-?) – жителя с.Рінок. У 1703 в Рінках народила сина Федора.....4

Ч.: Федір Юрійович Вакурянський (?-бл.1713)

ТАРАСЕВИЧІ-ВЕЛИЧКОВСЬКІ:

На думку О.Яблонського, цей рід був нобілітований за часів О.Гаштольда (1471-1480), який набував ім.Сльчанську землю⁶⁷². У 1548 р. Іван Тарасевич був свідком у П'ятишній церкві Любецької. У цркви св.Симеюнда II Августа 1571 р. серед землі любецької околиці згадується Назар Тарасевич, якому підтвердили право користуватися Сльчанською землею⁶⁷³. Серед постраждалих від старостинського збройного нападу були Сидір Величковський, Клим Меходович Величковський, Павло, Пантелей, Екі, Григорій (?-1660⁶⁷⁴-?), Ілля, Андрій, Юрик, Михайло Демидович Величковський⁶⁷⁵. 1642 р. Тарасевич-Величковські, разом з іншими шляхтичами зовку були позбавлені шляхетства М.Каливасяном⁶⁷⁷.

ДЕМИДОВИЧІ:

⁶⁶² ІР НБУ, Ф. XIV, № 163, арк. 8.

⁶⁶³ Бронков В.В. Українська польська старшина Ч. I. Урядовці гетьманської адміністрації: Реєстр. – К., 1997. – С. 93.

⁶⁶⁴ ІР НБУ, Ф. I, № 62472, арк. 1.

⁶⁶⁵ Jabłkowski O.W. Pisma. – Warszawa, 1911. – Т. III. – С. 34.

⁶⁶⁶ ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арк. 215об.

⁶⁶⁷ ЦДАУ. – Ф. 37. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арк. 851, 868, 868об., 871-872, 873, 873об., 874-875об., Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19337. – Арк. 61.

⁶⁶⁸ Миклодавич Г.А. Любець Чернігівської губернії Городицького уезді. Родина преноближеного Антонова Петерського. – М., 1871. – С. 106.

⁶⁶⁹ Ковалюк Н.М. Матеріали по історії козацького землекористування (1494-1698) ... – С. 26. Акти об українській адміністрації XVI-XVII вів // Архів Етно-Західної Росії. – К., 1907. – Ч. VIII. – Т. V. – С. 228.

⁶⁷⁰ Любецький архів графа Миклодавича. – С. 232.

⁶⁷¹ ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 252. – Арк. 40.

⁶⁷² Литвинський В. Учень шляхтич у великому панстві під проводом гетьмана Богдана Хмельницького... – С. 453.

Василь Демидович (1670)-любешаній шляхтич, згадується серед багатьох шляхетсько-козацьких

Родян у привілеї гетьмана Д.Многогришного⁶⁷⁹.

Під прапорами Б.Хмельницького загинув як козак «відомий перед повстанням жовнір війська Речі Посполитої» Йосиф Велешкий (Величковський)⁶⁸⁰. 1660.1.05. любешаній «обшатель» Омельян Тарасевич з дружиною Федосею продав любешанському священику Григорію Прокшевичу «осгород» (колишній Стосаківський)⁶⁸¹. 1670 р. Прокш Величковський отримав разом з іншими шляхтичами Любешанського замку універсал від гетьмана Д.Многогришного⁶⁸¹. 1674 р. Іван Тарасевич займав уряд «єришівського «буриштра», тоді ж він згадується як «паместник войтовський». Вочевидь, що він займав цю посаду (можливо в деяких перераху) протягом майже двадцяти п'яти років. Останній згадка про нього у вересні 1698 р.⁶⁸². У 1696 р. Величковські називали «старинними людьми» і одними із власників Величкощини. Серед «сиритів» цього групу знаходимо Миколу та Василя Тарасевичів, Миколу та Прохву Величків (Величковських)⁶⁸³. Прийшло ще одного Величковського – Янука, знаходимо у копії купчого запису 1707 р. 1713 р. козаки с.Велички Якуб Тарасевич, Микола та Васко продають Дробинській «грунт» П.Полуботку за 400 «золотих готових грошей». Микола Тарасевич з одного двора і грунту служили з племінником Павлом Романовичем і Григорієм Тарасевичем (1724). Сам Микола Тарасевич розпочав службу з 1687 р., брав участь у 17 бойових походах, став куріньним отаманом місцем любешанським⁶⁸⁴. 1717 р. Василь та Якуб Тарасевичі продали П.Полуботку «грунт» на р.Вертеві біля с.Недавичів⁶⁸⁵. У 1751 р. в с.Сухих Величках проживали козаки Павло Якубович Тарасевич з братами Семеном і Павлом, а також Ілля Романович Тарасевич з братом Остапом⁶⁸⁶.

1718 р. Іван Скоропадський надає ніжніському полковому хорунжому Івану Величковському с.Ільїні Вертевської сотні. У 1727-1736 рр. Іван Васильович Величковський згадується як осавул Ніжніського полку, у 1734-1739 рр. – як ніжніський обозний. У 1744 р. ніжніський полковий обозний Величковський володів 25 селянськими дворами та 4 млиніми колами.

У 1720 р. у с.Величці мешкали Артем та Яків Тарасевичі⁶⁸⁷. Хтось із Тарасевичів входив у 1722 р. до складу Гетьманської канцелярії, серед його обов'язків був, зокрема, розгляд судових справ⁶⁸⁸. У 30-ті рр. XVIII ст. знаходимо у с.Величці малогрунтових козаків Василя, Павла, Романа, Івана та Григорія Тарасевичів⁶⁸⁹. У 1741 р. козак любешанської сотні Тарасевич володів частиною с.Недавичів. У с.Величці у 1744 р. жили малогрунтові козаки Іван та Купрій Тарасевичі, у с.Копитин мешкали «малогрунтовою» удова Івана Тарасевича, у с.Коселі володів «грунтом» з. т. Йосиф Величковський. 1750 р. Сава Величковський був любешанським сотником. Серед козаків Любешанської сотні у 1762 р. знаходимо Івана Тарасевича⁶⁹⁰.

ТЕРЕМЕЦЬКІ:

І

1. Павло (?-1670-1724-?) – службу розпочав з 1687 р., товариш сотні любешанської (1708.04.). Взяв участь у 18 бойових походах⁶⁹¹

Д.: Настасія Красковська

2. Демид (?-1670-1724-?) – службу розпочав у 1687 р.

3. Дем'ян – згадка 1709 р.⁶⁹².

II

3. Іван Павлович (?-1731-1751-?) – козак с.Сухі Велички (1751)⁶⁹³.....1

4. Йосип Павлович (?-1731-1751-?) – козак с.Сухі Велички (1751).....1

⁶⁷⁹Мазовин В.А. Очерки социальной истории Украины в XVII-XVIII ст... – С. 62.

⁶⁸⁰ Там само. – С. 153, 157.

⁶⁸¹ Любешань архив графа Милорадовича... – С. 232.

⁶⁸² Мазовин В.А. Очерки социальной истории Украины в XVII-XVIII ст... – С. 62.

⁶⁸³ ЦДДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арх. 28, 31.

⁶⁸⁴ ЦДДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 899-901а.

⁶⁸⁵ ЦДДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1378. – Арх. 163.

⁶⁸⁶ ЦДДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арх. 738; ДАЧО – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 395. – Арх. 887; Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 1. – Арх. 119-128; Акты французской Польше в 1669-1734 г. (На архиве графа Милорадовича)... – С. 36, 47, 49.

⁶⁸⁷ ЦДДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19357. – Арх. 74 м.

⁶⁸⁸ ЦДДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арх. 1183-1183а.

⁶⁸⁹Лазаревский А.Л. Очерки из истории Гетманской канцелярии за 1722-1723 гг... – С. 8.

⁶⁹⁰ ЦДДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19361. – Арх. 170.

⁶⁹¹ ЦДДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19336. – Арх. 330; Спр. 19337. – Арх. 36, 66а; Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арх. 61-63а; Ф. 108. – Оп. 2. – Спр. 161. – Арх. 64.

⁶⁹² ЦДДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1378. – Арх. 172.

⁶⁹³ ІР НБУ, Ф. 1, № 62648, ар. 1.

⁶⁹⁴ ЦДДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19337. – Арх. 73.

ТУПИЦІ (ТУПИЦЬКІ):

Були nobilitовані Сигізмундом II Августом (1548–1572), який надав Тупицям Макововську землю, згодом тут виникає с. Тупиців. (721). 30 серпня 1641 р. Іван, Федір, Сергій, Яків та Тимофій Тупиці отримали привілей Владислава IV, який засвідчував шляхетські «вольності» цього роду⁶⁹⁴.

I.

1.NN

II.

2.Омельян Тупиця.

III.

3.Давид Омелянович (?–1655–1685–?) – козак (1685), мешкавець с.Антоновичі⁶⁹⁵.....2

IV.

4. Логвин Давидович (?–1675–1624–?)–службу розпочав з 1694 р.⁶⁹⁶. Брав участь в 11 бойових походах. Грамотний⁶⁹⁷.....3

В родині не війшли: хорунжий Тупицький, брав участь у «Гидляському» поході (1725), сотенні осавул Петро Тупицький (1725) – служив у Коронській сотні Ніжняньського полку⁶⁹⁸. Василій Тупиця (1741, 1744), «грунтовий» козак с.Антоновичі. Тимох Тупиця (1744), «посподитий» та немаючий худоби козак Городилянської сотні⁶⁹⁹. Іван та Онанас Тупиці (1792), сотенні хорунжі⁷⁰⁰. 1792 р. у с.Тупиців мешкало загалом 34 Тупиці, усі вони були козаками⁷⁰¹. Рід користувався гербом Любеч⁷⁰².

УГРОВЕЦЬКІ:

Княжна Олена Ружицька вийшла заміж за одного з Угровецьких, а князь Роман Ружицький не видав їй придане

(1606)⁷⁰³. Костянтин Угровецький був сотником полковим чернігівським (?–1650.04.–?). Він був одружений з Ганною Степанівною N. Вони мали сина і доньку, яка вийшла заміж за священника Карпа Рогачевського⁷⁰⁴.

УСТИМОВИЧІ:

Василь (?–1651 – бл. 1707) – сотник любецький (?–1681.04.–1686.08.–?), осавул полковий чернігівський (?–1687.01.–?)⁷⁰⁵, сотник любецький (?–1687.11.⁷⁰⁶–1689.09.–?), осавул полковий чернігівський (?–1690.05.–1695.01.–?), сотник любецький (?–1698.05.–1699.04.–?), (?–1701.06.–?). «Тестамент» 1707.16.11.⁷⁰⁶. Серед його майна було «дзе слободки Маліе Буду и Отписоніе з млинком вешнякомым и валюшнєю, в сотні Любечкой будучье», Посохівка, Степ'яке Будиніе, озеро Свїте, грунт Фавєвський, слободка Мутичє в острові Густевському, млин з військовими частинами на р.Варі біля Старого Мостища, два двори в Чернігоні (один – за Стражнем, другий – поблизу благовіщенської церкви), два двори в Любечі, двір у с.Велика Весі, с.Плехтіва⁷⁰⁷.

Д.: 1) NNN

2) Райна N Буджанка

– Настасія Василівна (?–1687 – бл. 1724). Заповіла всі свої маєтності другому чоловіку (1724.23.01.).

Ч.: 1) Семен NN

2) Іван Самойлович Мокрієвич, б.т. 1717.31.05. отримав гетьманський універсал на майно свого тестя.

ХУДОЛІІ:

I

1. Гапон

II

2. Кирило Гапонович (?–1714⁷⁰⁸) – писар любецький (?–1687–?)⁷⁰⁹

⁶⁹⁴ ДАЧО. – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 28. – Арх. 298ав. – 300

⁶⁹⁵ ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арх. 551ав. – 552.

⁶⁹⁶ Акты фамилии Подуботок с 1669–1734 г. (На архиве Графа Милорадовича) ... – С. 17.

⁶⁹⁷ ЦДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1378. – Арх. 168 ав.

⁶⁹⁸ Личный состав малороссийской козацкой старшины в 1725 году. (На архиве Я.М. Мартынова.) ... – С. 21.

⁶⁹⁹ ЦДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1933в. – Арх. 32; Спр. 19337. – Арх. 61, 408ав.

⁷⁰⁰ ДАЧО. – Ф. 86. – Оп. 1. – Спр. 28. – Арх. 298–298ав.

⁷⁰¹ ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Спр. 23. – Арх. 299ав. – 300; Ф. 144. – Оп. 1. – Спр. 204. – Арх. 151ав.

⁷⁰² Лужанский В.К., Медялевский В.Л. Малороссийский гербовник. ... – С. 189.

⁷⁰³ Опись актовой книги Киевского центрального архива. – К., 1878. – № 10. – С. 25.

⁷⁰⁴ Акты фамилии Подуботок с 1669–1734 гг. ... – С. 12.

⁷⁰⁵ ІР НБУ, Ф. 1, № 62614, арх. 1.

⁷⁰⁶ Медялевский В.Л. Малороссийский родословник. ... – Т. 3. – С. 576.

⁷⁰⁷ Медялевский В.Л. Малороссийский родословник. ... Т. 3. – С. 575.

⁷⁰⁸ ЦДАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1378. – Арх. 193ав.

⁷⁰⁹ ІР НБУ, Ф. 1, № 62614, арх. 1.

Д.: Євдокія NN (?–1695–1724–?), крім двору у Любечі ма-
ла діур у Пирятині.

II

3. Мойсей Кирилович – б.т.

Д.: Марія Іванівна Войтехович

III

– Параска Мойсейвна

Ч.: (?–1756–1787–?) Іван Іванович Товстоліс, в.т.

ЩУКОВСЬКІ (БОКЕВИЧІ-ЩУКОВСЬКІ, БОКЕВИЧІ):

Ф.Гумзлевський вискав Бокевичів-Щуковських (або Боке-

в-Щуковських) однією із гілок роду Бокеев – пашадів Смолен-
ських князів. Родина була nobilitована за часів любецького дер-
жавця О.Гаштольда, який надав їм Щуковщину⁷¹⁹. У 1611 р. зна-
ходимо серед шляхтичів, що постраждали від розбійного нападку
М.Калиновського, Максима, Богдана, Товсера та Івана Щуковсь-
ких⁷²¹. 1642 р. любецький земліанин Данило Бокевич-Щуковський
разом з Масловичами отримав привілей Владислава IV на Щуков-
щину⁷²¹. 1644 р. мешканці с.Убежичі Данило Бокевич-Щуковсь-
кий, разом з рідним братом Яном Щуковським та родичами – Сте-
фаном, Максимом, Савою, Сергієм, Богданом, Овсієм, Герасимом,
Паштелеєм та Ничипором Масловичами-Щуковськими
«братья от роконых стрічных своїх» Настасії Зелькової Щуков-
ської, «братовое стрічное и цорюк еє» Маланія та Сали Щуковсь-
ких, «яко дедичов і дедичов сполных, до грунтоу Щуковських
принделкальчех», скаржаться на любецького пхлхтича Мануїла
Данича, Останній «маючи за малжонку себе прыреченую Зинаїду
Масловичевну «дедичку до тых же грунтоу Щуковських належачу»,
намагався за її доновою захопити сусідські землі⁷²³.

I

1.NN

II

⁷¹⁹ Гумзлевський Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епар-
хии. – Чернигов, 1874. – Кн. 6. – С. 233; Jablonowski O.W. Zrodla dziejowe –
Warszawa, 1897. – Т. XXII. – С. 639; Jablonowski O.W. Pisma. – Warszawa,
1911. – Т. III. – С. 35.

⁷²¹ ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Стр. 232. – Арх. 40.

⁷²² РДІА. – Ф. 1343. – Оп. 17. – Ч. 2. – Стр. 4831. – Арх. 6, 7–9.

⁷²³ РДІА. – Ф. 1343. – Оп. 17. – Ч. 2. – Стр. 4831. – Арх. 1–3, 7–9.

2. Михайло NN Щуковський.

3. Василь NN Щуковський

III

4. Григорій Михайлович – козак с.Убежичі..... 2

V

5. Яків Григорович 4

6. Михайло Григорович 4

V

7. Данило Якович Бокевич-Щуковський..... 5

8. Марко Якович 5

9. Василь Якович⁷²⁴ 5

В розпис не ввійшли: Опанас Євсейович⁷²⁵, Мелех та Гаври-
ло Щуковські, любецькі зем'яни (1659)⁷²⁶, Мартин Стефано-
вич Щуковський (1710) «обитатель Убежичий»⁷²⁷. У середині
XVIII ст. у с.Кисле мешкали Іван, Марко та Кидрат Щуковсь-
кі. Вони називають своїм предком «кисловського гарманша» Суп-
руна Щуковського. Є тут і козак Костюченка, батьком якого був
Костяк Щуковський⁷²⁸. Василій Бокевич (1781) – козак Любечь-
кої сотні, дружина – Марія Петрівна Красковська⁷²⁹. 1764 р.
яке загаданий козак Василь та Михайло Бокевичі-Щуковські во-
лодіють у с.Убежичі 6 селянами⁷³⁰. 1792 р. у с.Кисле мешкало 33
Щуковських, віком від 3 до 100 років. Найстарішим був Авдир
Степанович Щуковський, його дружині Наталі було 95 років.
Усі Щуковські були занесені до козацького окладу⁷³¹.

Серед інших представників цієї родини можна згадати губер-
нського секретаря Михайла Григоровича Бокевича – Щуковського⁷³².

ЮРКОВИЧІ:

У привілей Сигізмунда II Августа 1571 р. згадується любе-
цький зем'янин Остап Юркович, який утримував «Голенасовсь-
кий» (Голенищовський) «грунт»⁷³³.

⁷²⁴ РДІА. – Ф. 1343. – Оп. 17. – Ч. 2. – Стр. 4831. – Арх. 21–22, 57.

⁷²⁵ ІР НБУ, Ф. 1, № 62629, арх. 1.

⁷²⁶ Любечий архив графа Малороздольна... – С. 229.

⁷²⁷ ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Стр. 6. – Арх. 1075–1076.

⁷²⁸ ЦДАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Стр. 6. – Арх. 572ав.

⁷²⁹ РДІА. – Ф. 1343. – Оп. 17. – Ч. 2. – Стр. 4831. – Арх. 4–5.

⁷³⁰ РДІА. – Ф. 1343. – Оп. 17. – Ч. 2. – Стр. 4831. – Арх. 17–20.

⁷³¹ ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Стр. 23. – Арх. 349–350, 366.

⁷³² РДІА. – Ф. 1343. – Оп. 17. – Ч. 2. – Стр. 4831. – Арх. 17–20.

Йосип Титович Юркевич (1719), козак с.Грабів, Микола Юркевич – сотенний хорунжий (сер.ХVІІІ ст.)⁷²⁴.

ЮШКЕВИЧІ-КРАСКОВСЬКІ (ЮШКЕВИЧІ, ЮСКЕВИЧІ, КРАСКОВСЬКІ, КРАСОВСЬКІ):

Ф.Гумілевський знаєди роду любецьких шляхтичів Юшкевичів нагадаєми бояр Юшкевичів часів існування Чернігівського князівства. Можливо, що цей рід брав свій перипозначок на Волині, де в останній чверті ХVІ ст. мешкала родина Ошкеничів (Юшкевичів)⁷²⁵. Перша відома нам згадка про побілітання цієї родини відноситься до часів королювання Сигізмунда ІІ Августа. У 1619 р. любецькі шляхтичі Данило і Пархом Юшкевичі підтвердили своє право на володіння Голенищівською землею з островом Красна града. В універсалі Владислава ІV підтверджувалось володіння придбанем за гроші Красковським островом, яким обопільно володіли Юшкевичі та Богуші, та «особо» – Королевсько нашню⁷²⁶. 15 березня 1630 р. Владислав ІV надав любецьком зем'янам шляхетством Данилу і Пархому Юшкевичам-Красковським права на володіння трепіною Ройденського «грунту», та підтвердив права на «ледитий» Голенищівської «грунту». У привілей наступного 1631 р. наголошувалось що родина отримала свою побілітання за часів Сигізмунда ІІ Августа. Підтверджувалась володіння островом «Красная Града» на Голенищівському «грунті», окремо гарантувалось володіння Красковським островом, «вишущим правом от некоторых лиц в некое владение приобретеныи», та на «ворубь Кустаринки Карольниць»⁷²⁷. З 1631 р. Юшкевичі згадуються ще як Юшкевичі-Красковські, по назві своєї землістї – Красковський «грунту». 1633 р. Данило і Пархом Юшкевичі-Красковські отримали привілей Владислава ІV «на добра в тракте любецком лезачим», як то остров Обрубийн (Красная Града), яким Юшкевичі-Красковські володіли

разом з Богушами, та остров Красковський, яким володіли Данило і Пархом Юшкевичі-Красковські разом з братами Григорієм, Данилом та Іваном Юшкевичами-Красковськими і з якого несли «службу земську военную»⁷²⁸.

З другої половини ХVІІ ст. нам відомі: Іван Красковський (Красовський) – козак сосницької сотні (1649), сотник сосницький (1651), писар Чернігівського полку (1651)⁷²⁹. Любецький шляхтич та козак Артем Красковський (1656, 1660)⁷³⁰. Під 1656 р. відомо любецька міщанка Сикліта Осипівна Красковська⁷³¹. У 1659 р. Осип Красковський отримав від гетьмана Ю.Хмельницького універсал на с.Волинку з куторами, а 1673 р. універсал гетьмана І.Самойловича⁷³².

Федір Красковський (1675) – любецький шляхтич та козак, урядовець любецького замку (1687)⁷³³. У Любечі відома Марина Красковська (2-1685-1724-?) – вдова з 1705 р.⁷³⁴.

Іван Васильович Красковський (1696) – козак с.Красковське⁷³⁵. Карло Красковський – козак Любецької сотні (1705). Як козак відомі Іван (1706)⁷³⁶, Марко та Данило Красковські (1706)⁷³⁷.

Козак Олександр Красковський (2-1670-1724-раді.1728) – жив у с.Осипів, козак (1706), «ради крайнего своего убийства в жадшем не был походе, тоюмо на форіостах у берега Дисперовского»,

⁷²⁴ Кавказов И.М. Материалы по истории козацкого земледельчества (1494-1668) ... – С. 27; Акты об украинской администрации XVI-XVII вв. // Архив Юго-Западной России. – К., 1907. – Ч. VIII. – Т. V. – С. 228.

⁷²⁵ ДАЧО. – Ф. 133. – Оп. 1. – Стр. 294. – Арх. 67-67а.

⁷²⁶ Гумілевський Ф. Историко-статистическое описание Черниговской старшины // Черниговские старшинские известия, 1863. – №20. – 15 октября. – С. 668. Яношино Н.М. Укрїнська шляхта... – С. 231. x

⁷²⁷ ЦДІАУ. – Ф. 37. – Оп. 1. – Стр. 6. – Арх. 745а. Лазаревский А.Д. Очерки старинных дворянских родов Черниговской губернии. – С. 20-21. РДА. – Ф. 1343. – Оп. 17. – Ч. 2. – Стр. 465а. – Арх. 40-41.

⁷²⁸ Милорадович Г.А. Любеч Черниговской губернии Горюхиного уезда. Родина преподобного Антония Печерского. – М., 1871. – С. 106-109.

⁷²⁹ Лазаревский А.М. Акты по истории земледельчества в Малороссии ... – С. 88-89. Лазаревский А.Д. Очерки старинных дворянских родов Черниговской губернии... – С. 21; Гумілевський Ф. Историко-статистическое описание Черниговской старшины // Черниговские старшинские известия, 1863. – №20. – 15 октября. – С. 670-671; ЦДІАУ. – Ф. 37. – Оп. 1. – Стр. 6. – Арх. 716-716а. 721-726, 745а. Стр. 7. – Арх. 655-656.

⁷³⁰ Див. детальноше: Криковен В., Криковен І. Осипів козацька. – К., 1999. – С. 38; Лещинський В. Участь шляхти у великому повстанні під проводом гетьмана Богдана Хмельницького... – С. 229.

⁷³¹ ЦДІАУ. – Ф. 37. – Оп. 1. – Стр. 6. – Арх. 727. Стр. 7. – Арх. 660-660а. РДА. – Ф. 1343. – Оп. 17. – Ч. 2. – Стр. 465а. – Арх. 44.

⁷³² Лазаревский А.М. Акты по истории земледельчества в Малороссии ... – С. 101-104. ЦДІАУ. – Ф. 37. – Оп. 1. – Стр. 6. – Арх. 713, 718-718а. 720, 745а.

⁷³³ Гумілевський Ф. Историко-статистическое описание Черниговской старшины – Чернигов, 1874. – Кн. 6. – С. 128.

⁷³⁴ ИМ. – Аз. – 2272.

⁷³⁵ ЦДІАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Стр. 1378. – Арх. 193.

⁷³⁶ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Стр. 6. – Арх. 253а. – 284.

⁷³⁷ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Стр. 8. – Арх. 492а. 836-836а.

⁷³⁸ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Стр. 6. – Арх. 199.

«при старости лет» (1724)⁷⁰⁶. Його сестрами були Феся і Настя – дружини любецьких козаків-шляхтичів Терезівдального та Богуща⁷⁰⁷. Його удова Марія Іванівна (?–1708–1728–?) залишалась з синами Іваном (помер до 1728 р.), Олексієм (1733)⁷⁰⁸. Дворянним братом останнього був Іваном Павловичем Красковським⁷⁰⁹.

Любецьким писарем у першій чверті XVIII ст. був Іван Красковський⁷¹⁰. 1710 р. козак любецької сотні Іван Красковський уступив своєму братові Гаврилу землі, отримані від рідного дядька Яшка Красковського⁷¹¹.

У с.Красковське (1726) знаходимо козаків Омеляна Красковського з сипом, «з одного грунту служити». Дружиною Омеляна була Степаніда⁷¹².

Павло Красковський (1736) – б. т.⁷¹³ Андрій Омелянович Красковський – з. т. (?–1738–1742–?)⁷¹⁴. Під 1742 р. відомі його рідний брат Василь Омелянович, дворянський Іван Григорович, та мати Настасія⁷¹⁵. Настасія Красковська (1744), «жителка повіту Любецького», її братом був Василь, сини Іван та Павло. Федір Красковський (1744, 1748) – любецький сотенний хорунжий⁷¹⁶, Д.: Параска⁷¹⁷ 1741 р. у с.Красковське мешкали «малоземельні» і «безхудобні» козаки Герасим та Степан, у с.Осиця – «малогрунтовиі» козак Хома, у с.Скорепець – з.т. Павло, у с.Галабуди знаходимо заможнього козака Оланаса, у с.Мися, Красковське, Довгузи та самому Любеч – володіння з.т. Андрія, Герасима та Федора Красковських⁷¹⁸. 1744 р. знаходимо у

с.Осиця «малогрунтового» виборного козака Юска, у с.Красковське та Клітоні – володіння з.т. Андрія Красковського⁷¹⁹.

У 1742, 1746, 1754 та 1755 рр. посаду любецького сотенного хорунжого обіймав Федір Красковський. Як сотенний хорунжий та житель с.Мися Федір Красковський згадується у «Генеральному опису Лівобережної України». Дружиною Федора була Ірина Дем'янівна Посудевська⁷²⁰.

1748 р. серед «малогрунтових козаків с.Осиці знаходимо Яска Олексійовича, у с.Красковське – Кузьму Елтуховича Красковських, поруч знаходились землі любецького сотенного хорунжого Федора Красковського⁷²¹.

Під 1749 р. відома козачка Настасія Григорівна (за іншими джерелами – Іванівна) Красковська, її синами були Іван та Павло. Останній у 1753 р. складає заповіт⁷²². Вочевидь, що він деякий час був любецьким сотенним осавулом⁷²³. У 1753 р. з. т. Роман Красковський володів «двором» у Любечі, маїстності в.т. Василя Красковського знаходимо у с.Винялах, з.т. Петра Красковського – у с.Красковському та Мисях⁷²⁴. Під 1753 р. зустрічаємо з.т. Петра та Романа Красковських (Красувських)⁷²⁵. У 1756 р. брати Павло та Іван Красковські судяться з сотенним капітаном Семеном Шербіновим. Матір'ю братів була Анастасія Красковська. Федор Красковський у цей час був любецьким сотенним хорунжим⁷²⁶. Анастасія Красковська, дружина вмерлого з.т. Андрія Красковського була вдруге одружена на Григорії Еліссесечи⁷²⁷. 1762 р. Павло Красковський згадується як любецький сотенний осавул, у тому ж році Іван Красковський був з.т. Любецької сотні. Василій Красковський займав уряд Білоуського сотенного осавула, тоді ж у Любецької сотні знаходимо козака

⁷⁰⁶ ЦДІАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1378. – 175лв.

⁷⁰⁷ Любецький архів графа Миколардовича. – С. 254–255.

⁷⁰⁸ Акти фамилій Полуботок с 1669–1734 р. (Из архива Графа Миколардовича). – С. 59; ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арк. 308–358лв.

⁷⁰⁹ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арк. 147–148.

⁷¹⁰ Сетий І. М. Любеч та його округа в 1726 р. – С. 49.

⁷¹¹ Акти фамилій Полуботок с 1669–1734 р. (Из архива Графа Миколардовича). – С. 34. ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арк. 280–281лв.

⁷¹² Сводник Любецького Аптековського монастиря. – С. 55 лв.

⁷¹³ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арк. 271.

⁷¹⁴ Там само. – Арк. 272–273.

⁷¹⁵ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арк. 279–273лв.

⁷¹⁶ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арк. 274–276лв.; Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19328. – Арк. 192.

⁷¹⁷ Сводник Любецького Аптековського монастиря. – С. 71.

⁷¹⁸ ЦДІАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19336. – Арк. 46лв. – 47, 52лв., 216, 297лв., 334.

⁷¹⁹ ЦДІАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19337. – Арк. 61, 66лв., 67.

⁷²⁰ Миколардович Г.А. Любеч и его окрестности. – Сиб. 1905. – С. 65; ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арк. 195, 722, 743 лв.; Спр. 7. – Арк. 876 лв.; Спр. 8. – Арк. 218лв., 361–363, 806лв., 809.

⁷²¹ ЦДІАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19328. – Арк. 104, 109–110.

⁷²² ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арк. 209, 201, 277.

⁷²³ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арк. 7лв., 153лв.

⁷²⁴ ЦДІАУ. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 11461. – Арк. 516лв., 518лв.

⁷²⁵ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арк. 713.

⁷²⁶ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арк. 830–834лв., 839–839лв., 851.

⁷²⁷ ЦДІАУ. – Ф. 57. – Оп. 1. – Спр. 6. – Арк. 203–203лв.

Івана Красковського⁷⁶⁰. Під час проведення Генерального опису Лівобережної України 1765–1769 рр. у с.Красковське знаходимо козака Івана Красковського, 35 років, з дружиною та трьома дітьми, любецького сотеного хорунжого Федора Красковського⁷⁶¹. 1767 р. Іван Красковський згадується як любецький сотенний канцелярист⁷⁶². У Любечкому синодіку знаходимо прізвища з.т. Омеляна Красковського, козаків любецької сотні Федра та Григорія Красковських (1771)⁷⁶³. Марія Красковська (1781), донька умершого з.т. Петра Юскевича-Красковського та Ірини Красковської, дружина любецького козака Василя Бокеняча. Під «ступиним вичистим записом», який передали Василю Бокеню посар Марії Красковської знаходимо відписи сина Ірини Красковської – Івана Петровича, з.т. Павла, воєного Івана, сотеного хорунжого Василя, та сина умершого з.т. Якима Юскевича-Красковського козака Івана⁷⁶⁴. Ревізій 1782 р. зберегла імена багатьох представників цієї родини: в.т. Гаврило, макошинський священик Петро, «значкового товариша син» Іван, в.т. Василь, з.т. Петро, удова канцеляриста «городського Чернігівського суду Ірини, сотенний писар Іван, в.т. Павло Красковських. Козаки с.Красковське були Іван, Онисим, Данило, козачка Ірина, воєний Іван, сотенний осавул Василь, сотенний хорунжий Іван⁷⁶⁵. У с.Убжежках (1785) мешкають б.т. Василь, в.т. Гаврило (знаходимо його і у 1791 р.), в.т. Іван Юскевич-Красковський⁷⁶⁶. Наприкінці XVIII ст. Павла Красковського згадують як осавула Любечкої сотенної канцелярії⁷⁶⁷. Під 1792 р. відомі в.т. Павло, сотенний осавул Василь, «козак Михайло та Іван Петрович, «значний» товариш Чернігівського полку Омелян, який «отправляя на своем иждивении в разных походах, с конх иные жизни свою кончили, воинскую службу»⁷⁶⁸. 1792 р. знаходимо у подушному окладі по Городницькому повіту Юскевичів-Крас-

ковських. Так, у с.Красковське мешкало 84 чоловіки з прізвищем Юскевичі-Красковські, віком від 2 до 72 років, та 81 Юшкевича, віком від 2 до 65 років. Усі вони були козаками⁷⁶⁹.

Родина Юскевичів-Красковських користувалась гербом Паленч⁷⁷⁰.

ЯРМУЛТОВСЬКІ (ЯРМОЛТОВСЬКІ):

У 1657 р. Б.Хмельницький надав любецькому шляхтичу Павлу Ярмултовському «за личиность его в поданю нам фортецы Быховской», універсал, який підтверджував володіння «слом его аласим» Вербичами, та «волок шест с милоном» у с.Горбово, «все тое в тракте Любечом, в полку Черниговском лежачее». За даними Н.Василенко, після «войны лядской» козак Ярмултовский одружується на «дочери шляхетской» Марії Павлівні Ярмултовській⁷⁷¹. У 1667 р. Павло Ярмултовський отримав «впис» з Чернігівської «связкезкой избы» від стольника Кирила Хлонова на володіння с.Вербичами. 1670 р. гетьман Д.Многогрішний надав Мар'їні Ярмултовській універсал, який затверджував за нею право на володіння маєтностями. 1687 р. вона отримала універсал чернігівського полковника Якова Лизогуба на володіння Вербичами. Відомо, що дружиною Якова Бакурницького була пані Ворошило-Ярмултовська, племінниця Ганни Забіли⁷⁷².

Така коротка історія шляхетсько-козацьких родів Любеча і округи.

⁷⁶⁰ ЦДАУ – Ф. 108 – Оп. 2 – Спр. 1051 – Арх. 36т., 36к., 64.

⁷⁶¹ ЦДАУ – Ф. 57 – Оп. 1 – Спр. 6 – Арх. 707тв. – 708, 745тв., 746.

⁷⁶² Там само. – Арх. 208–208 дв.

⁷⁶³ ЦМ. – Аж. – 330 – Арх. 33тв., 71.

⁷⁶⁴ РДА. – Ф. 1343 – Оп. 17 – Ч. 2. – Спр. 4831. – Арх. 4–5.

⁷⁶⁵ РДА. – Ф. 558. – Оп. 2. – Спр. 298. – Арх. 92тв., 54, 56, 59, 62, 64тв., 65тв., 71тв.

⁷⁶⁶ РДА. – Ф. 1343. – Оп. 17. – Ч. 2. – Спр. 4831. – Арх. 6, 9.

⁷⁶⁷ Миколарович Г.А. Любеч Черниговской губернии Городницкого уезда. Родина предводителя Лизогуба Петровича. – М., 1871. – С. 107.

⁷⁶⁸ ДАЧО. – Ф. 86. – Оп. 1 – Спр. 28. – Арх. 302–303.

⁷⁶⁹ ДАЧО. – Ф. 133 – Оп. 1 – Спр. 23. – Арх. 339–343.

⁷⁷⁰ Лукомский В.К., Молдаванский В.Л. Малороссийский гербовник... – С. 209.

⁷⁷¹ Татищев Ю.В. Черниговские архивы... – С. 14; Лазаревский А.М. Акты по истории землевладения в Малороссии... – С. 104, 109; Василенко Н.П. Генеральный список о записках Черниговского юзла – Чернигов. 1908. – Вып. III. – С. 25, 309–310.

⁷⁷² Татищев Ю.В. Черниговские архивы... – С. 16–18.

Автори будуть раді висловленим зауваженням.

E-mail к.і.н., доц. Кондратьєва І.В.:

kondratch@online.ua

Персональний веб-сайт:

<http://www.igor-condr.narod.ru/>

Підписано до друку 31.08.99. Формат 60x84/16.
Папір офс. Друк репротр.
Ум. друк. арк. 7,2. Ум. вид. арк. 7,8.
Тираж 300 примірників